

Απομαγνητοφωνημένες ομιλίες τοῦ μακαριστοῦ γέροντος Αθανασίου
Μυτιληναίου, γιὰ ὅλη τὴν Μεγάλη Ἑβδομάδα
Ἀπομαγνητοφώνηση καὶ ἐπιμέλεια τῆς ομιλίας:
Ελένη Λιναρδάκη, φιλόλογος

ΟΡΘΟΣ Μ. ΔΕΥΤΕΡΑΣ

«Ἴδού ὁ Νυμφίος ἔρχεται»

[εκφωνήθηκε στην Ιερά Μονή Κομνηνείου Λαρίσης στις 27-4-1986]

Κεντρικόν σημείον, αγαπητοί μου, των τριών πρώτων ημερών της Μεγάλης Εβδομάδος είναι το τροπάριον *«Ἰδοὺ ὁ Νυμφίος ἔρχεται ἐν τῷ μέσῳ τῆς νυκτός καί μακάριος ὁ δούλος, ὃν εὐρήσει γρηγοροῦντα· ἀνάξιος δέ πάλιν, ὃν εὐρήσει ῥαθυμοῦντα. Βλέπε σὺν ψυχῇ μου, μὴ τῷ ὕπνῳ κατενεχθῆς, ἵνα μὴ τῷ θανάτῳ παραδοθῆς, καί τῆς Βασιλείας ἔξω κλεισθῆς· ἀλλὰ ἀνάνησον κράζουσα· Ἄγιος, ἅγιος, ἅγιος εἶ ὁ Θεὸς ἡμῶν»* κ.λπ. Το τροπάριον αυτό πραγματικά ἔρχεται να δώσει έναν τόνον εις τους πιστούς μιας εντόνου προετοιμασίας δια την υποδοχή του Πάσχοντος Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὡστε να προπαρασκευαστεῖ ο λαός και για την Ανάσταση. Μια πάρα πολύ σύντομη ἀνάλυσή του θα μπορούσε να μας βοηθήσει.

«Ἰδοὺ ὁ Νυμφίος ἔρχεται ἐν τῷ μέσῳ τῆς νυκτός». Ολόκληρη αὐτή η φράσις είναι παρμένη ἀπὸ την παραβολή των δέκα παρθένων. Ὅταν ο ἴδιος ο Κύριος μίλησε και εἶπε ὅτι μοιάζει η Βασιλεία του Θεοῦ με ἕνα γάμο. Γι'αὐτό και ἀποκαλεῖ τον Νυμφίον, ἢ μάλλον, τον εαυτὸν Του, με Νυμφίον και τους πιστούς, την Εκκλησία, με νύμφη. Ο γάμος αὐτός είναι ἀγνωστον σε ποια στιγμή θα λάβει χώρα. Γι'αὐτό λέγει: *«Να, ο Νυμφίος ἔρχεται κάπου την νύκτα»*, *«ἐν τῷ μέσῳ τῆς νυκτός»*. Αὐτό σημαίνει ὅτι ο Νυμφίος Χριστὸς ἦρθε εις τον κόσμον αὐτὸν ο οποίος είναι περίοδος νύκτας. Η παρούσα ζωὴ, ο προ-χρόνος μέσα στον οποίο εὐρισκόμεθα, είναι χρόνος νυκτός, σκοταδιοῦ. Δεν εἴμεθα πλέον εις τον Παράδεισον, ὅπως ἦτο ο Αδάμ. Εἴμεθα εις τὴν *«κοιλιάδα τοῦ κλαυθμῶνος»*. Και λέγεται η ζωὴ αὐτὴ *«νύκτα»*, γιατί εχάσαμε τον Θεό

από τον ορίζοντα τον οπτικό μας. Γι' αυτό τον λόγο, ο πιστός όταν φεύγει από τον παρόντα κόσμο, φεύγει από το σκότος και έρχεται εις το φως.

Είναι χαρακτηριστική εδώ η πρόσκλησις *«Ιδού!»*, που σημαίνει *«Να!»*, *«Προσέξτε, ιδού, να, ο Νυμφίος έρχεται μέσα σε αυτόν τον σκοτεινό μας κόσμο - σκοτεινός γιατί υπάρχει η αγνωσία του Θεού· και όταν υπάρχει η αγνωσία του Θεού, υπάρχει σκότος στις ψυχές. Υπάρχει σκότος στα μάτια της ψυχής. Και σ' αυτό το σκοτάδι μας έρχεται ο Υιός του Θεού, αφού ενηθρώπησε. Και λέγεται «Νυμφίος» γιατί έρχεται να δημιουργήσει σύζευξη του λαού Του με τον εαυτό Του. Και αυτή η σύζευξις, αυτή η ζεύξις λαού και Θεού ενανθρωπήσαντος λέγεται «γάμος». Αν το θέλετε, ο γάμος αποτελεί έναν τύπο - ο γάμος, ο γνωστός γάμος που γίνεται μεταξύ δύο ανθρώπων, ενός ανδρός και μιας γυναικός- αυτός ο γάμος αποτελεί ένα τύπο, τον τύπο ενώσεως του Θεού, συγκεκριμένα, του Θεανθρώπου Ιησού Χριστού μετά του λαού Του, που είναι η Εκκλησία. Γι' αυτό η Εκκλησία λέγεται «νύμφη» και Εκείνος λέγεται «Νυμφίος».*

Συνεπώς, ήρθε ο καιρός, ως να λέγεται ήρθε ο καιρός αυτής της ζεύξεως: *«Ιδού ο Νυμφίος έρχεται»*. Η παραβολή λέγει: *«Εξέρχεσθε πρὸς ὑπάντησιν»*, *«βγείτε να Τον προϋπαντήσετε»*. Και έρχεται *«ἐν τῷ μέσῳ τῆς νυκτός»*. *«Καί μακάριος ὁ δούλος, ὃν εὕρησει γρηγοροῦντα»*. *«Ευτυχισμένος εκείνος ο δούλος που θα τον βρει να είναι ξυπνητός»*. Πάλι στην παραβολή των δέκα παρθένων: *«Ἀναμένουσαι αἱ δέκα παρθένοι τὸν Νυμφίον, ἐνύσταξαν»*, λέγει, *«ἅπασαι»*, λέγει η παραβολή. Νύσταξαν όλες· διότι αργούσε ο Νυμφίος να έρθει και έπεσαν να κοιμηθούν.

Δέκα παρθένοι. Είναι ο θάνατος του κάθε πιστού. Κοιτάζετε, κοινή ιδιότητα. Είναι και οι δέκα παρθένοι. Σε λίγο θα αποδειχθούν ότι οι πέντε είναι φρόνιμοι και οι πέντε είναι μωραί, ανόητοι, άμυαλοι. Όμως, αυτό δείχνει την κοινή ιδιότητα των Χριστιανών, ότι και εκείνοι οι οποίοι επιμελούνται τη σωτηρία τους και εκείνοι οι οποίοι δεν επιμελούνται την σωτηρία τους, έχουν κοινή ιδιότητα: την ιδιότητα του Χριστιανού. Όλοι είμαστε βαπτισμένοι. Αλλά όλοι δεν θα σωθούμε. Κατά δυστυχίαν. Όλοι φέρομε το όνομα Χριστιανός, αλλά όλοι δεν είμαστε άξιοι της κλήσεως που κληθήκαμε από τον Χριστόν.

Συνεπώς, ευτυχισμένος εκείνος ο οποίος μένει «γρηγορών»· εκείνος ο οποίος μένει ξυπνητός. Όταν, στην παραβολή των δέκα παρθένων, ακούστηκε η φωνή *«Ἴδοὺ ὁ νυμφίος ἔρχεται, ἐξέρχεσθε πρὸς ἀπάντησιν -εις υπάντησιν-αὐτοῦ»*, τότε ξύπνησαν και οι δέκα παρθένοι. Είναι η ανάστασις των νεκρών. Δεν μπορούμε να περιμένουμε, αγαπητοί μου, πότε θα έρθει ο Χριστός, θα νυστάξουμε, θα πεθάνουμε. Και δείτε δε πώς ο θάνατος παρομοιάζεται. Παρομοιάζεται με ύπνον. *«Νύσταξαν»*, λέγει, *«και ἐκάθευδον»*, έπεσαν και κοιμήθηκαν. Όταν ακούστηκε η φωνή, η φωνή του αρχαγγέλου, όπως μας λέγει ο Κύριος, σαλπίζει ο άγγελος και τότε οι νεκροί εγείρονται, τότε οι νεκροί ανασταίνονται· σηκώθηκαν και οι δέκα παρθένοι. Δηλαδή ανεστήθησαν. Όλοι θα αναστηθούν. Ευσεβείς και ασεβείς. Γρηγορούντες και ράθυμοι. Όλοι θα αναστηθούν. Και τότε θα προϋπαντήσουν όλοι τον Κύριον. Ή καλύτερα, *«τότε»*, λέγει εδώ το τροπάριον, *«ευτυχισμένος εκείνος που στάθηκε γρηγορών»*, *«ευτυχισμένος εκείνος που στάθηκε ξύπνιος»*. Μα πώς; Αφού όλοι νυστάζουν, αφού όλοι πέφτουν εις τον ύπνον του θανάτου;

Η εγρήγορσις δεν αναφέρεται εις αυτόν τον βιολογικόν ύπνον. Δηλαδή στο να είμαι ξυπνητός. Απόψε, ας πούμε, δεν θα πάμε να κοιμηθούμε. Και αύριο βράδυ δεν θα κοιμηθούμε. Και μεθαύριο βράδυ δεν θα κοιμηθούμε. Δεν πρόκειται περί αυτού. Γιατί ο Κύριος μάς έκανε, από πλευράς δομής μας, όλα τα βιολογικά όντα να κοιμούνται. Όλοι κοιμούμεθα. Γίνεται η ανταλλαγή, θα λέγαμε, της ύλης μέσα στον οργανισμό μας. Δεν πρόκειται περί αυτού. Αλλά πρόκειται για την εγρήγορση την πνευματική. Δεν πέφτω δηλαδή εις τον ύπνο της αδιαφορίας. Εις τον ύπνο του να πω: *«Ε, χρονίζει ο Κύριος. Και ύστερα -ποιος ξέρει;- μπορεί και να μην έρθει!»*. Μπορεί να πέσω και στην απιστία. Και τότε, όταν μπει το σπέρμα της απιστίας μέσα εις την καρδιά μου, τότε μπορώ να λέγω: *«Δεν βαριέσαι, ποιος τα είδε αυτά και ποιος τα ξέρει...»*. Και τότε επόμενο είναι τα πονηρά δόγματα, όπως λέγουν οι Πατέρες, να γεννήσουν πονηρόν βίον. Και τι γίνεται; Αρχίζω να ζω την ζωή της αμαρτίας. Και την ζωή των παθών. Δεν είμαι ξύπνιος πάνω στον εαυτόν μου. Αφήνω τον εαυτόν μου να παρασύρεται. Από τα πάθη της σαρκός, από τα πάθη της ψυχής. Και τότε συμφύρομαι μέσα σ' αυτό που λέγεται *«κόσμος»*.

Πρέπει να είμαι *«γρηγορῶν»*. Ο Κύριος είπει: *«Γρηγορεῖτε καὶ προσεύχεσθε, ἵνα μὴ εἰσέλθητε εἰς πειρασμόν»*. Βέβαια, ζήτησε κάποια στιγμή ο Κύριος από τους μαθητάς Του, όταν είπει εκείνο το *«Γρηγορεῖτε»* να ανταποκριθεί εις την βιολογία του ανθρώπου. Θυμηθείτε τους εννέα μαθητάς και πιο πέρα τους τρεις μαθητάς, που ο Κύριος παραλαμβάνει στον κήπο της Γεσθημανής, στο όρος των Ελαιών. Και λέγει: *«Δεν ισχύσατε, δεν μπορέσατε να μείνετε λίγο ξύπνιοι!»*. *«Γρηγορεῖτε»*, λέγει, *«καὶ προσεύχεσθε, ἵνα μὴ εἰσέλθητε εἰς*

πειρασμόν». Εκεί το λέγει με την βιολογική έννοια. Δηλαδή, «Μην κοιμόσαστε. Απόψε θα συμβούν συνταρακτικά πράγματα. Και συνεπώς, μην κοιμόσαστε. Αλλά προσεύχεστε, γιατί θα πέσετε σε πειρασμό»- Ποιος ήταν ο πειρασμός; Ο πειρασμός της απιστίας- «Διότι θα με δείτε σε λίγο, παρότι σας είπα το Πάθος μου και σας ειδοποίησα ότι έτσι θα συμβούν και συνεπώς, όταν ξέρετε το Πάθος που θα υποστώ, μετά ακριβείας, θα πείτε ότι ήταν εκούσιο το Πάθος και συνεπώς δεν θα πρέπει να σκανδαλιστείτε. Όμως παρά ταύτα δεν καταλαβαίνετε αυτά που σας λέγω. Προσεύχεστε, γιατί θα πείτε: "Ποιος ήταν ο διδάσκαλός μας που ακολουθήσαμε τρία ολόκληρα χρόνια; Δεν ήτο λοιπόν εκείνος που μας είπε: "Θα δείτε τον Υιόν του ανθρώπου να κατεβαίνουν και να ανεβαίνουν οι άγγελοι του ουρανού"; Να, τώρα συλλαμβάνεται, απόψε, συλλαμβάνεται σαν κοινός κακούργος. Τότε πλανηθήκαμε. Τότε τρία χρόνια ποιον ακολουθήσαμε;". Και θα πέσετε, λοιπόν, στον πειρασμόν της απιστίας: "Μπορεί να παραδοθεί, αν είναι εκείνος που είναι, μπορεί να παραδοθεί σε ανθρώπινα χέρια;". Δεν μπορείτε, όμως, να κατανοήσετε ότι το Πάθος είναι εκούσιον, θεληματικόν. Γι' αυτό προσεύχεστε, για να μην μπειτε στον πειρασμό αυτόν. Στον πειρασμόν της απιστίας. Εξάλλου είναι γραμμένο: "Απόψε θα πατάξω τον ποιμένα και τα πρόβατα θα διασκορπιστούν", λέγει η προφητεία. "Θα χτυπήσω τον ποιμένα - δηλαδή θα συλληφθεί κ.λπ. κ.λπ.- και τα πρόβατα θα σκορπιστούν". Λοιπόν, προσεύχεστε, μένετε γρηγορούντες, διότι υπάρχει ο κίνδυνος να μπει κανείς στον πειρασμό».

Αγαπητοί μου, σήμερα, χάσαμε πάλι από τον οπτικό μας ορίζοντα τον ερχομό του Χριστού. Μιλάμε για ερχομό του Αντιχρίστου. Μιλάμε για πολλά σημάδια. Επίσης, πίσω από όλα αυτά δεν μας κόβει το μυαλό

μας να σκεφτούμε ότι έρχεται ο Κύριος. Τρέμομε και φοβόμαστε την παρουσία του Αντιχρίστου, αλλά δεν ευελπιστούμε εις την παρουσία του Χριστού. Έχει φύγει από τον οπτικό μας ορίζοντα ότι «ο Κύριος έρχεται». Και δεν είμεθα γρηγορούντες. Ας το προσέξομε.

«Ανάξιος δέ πάλιν, ὃν εὐρήσει ῥαθυμοῦντα». «Ανάξιος», λέει, «πάλι εκείνος τον οποίο ο Κύριος θα βρει να ραθυμεί, να μένει εις την αναμελιά, στην ακηδία, στην ολιγωρία, και να λέγει: "Δεν βαριέσαι"». Και τότε, ο ιερός υμνογράφος, τους συνθέτει αυτό το ωραιότατο ποίημα, το τροπάριον, έχοντας, όπως σας είπα, υπόψιν του ανά πάσα στιγμή την παραβολή των δέκα παρθένων, στρέφεται ο ιερός συντάκτης αυτού του τροπαρίου προς τον εαυτό του, όπως και ο κάθε ακροατής του τροπαρίου στρέφεται προς τον εαυτό του και λέγει: *«Βλέπε σὺν ψυχὴ μου, μὴ τῷ ὕπνῳ κατενεχθῆς, ἵνα μὴ τῷ θανάτῳ παραδοθῆς, καὶ τῆς Βασιλείας ἔξω κλεισθῆς».* «Πρόσεχε, ψυχή μου». Κάνει προσκλητήριο της ψυχής του. Όπως ακριβώς, όταν κάνομε προσκλητήριο στον στρατό, ζητούμε να δούμε τους παρόντες. *«Εἶσαι παρούσα, ψυχή μου; Εἶσαι ξυπνητή, ψυχή μου; Εἶσαι σε εγρήγορση, ψυχή μου; Ἢ εἶσαι σε ἀμέλεια; Ἢ δεν φροντίζεις τὴν σωτηρία σου; Σε ποια κατάσταση εἶσαι, ψυχή μου; Βλέπε σὺν, ψυχή μου, πρόσεχε λοιπόν, ψυχή μου».* Ο Κύριος ειδοποίησε. Με την παραβολή που μας είπε. Αλλά και την πραγματικότητα την βλέπομε. Μέσα σε κάθε γενεά. Και στην γενεά μας το βλέπομε αυτό, πόσοι άνθρωποι φεύγουν μακριά από τη σωτηρία και αδιαφορούν ολότελα. *«Βλέπε σὺν ψυχὴ μου, μὴ τῷ ὕπνῳ κατενεχθῆς-* κατανεχθείς από τον ύπνο· ποιον ύπνο; Τον ύπνο της αμαρτίας. Ὑπνος είναι η αμαρτία και υπνώττει τον άνθρωπο. Και τον κάνει να μην κοιμάται. Ποιος είναι εκείνος που κοιμίζει; Ο διάβολος.

Ξέρετε, σήμερα οι λωποδύται, όταν θέλουν να κλέψουν ένα σπίτι, οι ένοικοι όμως είναι μέσα, έχω ακούσει ότι από κάποια τρύπα του σπιτιού, από την κλειδαρότρυπα, με ένα σπρέι ρίχνουν μέσα στο σπίτι **υπνωτικό**. Και τότε οι ένοικοι κοιμούνται βαθιά. Αυτό κάνει ο διάβολος. Γυρίζει με ένα σπρέι στο κάθε σπίτι και από την κλειδαριά των αισθήσεων, από τις τρύπες των αισθήσεων- τα μάτια, τα αφτιά, Τι θα δούμε; Τηλεόραση, ξέρω γω... Τι θα ακούσουμε; Τι μουσικές και βρωμιές θα ακούσουμε; Από την γεύση. Τι θα φάμε; Από την αφή. Τι θα πιάσουμε και τι θα απολαύσουμε; Μέσω αυτών των οπών έρχεται και βάζει το «σπρέι» του ο διάβολος και μας υπνώνει. Και μας λέει: *«Κοιμήσου, βλακουδάκι μου! Κοιμήσου, εδώ θα σ' έχω! Κοιμήσου!»*. Και κοιμάται ο ανόητος άνθρωπος, η εικόνα του Θεού... Κοιμάται...!

«Βλέπε οὖν ψυχή μου, μή τῷ ὕπνῳ κατενεχθῆς», «Πρόσεχε, ψυχή μου, μην κοιμηθείς αυτόν τον ύπνο της αμαρτίας. Πρόσεξε!», *«ἵνα μή τῷ θανάτῳ παραδοθῆς», «για να μην παραδοθείς εις τον θάνατον, τον αιώνιον θάνατον, εκεί που δεν υπάρχει πια παρά μόνο ο χωρισμός του ανθρώπου από τον Θεό. Αυτός είναι ο αιώνιος θάνατος. Αλλά τι; Πρόσεξε! Και φτάσεις να χάσεις την Βασιλεία του Θεού»*.

«Καί τῆς Βασιλείας ἔξω κλεισθῆς». Θυμάται πάλι την παραβολή των δέκα παρθένων ο ιερός συντάκτης. Και λέγει: *«Ὅταν ἐφθασε ο Νυμφίος, αι πέντε παρθένοι δεν είχαν λάδι. Αμέλησαν»*. Ποιο είναι το «λάδι»; Είναι οι καλές πράξεις. Και ποια είναι η θρυαλλίδα; Το φυτίλι που ανάβει μέσα στο λυχνάρι είναι το Πνεύμα το Άγιον. Το Πνεύμα το Άγιον επαναπαύεται επάνω στις αγαθές πράξεις. Όταν τελειώσει το λάδι, τότε σβήνει η θρυαλλίδα, το φυτίλι. Τι θα πει «σβήνει»; Όταν δεν έχει ο άνθρωπος πράξεις καλές, τότε πλέον το Πνεύμα του Θεού δεν

αναπαύεται εις αυτόν. Γι' αυτό λέγει ο Απόστολος Παύλος: *«Τὸ πνεῦμα μὴ σβέννυτε»*. *«Τὸ Ἅγιο Πνεῦμα μὴ το σβήνετε»*. Πότε σβήνει; Θα το πω άλλη μία φορά, όταν δεν υπάρχει το λάδι των καλών πράξεων. Όταν δεν υπάρχει το λάδι της προθυμίας, το λάδι της αγάπης, το λάδι της μετανοίας, το λάδι της πίστεως, όταν δεν υπάρχει, τότε το πνεῦμα του Θεού απέρχεται, φεύγει, δεν υπάρχει σε μας.

Λοιπόν. Καταφθάνουν οι πέντε παρθένοι. Βέβαια δεν λέει η παραβολή αν βρήκαν ή δεν βρήκαν λάδι. Πήγαν να γυρεύουν τα μεσάνυχτα λάδι. Είναι η τελευταία στιγμή που πεθαίνουμε, αγαπητοί μου... Και τρέχουμε, τι τρέχουμε; Για καλές πράξεις. Μα δεν υπάρχει πια ο χρόνος. Πότε; Λέγει ο Ιερός Χρυσόστομος: *«Όταν τρέχουμε, εκεί, όταν πεθαίνουμε»*, λέγει, *«δεν είναι ο καιρός -που πλησιάζει ο θάνατος- ο καιρός των μυστηρίων»*. Τότε, στην εποχή του, έσπευδαν να βαφτιστούν την ώρα που πέθαιναν. Τάχα, δήθεν, για να είναι καθαροί την ώρα που θα φύγουν από τον κόσμο αυτόν. Σήμερα εμείς σπεύδουμε να κοινωνήσουμε ενώ μια ζωή ολόκληρη δεν κοινωνούσαμε, ή κοινωνούσαμε ατελώς, ή κοινωνούσαμε και αναξίως! Και σπεύδουμε να κοινωνήσουμε- δυστυχώς, ούτε αυτό το ζητάμε εμείς, οι συγγενείς μας το φροντίζουν γιατί απ' το μυαλό μας καν δεν πέρασε η ιδέα ότι πρέπει να φροντίσουμε γι' αυτό το θέμα. Πώς να φροντίσεις, αδελφέ μου, τελευταία στιγμή, αν σε όλη σου την ζωή δεν εφρόντισες γι' αυτό το θέμα; Δεν ήσουνα ο κοινωνών, δεν ήσουνα μέσα στον γάμο του Χριστού- αυτό θα πει «κοινωνώ», συζευγνύομαι, ενώνομαι με τον Νυμφίον Χριστόν, γίνομαι ένα. Πώς γυρεύεις τώρα; Τι γυρεύεις τώρα; Γι' αυτό πολλές φορές έρχεται ο θάνατος και δεν προλαβαίνομε τίποτα. Λέγει, λοιπόν, ο Ιερός Χρυσόστομος: *«Δεν είναι ο καιρός των μυστηρίων τότε, όταν*

πεθαίνεις. Είναι ο καιρός των διαθηκών...». Τότε κάνουμε την διαθήκη μας.

Και όπως λέγει εκείνο το πολύ απογοητευτικόν, αλλά αληθές: Ο άγιος Νικόδημος ο Αγιορείτης λέγει: *«Εκείνοι που τελευταία στιγμή ζητούν να κοινωνήσουν, ενώ στην ζωή τους δεν κοινωνούσαν και φρόντισαν οι συγγενείς- και μάλιστα δε πολλές φορές και οι συγγενείς γίνονται εμπόδιο, όταν λένουν: «Α, μην του το πούμε, και πει ότι θα πεθάνει...». Ή: «Μην μας δει ο κόσμος ότι έρχεται ο ιερέας στο σπίτι μας και πουν: «Να, ετοιμοθάνατος υπάρχει στο σπίτι». Βλέπετε μέχρι τελευταία στιγμή η ανθρωπαρέσκεια! Τι θα πει ο κόσμος... Και αφήνομε τον άνθρωπό μας να πεθάνει έτσι...- Όμως», λέγει, «πηγαίνομε και κοινωνούμε αυτούς τους ανθρώπους, γιατί μας το ζήτησαν. Αλλά δεν είμεθα βέβαιοι αν αυτοί θα σωθούν...».* Βλέπετε, αγαπητοί μου;

Γι' αυτό λέγει τώρα εδώ: *«Βλέπε σὺν ψυχῇ μου, μή τῷ ὕπνω κατενεχθῆς, ἵνα μή τῷ θανάτῳ παραδοθῆς, καί τῆς Βασιλείας ἔξω κλεισθῆς».* *«Ἀμήν, ἀμήν, λέγω ὑμῖν, οὐκ οἶδα ὑμᾶς!».* *«Κύριε, Κύριε, ἄνοιξον ὑμῖν!».* *«Σας βεβαιώνω, δεν σας γνωρίζω».* Ἐκλείσει η πύλη. Και κλείνει η πύλη με τον θάνατο. Και είναι οριστικά πλέον κλεισμένη η πύλη της σωτηρίας. Και της μετανοίας. Δεν υπάρχει πια...

Συνεπώς, ο ιερός συντάκτης, μια τελευταία κραυγή προς τον Χριστόν: *«ἀλλά ἀνάνησον κράζουσα», «Ψυχῇ μου, ἔλα να ανανήψεις και να κραυγάσεις: Ἅγιος, ἅγιος, ἅγιος εἶ ὁ Θεός ἡμῶν»* κ.λπ. *«Ἐλα να ανανήψεις».* Η ανάνηψις. Ἐλα να καθαρθεῖς. Νήψις -το «νη» με ἦτα- από το νήφω, σημαίνει εἶμαι σε κατάσταση πολύ καλής φόρμας μου. Διότι, εκείνος που μεθά, φυσικά δεν είναι σε νήψη. Το ρήμα «νήφω» αναφέρεται σε εκείνον ο οποίος δεν μεθά. Είναι το αντίθετον του «μεθώ», το

«νήφω», και συνεπώς έχω διαύγεια του νου. Άρα καθαρότητα του νου. Εδώ μεταφορικά στην πνευματική ζωή, νήψις θα πει καθαρότητα καρδίας.

«Ανανήψον, ψυχή μου»... Αν μέχρι τώρα στάθηκες μέσα στην μέθη των μεριμνών του βίου τούτου, μέσα στην μέθη της αμαρτίας και των παθών, ε, έλα τώρα να ανανήψεις! Έλα τώρα να καθαρίσεις τον εαυτόν σου, για να μπορέσεις να γίνεις κατοικητήριο του Θεού. Γιατί ο Κύριος είπτε: *«Μακάριοι οί καθαροί τῆ καρδίᾳ, ὅτι αὐτοὶ τὸν Θεὸν ὄψονται».* *«Ευτυχισμένοι εκείνοι που έχουν καθαρή καρδιά, γιατί αυτοί θα δουν τον Θεό».* Και «καθαρή καρδιά» θα πει «νήφουσα καρδιά». Καρδιά, η οποία είναι καθαρή, η οποία είναι σε εγρήγορση, η οποία είναι αναμένουσα τον Κύριον, καρδιά η οποία είναι αφιερωμένη στον Κύριον, κατάλληλη για να συζευχθεί μαζί Του.

Αυτό, αγαπητοί μου, είναι το τροπάριον *«Ἴδου ὁ Νυμφίος ἔρχεται ἐν τῷ μέσῳ τῆς νυκτός»...* Και βέβαια, μια φορά τον χρόνο, η Εκκλησία μας, μας το υπενθυμίζει. Μας υπενθυμίζει αυτές τις θέσεις. Εκείνοι που κάνουν το Μεσονυκτικό, το θυμούνται και κάθε μέρα, γιατί είναι ένα τροπάριο καθημερινό, εις το Μεσονυκτικόν, *«Ἴδου ὁ Νυμφίος...»* κ.τ.λ. Όμως, αγαπητοί μου, προσέξτε, όχι να το θυμόμαστε κάθε χρόνο, κάθε μέρα να το θυμόμαστε. Κάθε στιγμή να το θυμόμαστε! Και να νήφομε. Λέει ο απόστολος Παύλος στον Τιμόθεο: *«Σὺ δέ, ὡ ἄνθρωπε τοῦ Θεοῦ, νήψε ἐν πᾶσι».* *«Να ἔχεις νήψη σε ὅλα, και να είσαι πάντοτε ὁ γρηγορῶν».* Τι άλλο θα θέλαμε, αγαπητοί μου, παρά να γίνουμε εκείνοι που θα προσδοκούμε τον ερχομό του Κυρίου μας Ἰησοῦ Χριστοῦ, του Νυμφίου της Εκκλησίας μας.

ΟΡΘΟΣ Μ. ΔΕΥΤΕΡΑΣ[:Ματθ.21,18-22]

Απομαγνητοφωνημένη ομιλία μακαριστού γέροντος Αθανασίου Μυτιληναίου, με θέμα:

«Η ΑΚΑΡΠΗ ΣΥΚΙΑ ΤΥΠΟΣ ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΟΤΗΤΟΣ»

[εκφωνήθηκε στην Ιερά Μονή Κομνηνείου Λαρίσης στις 12-4-1987]

«Τῷ καιρῷ ἐκείνῳ ἐπανάγων ὁ Ἰησοῦς εἰς τὴν πόλιν ἐπέινασε· καὶ ἰδὼν συκὴν μίαν ἐπὶ τῆς ὁδοῦ ἦλθεν ἐπ’ αὐτήν, καὶ οὐδὲν εὔρεν ἐν αὐτῇ εἰ μὴ φύλλα μόνον, καὶ λέγει αὐτῇ· μηκέτι ἐκ σοῦ καρπὸς γένηται εἰς τὸν αἰῶνα. Καὶ ἐξηράνθη παραχρῆμα ἡ συκὴ(·Εκείνον τον καιρό, επιστρέφοντας ο Ιησούς εις την πόλιν, πείνασε. Και βλέποντας μια συκιά στον δρόμο, πήγε να φάγει σύκα. Αλλά δεν βρήκε παρά μόνο φύλλα. Και τότε λέγει εις την συκιά: “Από σένα ποτέ καρπός να μη γίνει εις τον αιώνα”. Και αμέσως η συκιά ξεράθηκε)».

Ήτο η τελευταία φορά, αγαπητοί μου, που ο Κύριος ανήρχετο εις τα Ιεροσόλυμα. Και ανήλθε για την μεγάλη Του προσφορά, για την μεγάλη Του θυσία. **«Ἰδοὺ ἀναβαίνομεν εἰς Ἱεροσόλυμα»**, ἔλεγε εις τους μαθητάς Του «και ο Υἱός του ἀνθρώπου θὰ παραδοθῆι σε χέρια ἀμαρτωλῶν και θὰ σταυρωθῆι και θὰ πάθει πολλά και την τρίτη ἡμέρα θὰ ἀναστηθῆι».

Όμως, αυτός, ἄραγε, ο λαός που θα ἔβαζε **βέβηλα** χέρια ἐπάνω εις τον Μεσσία του, **τι θα απογινόταν;** Αυτός ο λαός που δεν ἐδέχτηκε τον Μεσσία του, Αυτόν, που ἐξέλεξε τον γενάρχη του, τον Αβραάμ, Αυτόν, που οδήγησε τους προγόνους των εις την Αίγυπτον, Αυτόν, που ἔβγαλε αυτούς ἀπό την Αίγυπτον και τους ἔθρεψε 40 χρόνια με μάννα εις την ἔρημο, Αυτός, που τους πέρασε και ἀπό την Ερυθράν Θάλασσαν και ἀπό τον Ιορδάνη κατὰ θαυμαστόν τρόπον και τους ἔδωκε την Γην που υπεσχέθη εις τον Αβραάμ. **Αυτός τώρα, που ἔδωσε τον Νόμο εις το Σινά, ἐνηθρόπησε και ἦρθε ἀνάμεσα στον λαό Του. Και ο λαός Του Τον σταυρώνει.** Ἄραγε τι θα μπορούσε να γίνει με αυτόν τον λαόν, που δεν ἀναγνωρίζει τον Μεσσίαν του, δεν παραδέχεται τον ευεργέτην του, και σταυρώνει τον Θεό του, τον Ενανθρωπήσαντα, τι θα γίνει με αυτόν τον λαόν;

Ο Κύριος, για να δείξει τι θα γίνει, ἐδημιουργήθη αυτό το περιστατικόν με τη συκιά. **Για να τονίσει ἐπιπλέον στο θαύμα αὐτό της συκιάς και μια παραβολή.** Και το μεν περιστατικόν το ἀκούσαμε. Όταν ἐπέστρεψε, λέγει, εις τα Ιεροσόλυμα, ὄχι ἀπό μακριά –ο Κύριος ηυλιζέτο εις το Ὅρος των Ελαιῶν, ἦταν λίγο ἔξω ἀπό τα Ιεροσόλυμα, πλάι στα Ιεροσόλυμα ἦταν το Ὅρος των Ελαιῶν, ἕνα ξεροποταμάκι χῶριζε το Ὅρος των Ελαιῶν ἀπό την πόλιν. Πήγαινε ἐκεῖ το βράδυ και ἐπέστρεψε το πρωί εις τα Ιεροσόλυμα. Γι'αὐτό λέγει το ιερὸν κείμενον: **«Ἐπανάγων ὁ Ἰησοῦς εἰς τὴν πόλιν(·Ξαναγυρίζοντας εις την πόλιν, ο Ιησούς)».** Πείνασε και ἀναζητᾶ σε μια συκιά που την εἶδε ἐκεῖ στον δρόμον, κάποια σύκα. Σημειώσατε, ὅμως, ὅτι δεν ἦταν ἡ εποχή που εἶχε σύκα.

Ένας ιερὸς ευαγγελιστής, ὄχι ο Ματθαῖος, μας λέγει ὅτι δεν ἦταν ἡ εποχή που εἶχε σύκα. Κι ο Κύριος λέγει αὐτήν την κατάρτα :**«Από σένα σύκα να μην φάει κανεὶς ποτέ, να μην κανεὶς ποτέ σύκα»** και ξεράθηκε ἡ συκιά. **Δεν ἐγνώριζε ο Κύριος ὅτι δεν ἦτο**

η εποχή των σύκων; Ήτο απλώς μία αισθητοποίησης μιας καταστάσεως ή μιας απαντήσεως στο ερώτημα που είπαμε: «Τι θα γίνει με τον λαόν αυτόν;». Ποια ήτο η απάντησις; Η απάντησις ήτο ότι ο λαός αυτός σαν τη συκιά θα ξεραθεί. Συνεπώς αυτό το θαύμα που έκανε ο Κύριος και οι μαθηταί εξεπλάγησαν, «*πῶς παραχρῆμα*», λέγει, «*ἐξηράνθη ἡ συκῆ*;». «*Πῶς τόσο γρήγορα -αμέσως!- ξεράθηκε ἡ συκιά*;». Κατά έναν εντυπωσιακόν τρόπον ήθελε ο Κύριος να τονίσει με το θαύμα αυτό, σας λέγω, τι μπορούσε να γίνει με τον λαό αυτόν.

Και για να τονίσει ακόμη πιο πολύ, είτε και μία παραβολή- θα τη δούμε λίγο πιο κάτω- ώστε όταν ο Κύριος διδάσκει, διδάσκει κάποτε με κάποια λόγια. **Αν θέλει να δημιουργήσει μνήμη στα λόγια Του αυτά, λέγει μία παραβολή. Κι αν θέλει να δημιουργήσει μια ακόμη μεγαλύτερα μνήμη σε εκείνα που τονίζει, κάνει και ένα θαύμα.** Έτσι έχομε διδασκαλίαν, έχομε παραβολήν, έχομε και θαύμα. Ο Κύριος μίλησε για την Ιερουσαλήμ, είπε πολλά... «*Ὡ Ιερουσαλήμ, συ που σκοτώνεις τους απεσταλμένους σε σένα. Πόσες φορές δεν θέλησα να σε μαζέψω και δεν θελήσατε. Να, ὁ οἶκος ὑμῶν, τα σπίτια σας, ἡ πόλις σας, ἡ πατρίδα σας -αυτό θα πει "οἶκος"- αφήνεται ἔρημος*». Αυτό ήταν **διδασκαλία**.

Ή ακόμα, έδωσαν οι ίδιοι την απάντηση περί της καταδίκης των. «*Ποτέ*», λέει, «*δεν γνωρίσατε, δεν διαβάσατε στη Γραφή που λέγει εκείνην την πέτραν που απεδοκίμασαν αυτοί στάθηκε εις κεφαλὴν γωνίας; Και αυτή θα πέσει να συντρίψει, να λιώσει εκείνους που στέκουν να σκοντάψουν επάνω της*;». Είπε την παραβολή των κακῶν γεωργῶν –την ακούσαμε στη σημερινήν ευαγγελικὴν περικοπήν: «*Πέστε μου*», λέγει, «*αυτούς τους γεωργούς που με κακόν τρόπον υπεδέχθησαν τους απεσταλμένους, τους γεωργούς που υπεδέχθησαν με τόσον κακόν τρόπον ο οικοδεσπότης του αμπελώνος τι θα τους κάνει*;». «**Κακούς κακῶς ἀπωλέσει**». Το είπαν οι ίδιοι. «*Αυτούς τους κακούς με κακόν τρόπο θα τους καταστρέψει*». Έδωσαν οι ίδιοι την απάντηση.

Ήθελε, λοιπόν, να τονίσει, χωρίς να υπάρχει ούτε η παραμικρά αμφιβολία, ότι ο λαός αυτός θα έπεφτε στην οργή του Θεού. Αλλά, αγαπητοί μου, ας δούμε λίγο πιο κοντά το θαύμα. Βλέπουμε εδώ μία εικόνα. Μία συκιά. Το θαύμα, μαζί με την παραβολή που αναφέρεται στην συκιά, είναι μία εικόνα. **Και δεν είναι παρά ο τύπος, η εικόνα της συναγωγής. Αυτό θα επάθαινε η Συναγωγή. Δηλαδή ο εβραϊκός λαός.**

Αλλ', όμως, για να είμεθα δίκαιοι, ουδέποτε ο λόγος του Θεού εξαντλείται πάντα σε ένα περιστατικόν. Αλλά μέσα στην ιστορία, εφόσον τα ίδια γεγονότα επαναλαμβάνονται, εφόσον τα ίδια αίτια υπάρχουν και έχομε τα ίδια αποτελέσματα, ισχύει ο λόγος του Θεού ανά πάσα στιγμή. Αυτό ισχύει και δια την Εκκλησίαν. Όταν η εκκλησία ξεχνά τον Κύριόν της -βεβαίως δεν ακριβολόγησα αυτήν την ώρα, δεν είναι η Εκκλησία· η Εκκλησία είναι η Άμωμος, είναι η Νύμφη που έχει τον Νυμφίον της Χριστόν, αλλά εννοώ εκείνα τα μέλη της Εκκλησίας, που κάποτε μπορεί να είναι πάρα πολλά, μπορεί να είναι μία πόλις, μπορεί να είναι ένας λαός ολόκληρος, όταν τα μέλη δεν πηγαίνουν καλά, όταν τα μέλη σαπίζουν και τότε έρχεται να αποδοκιμάσει μία τέτοια εκκλησίαν, όχι την Εκκλησία· ακριβολογώ: να αποδοκιμάσει κάποια τέτοια σάπια, ,αδόκιμα μέλη. Και τότε, κατά δυστυχίαν μας, γιατί ανήκομε εις την Εκκλησίαν του Χριστού, αν είμαστε τέτοια άχρηστα μέλη, τότε, αγαπητοί μου, ισχύει και για μας αυτό το θαύμα της ξηρανθείσης συκῆς, της ξεραμένης συκιάς. Ισχύει και για μας, ισχύει δηλαδή και δια την εκκλησίαν μας. Και για το έθνος μας. Ένας λαός που δεν πηγαίνει κατά τα

εντάλματα του Κυρίου, αλλά βαδίζει στα δικά του τα μονοπάτια, εκείνα που θέλει, εκείνα που ξέρει, ώστε να αφίσταται του Κυρίου, δηλαδή να δημιουργεί το φαινόμενον της αποστασίας, τα ίδια παθαίνει.

Αλλά και μία οικογένεια, τα ίδια παθαίνει. Και ένα άτομο, τα ίδια παθαίνει. Δεν υπάρχει πιο τρομερό πράγμα, πιο αισχρόν θέαμα. **Αισχρόν, με την έννοια του βδελύγματος**· με αυτήν την έννοια αισχρόν. Δηλαδή, **σίχαμα. Από του να βλέπεις έναν άνθρωπο που έχασε την χάρη του Θεού- Χριστιανός! Πιστός!- και είναι αυτός ο άνθρωπος μία περιφερομένη, ξεραμένη συκιά...** Δεν υπάρχει πιο φοβερό πράγμα, **πιο αξιοδάκρυτο** πράγμα από το να βλέπεις έναν άνθρωπο που έφυγε η Χάρις του Θεού από αυτόν. Ω, να τρομάζουμε γι' αυτό, σας λέγω αλήθεια, να τρομάζουμε. **Και να αναρωτιόμαστε: Έχουμε την χάρη του Θεού; Μήπως ξεραθήκαμε; Μήπως; Μήπως;**

«Ο Ίησοῦς», λέγει, **«ἐπανάγων εἰς τὴν πόλιν ἐπέινασε».** Επέινασε. **Βέβαια ἐπέινασε πραγματικά, διότι ἦτο ἀληθὴς ἄνθρωπος.** Διότι εἶχε πραγματικὴν ἀνθρωπινὴ φύση και ἐπέινασε. Πιθανῶς να ἔφυγε πολὺ πρῶτὶ ἀπὸ τὸ Ὄρος των Ελαιῶν. Πιθανῶς και τὴν προηγουμένη ἡμέρα να μην εἶχε φάει· διότι υπήρχε ἔντασις στον λόγο Του και δεν ἔμεναν περιθώρια για φαγητό. Ο Κύριος πείνασε. **Δείχνει ἐδῶ τὴν ἀνθρωπινὴ φύση.** Αλλά και κάτι ἄλλο. Πεινάει, ἀγαπητοί μου, μέσα στους αἰῶνας, ο Θεός και Λόγος που ἐνηθρώπησε, **πεινάει τὴ σωτηρία μας.** Λέγει ο ἅγιος Συμεών ο Νέος Θεολόγος, ἐρμηνεύοντας ἐκεῖνα που θα πει ο Κύριος κατὰ τὴν Κρίσιν: **«Ἐπέινασα»,** λέγει, **«καὶ οὐκ ἐδώκατέ μοι φαγεῖν».** Και οὕτω καθεξῆς. Και ο ἅγιος Συμεών δεν ἐρμηνεύει, ὅπως θα λέγαμε, σε πρῶτο πλάνο, τα λόγια του Κυρίου, ὅτι δηλαδή **«πεινασα και δεν μου δώσατε ἕνα πιάτο φαΐ, ἕνα κομμάτι ψωμί»· ταυτίζοντας ο Κύριος τον εαυτόν Του με τους ελαχίστους ἀδερφούς, παρακατιανούς ἀνθρώπους, με τους φτωχοὺς.** Λέγει ο ἅγιος Συμεών ὅτι εἶναι κάτι βαθύτερο: **«Ἐπέινασα τὴν σωτηρία σου και δεν με τάισες. Δηλαδή δεν ανταποκρίθηκες σε ἐκεῖνο που Ἐγὼ ζητοῦσα ἀπὸ ἐσένα. Εδίψασα τὴν σωτηρία σου και δεν με ξεκούρασες με το να μου δώσεις μία ἀναψυχή, με το να σε δω να πηγαίνεις καλύτερα, να προκόβεις στην ἀρετή».**

Κοιτάξτε, με ἀκούτε ἀρκετοὶ γονεῖς αὐτὴν τὴν ὥρα, μητέρες και πατέρες. Αν για μια στιγμὴ δεῖτε στο παιδί σας που τυχόν ἀντιδρά, ὅπως τα παιδιὰ τῆς ἐποχῆς, δεῖτε κάποια στιγμὴ να σας ἀκούει, δεῖτε να ανταποκρίνεται σε ἐκεῖνο το ὁποῖο εσεῖς του λέτε, πέστε μου, τι αισθάνεστε μέσα σας; **Μίαν ἀνακούφιση. Μία ἀναψυχή.** Σαν να φάγατε και να ἤπιατε. Αὐτό λέγει ο ἅγιος Συμεών. **«Ἐπέινασα τὴ σωτηρία σου και δεν μου ἔδωκες να φάω. Εδίψασα τὴ σωτηρία σου και δεν μου ἔδωκες να πιω».** **Αλλά αὐτό, ἀγαπητοί μου, δεν ἀναφέρεται μόνο στα πρόσωπα. Ἀναφέρεται και στις οικογένειες, ἀναφέρεται και σε ἕνα ολόκληρο λαό.**

Επέινασε, λοιπόν, ο Κύριος. Και ἐρχεται τώρα να βρει... να βρει τι; Ἐκεῖνο που πείνασε. Τὴν σωτηρία μας. Να δει, ανταποκρινόμεθα εἰς τὴν σωτηρίαν που μας ἔφερε; **Ἡ ἀγάπη Του μας ἔφερε τὴν σωτηρία εἰς τον κόσμον. Ἀνταποκρινόμεθα; Και ψάχνει μέσα στα φύλλα του δέντρου να βρει σύκα. Τα φύλλα δεν εἶναι τίποτε ἄλλο παρά ο τύπος, ἡ τυπολατρία. Δυστυχῶς. Βρίσκει μόνο τυπολατρία. Ἡ σε ἕναν ἄνθρωπο, ἢ σε ἕναν λαό.**

Βλέπετε, Μεγάλῃ Ἐβδομάδα. Για να μην πάω πιο πίσω, Μεγάλῃ Σαρακοστή. Αλλά παίρνω τὴν Μεγάλῃ Ἐβδομάδα. **Υποτίθεται ὅτι ο ἄνθρωπος πρέπει να καρποφορήσει, να ανταποκριθεῖ σε ἐκεῖνο που θέλει ο Θεός. Αλλά δεν καρποφορεῖ ο ἄνθρωπος. Πάει στην ἐκκλησία βεβαίως, μπορεῖ να πηγαίνει κάθε**

βράδυ και κάθε πρωί. Μπορεί να συγκινείται ίσως με τα τελούμενα και τα ακρούμενα, αλλά δεν αλλάζει η ζωή του. Μένει σε έναν τύπο. Χωρίς να πούμε ότι ο τύπος δεν χρειάζεται, αλλά δεν είναι επαρκής. Όπως ακριβώς, ένα δέντρο μπορεί να ζήσει χωρίς τα φύλλα. Τι είναι τα φύλλα; Είναι οι πνεύμονές του. Θα αναπνεύσει, θα πάρει ακόμα και τροφή από τα φύλλα. Θα την πάρει από τον αέρα την τροφή. Για να θρέψει τον καρπόν. Έτσι ο τύπος είναι σπουδαίον στοιχείον μέσα στη ζωή της ευσεβείας. Αλλά δεν είναι, όμως, ο καρπός. Και έρχεται και αναζητά τον καρπόν. Και βρίσκει φύλλα. Όπως σας είπα, τα φύλλα της τυπολατρίας. Και τότε ο Κύριος μένει πεινασμένος. Δεν Τον χορταίνουμε. Δεν χορταίνει με ό,τι ακολουθίες, λιτανείες, παραστάσεις κι αν κάνουμε, αν ο λαός αυτός μέσα του δεν έχει αλλάξει.

Είναι εκείνο που λέγει ο απόστολος Παύλος και αναφέρεται μάλιστα, αν θέλετε, ειδικότερα εις τους Γνωστικούς, γιατί εκεί αναφέρεται, αλλά και σε κάθε πιστόν μέσα στην Ιστορία : *«Έχοντες»*, λέγει, *«μόρφωσιν εύσεβείας, τήν δέ δύναμιν αὐτῆς ἡρνημένοι»*. Ποια είναι αυτή η «μόρφωσις»; «Μόρφωσις» θα πει «σχημάτισις». «Μορφώνω» θα πει «σχηματίζω». Αυτό που λέμε «καλουπιάζω». «Έχουνε», λέγει, «μορφή, μόρφωμα, καλουπιασμα ευσεβείας», δηλαδή βλέπεις έναν άνθρωπο ίσως να έχει μια σεμνότητα. Να προσέχει τα ρούχα του, πώς θα ντυθεί, το περπάτημά του, τους τρόπους του, βλέπεις ότι αυτός ο άνθρωπος είναι καλουπιασμένος μέσα εις την πνευματική ζωή. Αλλά, *«τήν δέ δύναμιν αὐτῆς ἡρνημένοι»*. Έχω, δηλαδή, μόρφωμα, καλουπιασμα πνευματικής ζωής, αλλά την δύναμη της πνευματικής ζωής, την ενέργεια της πνευματικής ζωής, δεν την έχω. Και δεν λέει: «δεν την έχουν», αλλά *«ἡρνημένοι»* που σημαίνει ότι φθάνει ο άνθρωπος να μη θέλει την δύναμη της πνευματικής ζωής, αλλά να αρκείται μόνο στο σχήμα της ευσεβείας.

Επιτρέψατέ μου. Είναι εκείνο που λέμε πολλές φορές: *«Ευλογείτε! Ευλογείτε! Προσεύχεστε για μένα! Ο Θεός να σας ευλογεί!»*. Όλα αυτά είναι ωραία, δεν τίθεται θέμα, δεν τα βγάζουμε. Αλλά, όταν μένουμε σε αυτά, δεν σας το κρύπτω ότι έχω φτάσει να πω σε ανθρώπους, όταν μου λένουν: *«Προσεύχεστε για μένα, σας παρακαλώ, προσεύχεστε»*, εν τω μεταξύ με έχουν κάνει και έχω αγανακτήσει με τον τρόπο με τον οποίο ζουν και επανέρχονται σε χοντρά πράγματα και να λέγω: *«Όχι, δεν προσεύχομαι για σένα!»*. Σας κάνει εντύπωση αυτό; Ξαναλέγω: *«Όχι δεν προσεύχομαι για σένα!»*. -«Πάτερ...». -«Ναι, δεν προσεύχομαι. Εάν εσύ δεν φροντίσεις πρώτα για τον εαυτό σου, πώς θέλεις ο άλλος να φροντίσει για σένα; Δεν θα πιάσει τίποτα για σένα, εάν εσύ πρώτος δεν φροντίσεις την σωτηρία σου. Εσύ κοροϊδεύεις! Υποκρίνεσαι! Είσαι μια συκιά μόνο με φύλλα! Δεν έχεις τίποτα πάνω σου! Και πού αρκείσαι; Με το να λες στους άλλους “Εύχεστε για μένα, εύχεστε για μένα”»;

Ωωωω... Πολλοί άνθρωποι κάπως έτσι τοποθετούνται. Σας βεβαιώνω ειλικρινά, το έχω πει πολλές φορές σε ανθρώπους: *«Δεν προσεύχομαι για σένα. Από την στιγμή που θα σε δω να παίρνεις στα σοβαρά το θέμα της σωτηρίας σου, θα αρχίσω να προσεύχομαι για σένα»*. Ή, αν θέλετε, εκείνος που δεν θα μου το ζητήσει να προσεύχομαι γι' αυτόν, θα αρχίσω να προσεύχομαι για αυτόν, γι' αυτόν ναι, γιατί αυτός ακόμη δεν κατάλαβε τίποτα. Αλλά ο άλλος; Ο άλλος καταλαβαίνει. Αλλά θέλει να μένει μόνο στα φύλλα της ευσεβείας, της τυπολατρίας ή στη μορφήν, στο μόρφωμα της εύσεβείας.

Έτσι, αγαπητοί μου, αναζητά ο Χριστός την σωτηρία και περιτρέχει ολόκληρη την Παλαιστίνη, για να σώσει αυτόν τον λαόν τον περιούσιον, αυτός που ήτο η

περιουσία του Ιδίου του Θεού, ήτο ο αμπελών του Θεού. Αλλά ο Ίδιος περιτρέχει μέσα στην Ιστορία ολόκληρη την υφήλιο. Και τον λαό μας. Περιτρέχει ο Ιησούς Χριστός. Και η χάρις Του μας φωτίζει. Εμείς Τον βρίσκουμε, Τον προφηλακίζουμε, Τον αρνούμεθα. Δεν θέλουμε να βλέπουμε το πρόσωπό Του. Εκείνος επιμένει, αλλά προσέξτε: Έως πότε;

Είναι εκείνο που είπε κάποτε: *«Έως πότε άνέξομαι ύμών (:έως πότε θα σας άνέχομαι), ώ γενεά άπιστος και διεστραμμένη;»*. Αναζητά, αλλά έως πότε... Έρχεται κάποτε η φοβερή καταδίκη, η ξηρότης... Ω, αυτή η ξηρότης, η ξηρότης... Μόνο που θα το ακούσουμε, και θα μπορούσε κάποιος να μας πει, να μου πει εμένα: *«Παππούλη μου, είσαι ένα ξερό κούτσουρο»*, θα άρχιζα να κλαίω. Βέβαια, αν άρχιζα να κλαίω, σημαίνει ότι δεν είμαι ξερό κούτσουρο, γιατί αν το θέλετε, **το ξερό κούτσουρο δεν έχει τίποτα. Τίποτα. Αφού είναι ξερό. Δεν έχει καμία υγρασία, καμία ικμάδα.** Αλλά σημαίνει «δεν προσέχω, πάω να γίνω ξερό κούτσουρο». Τι θα κάνατε εσείς; Αν σας το Άλεγε ο πνευματικός σας, ένας φίλος σας: *«Δεν πας καλά! Δεν πας καλά!»*. Τι θα κάνατε; **Αγαπητοί, ας μας τρομάζουνε μερικά πράγματα.**

Οστόσο, φαίνεται από την ακαρπία μας η ξηρότης. Ένα ξερό δέντρο δεν κάνει καρπούς, ούτε και φύλλα δεν έχει, γιατί τα απαρνείται κι αυτά, τα ρίπτει τα φύλλα. Όμως, μην ξεχνάμε ότι εκείνη η συκιά που ξεράθηκε –παραχρήμα!- είναι ένας τύπος, τύπος επιγείου τιμωρίας, αλλά και ουρανού. Είναι και η Κόλασις. Είναι τύπος της Κολάσεως· διότι η Κόλασις δεν είναι τίποτε άλλο παρά πνευματική ξηρότης. Δεν μπορεί ο κολασμένος να αλλάξει τίποτα εις την ζωήν την οποίαν βρίσκεται. **Εξάλλου, αυτό είναι το χαρακτηριστικόν, ότι η Κόλασις, όπως και η Βασιλεία του Θεού, δεν αλλάζει τίποτα. Δεν αλλάζει τίποτα. Είναι παγιωμένες καταστάσεις.**

Σας είπα και ότι ο Κύριος είπε και μία παραβολή, για να τονίσει το ίδιο πράγμα. *«Ένας»*, λέγει, *«είχε έναν αμπελώνα. Και φύτεψε μια συκιά. Και πήγαινε κάθε χρόνο να βρει σύκα. Πήγε την πρώτη χρονιά, δεν βρήκε. Πήγε την δεύτερη, δεν βρήκε. Πήγε την τρίτη, δεν βρήκε. Τότε, λέγει στον αμπελουργόν: “Έκκοψον αυτήν· ινατί και την γήν καταργεί;”(:Κόφ’ την από δω να φύγει, μου καταργεί και το χωράφι, μου καταργεί τον τόπο, δεν μου αφήνει να φυτέψω κάτι άλλο!)*».

Είναι, καταρχάς, **οι τρεις μεγάλες περίοδοι της ιστορίας του Ισραήλ**· που στέλνει προφήτας, ξαναστέλνει, ξαναστέλνει... Αλλά **δεν πείθεται** αυτός ο λαός. Και λέγει **ο αμπελουργός, ο αγαθός αμπελουργός, που είναι ο Ενανθρωπήσας Υιός του Θεού:** *«Κύριε»*, λέει, *«άφες και τοῦτο τὸ ἔτος -τέταρτον ἔτος. Εγώ θα βάλω λίπασμα, κοπριά και αν δεν κάνει και αυτό το ἔτος, τότε να την κόψουμε»*. Και τι είναι; **Είναι η υστάτη στιγμή. Είναι τα τρία χρόνια της δημοσίας ζωής του Κυρίου.** Θέλετε όμως κάτι άλλο; Κι άλλα τριάντα χρόνια που περιμένει από το 33μ.Χ. έως το 70 μ. Χ. και περιμένει, θα λέγαμε, άλλα 27 χρόνια, για να καρπίσει αυτή η συκιά του Ισραήλ! Αλλά δεν καρπίζει. **Και ήρθε εκείνη η φοβερή καταστροφή της Ιερουσαλήμ.** Εκείνο το *«έκκοψον αυτήν»*. *«Κόφ’ τηνε. Κόφ’ τηνε!»*. Πωπω... Φοβερό!

Είναι σαν κι εκείνο το όνειρο που είδε ο Ναβουχοδονόσορ και του το εξηγεί ο Δανιήλ. Άκουσε μια φωνή ο Ναβουχοδονόσορ, ένα δέντρο πανύψηλον. *«Να κοπεί το δέντρον!»*. Και του λέει ο Δανιήλ: *«Βασιλιά μου, αυτός είσαι εσύ. Είναι εντολή του Θεού. Θα κοπείς γιατί αλαζονεύτηκες. Θα κοπείς! Θα κοπείς!»*. Φοβερό πράγμα... Και κόπηκε ο λαός.

Αλλά **για τον καθένα μας, αγαπητοί μου, είναι τρεις περίοδοι της ζωής του.** Είναι τα **εφηβικά** του χρόνια. Εκείνα που πια καταλαβαίνει. Και πρέπει να αποδώσει

καρπόν. Δεν αποδίδει. **Περιμένει ο Θεός.** Έρχονται τα **ώριμα** χρόνια. Τα **δημιουργικά χρόνια**. Εκείνα που ο άνθρωπος αναπτύσσεται επαγγελματικά, κάνει την οικογένειά του... Τα ώριμα χρόνια. **Περιμένει ο Χριστός.** Καρπόν. Δεν δημιουργείται καρπός. Έρχεται η τρίτη περίοδος, τα **γεροντικά** χρόνια. **Περιμένει ο Χριστός.** Και τι γίνεται κάτι, καμιά φορά, αν το 'χετε δει, εγώ σας το μαρτυρώ πολλές φορές. Ο άνθρωπος στο κρεβάτι **πεθαίνει και τότε θυμούνται**, ίσως κάποτε όχι αυτός, οι συγγενείς του, να φέρουν τον πνευματικόν να εξομολογηθεί ή να κοινωνήσει- γιατί πολλές φορές θέλουν να κοινωνήσει, αλλά χωρίς εξομολόγηση, ή να μην είναι σε θέση να εξομολογηθεί και ο ιερέυς δεν προλαβαίνει και πεθαίνει ο άνθρωπος και λέμε: *«Αλήθεια, για κοίταξε, γιατί ο Θεός δεν επέτρεψε να προλάβει ο πνευματικός να κοινωνήσει ο άνθρωπος αυτός;»*. **Κόπηκε το δένδρον...**

Αυτό δεν μας τρομάζει; Γι' αυτό αγαπητοί μου, ο καθένας στην ψυχή του να πει τα εξής, που λέγει σήμερα ένα τροπάριο του Όρθρου: *«Ὡ ψυχή μου, τῆς ξηρανθείσης συκῆς διὰ τὴν ἀκαρπίαν, τὸ ἐπιτίμιον φοβηθεῖσα, καρπούς ἀξίους τῆς μετανοίας προσάγαγε Χριστῶ, τῷ παρέχοντί σοι τὸ μέγα ἔλεος»*.

ΟΡΘΡΟΣ ΜΕΓΑΛΗΣ ΤΡΙΤΗΣ[Ματθ.23,14-15]

«ΟΤΑΝ Ο ΘΕΟΣ ΛΕΓΕΙ “ΑΛΙΜΟΝΟΝ”»

[εκφωνήθηκε στην Ιερά Μονή Κομνηνείου Λαρίσης στις 24-4-1989]

Όπως αντιληφθήκαμε, αγαπητοί μου, από την ευαγγελική περικοπή, ένα πολύ μεγάλο τμήμα ανεφέρτεο εις τον ταλανισμόν των Γραμματέων και των Φαρισαίων. Έλεγε ο Κύριος: *«Οὐαὶ ὑμῖν, Γραμματεῖς καὶ Φαρισαῖοι ὑποκριταί, ὅτι ...»* κ.τ.λ. Και όταν ταλανίζει ο Θεός, είναι κάτι φρικτό. Οι ταλανισμοί αυτοί -δηλαδή *«οὐαὶ»* θα πει *«αλίμονο»*, *«οὐαὶ»* θα πει *«αλίμονο»*- συνεπώς, *«ταλανίζω»* και αυτό ακριβώς είναι το φοβερό ότι αυτοί οι ταλανισμοί, δηλαδή *«ταλανίζω»*, λέω *«οὐαὶ»*, λέω *«αλίμονο»*, **έχουν και επίκαιρον και εσχατολογικόν χαρακτήρα. Είναι επτά οι ταλανισμοί**, τα *«οὐαὶ»*, τα *«αλίμονο»* που λέει ο Κύριος προς τους Γραμματεῖς και εις τους Φαρισαίους. Οκτώ βέβαια είναι για την ακρίβεια, αλλά θεωρείται ότι το πρώτο *«οὐαὶ»* εισήχθη από τον Μάρκον σε μια αντιγραφή. Πάντως, όπως κι αν έχει το θέμα, και εκείνο του Μάρκου που αναφέρεται στο ευαγγέλιο του Μάρκου και εκείνο ο Κύριος το είπε.

Αυτοί οι ταλανισμοί είναι **μία προέκτασις ἑξὶ ταλανισμῶν, ἑξὶ «οὐαὶ»**, που λέγει ο **προφήτης Ησαΐας εις το πέμπτον κεφάλαιον**. Και εκεί ομιλεῖ ο Λόγος του Θεού, είναι

το ίδιο πρόσωπο. Και **δια του προφήτου ταλανίζει τότε εκείνους οι οποίοι ήσαν άξιοι ταλανισμού**. Όπως, επί παραδείγματι, «**όταν**», λέγει, «**σπρώχνεις, σπρώχνεις τα όριά σου από το χωράφι σου για να πάρεις χωράφι από τον άλλον**» και ούτω καθεξής. Μέσα, λοιπόν, σ' αυτά τα «**οὐαὶ**» βρίσκουμε πολλές φορές κι εμείς τον εαυτόν μας γιατί, πώς να το κάνουμε, **αποτείνονται για τον καθένα από εμάς, όταν για κάποιον λόγο θα φτάναμε να μοιάζομε στη συμπεριφορά με εκείνους προς τους οποίους ο Κύριος απέτεινε το «οὐαὶ»**. Και τι σημαίνει; «**Οἷα κακὰ καὶ οἶος ὄλεθρος πνευματικὸς ἀναμένει ἡμᾶς**», λέγει ένας ερμηνευτής. Δηλαδή, «**τι κακά, ποια κακά και ποια καταστροφή πνευματική μας αναμένει!**».

«**Οὐαὶ ὑμῖν, γραμματεῖς καὶ Φαρισαῖοι ὑποκριταί**». Σε όλους αυτούς τους ταλανισμούς που ο Κύριος αποτείνει προς τους Φαρισαίους και τους Γραμματεῖς, στερεοτύπως επαναλαμβάνεται το «**ὑποκριταί**». Και «**ὑποκριτής**» στον χώρο της θρησκείας σημαίνει, όπως λέγει ένας άλλος ερμηνευτής, «**ὡς ὑποκρινομένους εὐλάβειαν καὶ ἀρετήν**». «**Σαν να υποκρίνονται την ευλάβεια και την αρετή, ενώ στην πραγματικότητα δεν υπάρχει**» Έτσι, θα λέγαμε, ότι υπάρχει **μια ανομοιότητα** ανάμεσα στο μέσα και στο έξω. Στο μέσα του ανθρώπου και στο έξω του ανθρώπου. Γι' αυτό, επιτρέψατέ μου αγαπητοί, να δούμε κανα-δυο, όσο ο χρόνος μας πάρει, απ' αυτούς τους ταλανισμούς, να τους αναλύσομε, διότι, όπως θα δείτε, μας ενδιαφέρουν πάρα πολύ.

Ένας εξ αυτών λέει: «**Οὐαὶ ὑμῖν, γραμματεῖς καὶ Φαρισαῖοι ὑποκριταί, ὅτι καθαρίζετε τὸ ἔξωθεν τοῦ ποτηρίου καὶ τῆς παροψίδος, ἔσωθεν δὲ γέμουσιν ἐξ ἀρπαγῆς καὶ ἀδικίας. Φαρισαῖε τυφλέ, καθάρισον πρῶτον τὸ ἐντὸς τοῦ ποτηρίου καὶ τῆς παροψίδος, ἵνα γένηται καὶ τὸ ἐκτὸς αὐτῶν καθαρὸν**». Εδώ ο Κύριος παίρνει ένα παράδειγμα και λέει ότι «**εσείς, οι Φαρισαῖοι και οι Γραμματεῖς, τηρούντες κάποιες διατάξεις εντελώς ανθρώπινες, θέλοντας να έχετε κάποιους καθαρισμούς και κάποιους αγνισμούς, νομίζετε πως όταν πλύνετε πολύ καλά τα ποτήρια σας και τα πιάτα σας και να μην αγγίσουν πουθενά σε κάτι το μολυσμένο, αυτό που θα φάτε και θα είναι μέσα στο πιάτο, ότι σας καθιστά καθαρούς. Τυφλέ Φαρισαῖε!**», λέει ο Κύριος, «**Καθάρισε πρώτα το μέσα και το απέξω θα 'ναι καθαρό. Γιατί; Διότι το μέσα, αυτό που έβαλες στο πιάτο σου να το φας, αυτό το κέρδισες και το έβαλες στο πιάτο σου με αδικίαν. Και φροντίζεις και λες ότι θα είναι καθαρό το πιάτο μου, ενώ το περιεχόμενον του πιάτου είναι ρυπαρόν επειδή το απέκτησες με αρπαγή!**». Γι' αυτό

είδατε εδώ ο Κύριος πώς ομιλεί: «*Τυφλέ Φαρισαίε! Δεν βλέπεις; Δεν καταλαβαίνεις; Και δεν αισθάνεσαι ότι αυτό είναι μια υποκρισία, το να νομίζεις ότι εξωτερικά θα μπορείς να εμφανίζεσαι σαν καθαρός, σαν άνθρωπος που τηρείς τις διατάξεις της καθαρότητας και του αγνισμού, ενώ στην πραγματικότητα είσαι ένας άδικος, είσαι ένας άρπαγας, δεν το αντιλαμβάνεσαι αυτό;*».

Δυστυχώς, αγαπητοί μου, **μέσα στον χώρο της ευσεβείας πολλές φορές, συναντούμε μόνο ένα σχήμα ευσεβείας, ενώ στην πραγματικότητα δεν υπάρχει.** Το εσωτερικό μας πολλές φορές είναι **απαράδεκτα ρυπαρόν.** Κι όμως ο κόσμος έτσι μας βλέπει. Λέγει ο απόστολος Παύλος, γράφει στον Τιμόθεο και του λέγει: «**Τοῦτο δὲ γίνωσκε, ὅτι ἐν ἐσχάταις ἡμέραις ἐνστήσονται καιροὶ χαλεποὶ** (:Αυτό να το ξέρεις, ότι τις ἐσχάτες ἡμέρες - της Ιστορίας εννοεί- θα σταθούν δύσκολοι καιροί): **ἔσονται γὰρ οἱ ἄνθρωποι φίλαυτοι...**» κ.λπ. κ.λπ. κ.λπ. να μην σας τα διαβάσω όλα· παίρνω το πρώτο μόνο, το «**φίλαυτοι**», διότι **η φιλαυτία περιέχει όλα τα παρακάτω** τα οποία ο απόστολος Παύλος απαριθμεί.

Και θα κλείσει αυτό που θα πει ότι δηλαδή **οι άνθρωποι θα είναι σε φοβερή πνευματική κατάπτωση και παρακμή,** και τελειώνει έτσι: «**ἔχοντες** - ποιοι; Εννοείται **οι πιστοί,** διότι αυτά λέγονται δια τους πιστούς, πάντοτε δια τους Χριστιανούς- **ἔχοντες μὀρφωσιν εὐσεβείας, τὴν δὲ δύναμιν αὐτῆς ἡρνημένοι.** «Μόρφωσις», θα πει από το «μορφή», δηλαδή ένα καλούπι, δηλαδή **μια εξωτερική επιφάνεια.** Αυτό θα πει «μορφώνω», «μόρφωσις» κ.λπ. Κάτι που πια έχει σχηματιστεί, έχει φορμαριστεί. Έτσι, μπορεί κανείς να έχει μίαν φορμαρισμένην, θα λέγαμε, ευσέβεια, να φοράει σεμνά ρούχα, να μιλάει σεμνά, να έχει ύφος σεμνό, «**στην πραγματικότητα όμως**», λέει ο απόστολος Παύλος, «**εκείνοι οι οποίοι ἔχουν αὐτὴν τὴν μὀρφωσιν τῆς ευσεβείας, αὐτὸ το καλούπιασμα τῆς ευσεβείας, ἔχουν ἀρνηθεὶ τὴν δύναμιν τῆς ευσεβείας.** Ποια είναι αὐτή «**ἡ δύναμις τῆς ευσεβείας**»; Όταν λέμε «**εἶμαι ευσεβῆς ἄνθρωπος**» σημαίνει «**ἔχω τὸ Πνεῦμα τοῦ Θεοῦ και συνεπῶς πρέπει να ἔχω τὴν δύναμιν να κινούμαι μέσα εις τον κόσμον, ὄχι σαν ψόφιος, ἀλλὰ σαν δυνατός, να μπορῶ να ἀντιμετωπίζω τὸ καθεὶ μέσα εις τον κόσμον αὐτόν.** Δεν είναι αρκετό, λοιπόν, να ἔχω αὐτὸ το σχῆμα μιας ευσεβείας. **Πρέπει να λέγω ὅτι εἶμαι Χριστιανός και ἡ παρουσία μου και ἡ παρουσία μου, ως παρουσία Ἁγίου Πνεύματος, να δίνει τὴν αἴσθησιν μέσα εις τον κόσμον.**

Αλλά τι γίνεται; Στην προς Ρωμαίους, λέει ο απόστολος Παύλος: **«Μὴ συσχηματίζεσθε τῷ αἰῶνι τούτῳ»**. Όταν αρχίζω εγώ, ο άνθρωπος, να έχω μεν αυτήν την μόρφωση της ευσεβείας, το σχήμα της ευσεβείας, αλλά, αλλά να συσχηματίζομαι, προσέξτε το ρήμα **«συσχηματίζομαι»**, **«παίρνω το ίδιο καλούπι με τον κόσμο»** –σε τι; Σε τι; **Όχι στα εξωτερικά μου** διότι στα εξωτερικά μου έχω την μόρφωση της ευσεβείας, είμαι σεμνός, είμαι άνθρωπος που δείχνω ότι είμαι άξιος σεβασμού- **στην πραγματικότητα, ο συσχηματισμός αυτός είναι στη νοοτροπία. Συσχηματίζομαι με τον κόσμο και σκέπτομαι όπως σκέπτεται ο κόσμος.**

Αγαπητοί μου, **οι πιο πολλοί σήμερα Χριστιανοί μας**, και όταν λέμε **«Χριστιανοί μας»** δεν εννοώ τον λαό μας, διότι όλοι είμεθα κατά τεκμήριο βαπτισμένοι, εννοώ εκείνοι οι οποίοι επαγγέλλονται την ευσέβειαν, εκείνοι οι οποίοι λένε ότι είναι ευσεβείς-ένα πάρα πολύ μεγάλο μέρος από τους ευσεβείς μας ανθρώπους **στην πραγματικότητα δεν είναι τίποτε άλλο παρά ένα σχήμα εξωτερικόν ευσεβείας, εσωτερικά δε ένας συσχηματισμός με τον κόσμο αυτόν.** Σας λέγω αλήθεια, **είναι εκπληκτικόν το πώς σήμερα οι Χριστιανοί μας σκέπτονται και το πώς ενεργούν, εντελώς εντελώς κοσμικά.**

Ο Κύριος πάνω σ' αυτό κάποτε όταν ερωτήθηκε: **«Πότε έρχεται η Βασιλεία του Θεού;»**, απήντησε ως εξής. Θα σας κάνω, μάλιστα, εδώ μία μικρή διασάφηση. Ότι αυτό που θα σας πω δεν είναι γραμμένο στο ευαγγέλιον. **Είναι από τα λεγόμενα λόγια του Κυρίου που διέσωσαν οι αποστολικοί Πατέρες**· δηλαδή η πρώτη παράδοσις· που δεν κατεγράφησαν στην Αγία Γραφή- βέβαια, **τι να καταγραφεί στην Αγία Γραφή, μόνο τα αναγκαία.** Δεν λέει ο ευαγγελιστής Ιωάννης: **«Κι άλλα πολλά υπάρχουν που δεν γράφτηκαν γιατί αν έπρεπε όλα να γραφτούν, θα γέμιζαν, δεν θα χωρούσαν τα βιβλία αυτά που θα εγράφοντο σε όλες τις βιβλιοθήκες του κόσμου»**; Διασώζει, λοιπόν, ο άγιος Κλήμης Ρώμης, αποστολικός Πατήρ, αυτούς τους λόγους, τρεις είναι, τρεις- ο Κύριος είπε, έδωσε τρεις απαντήσεις, το πότε έρχεται η Βασιλεία του Θεού, πού; Όχι στον κόσμο η Βασιλεία του Θεού, αλλά στον κάθε άνθρωπο. Εξάλλου ο Κύριος είπε ότι **«ἡ Βασιλεία τοῦ Θεοῦ ἐντὸς ὑμῶν ἐστίν»**, **«η Βασιλεία του Θεού είναι μέσα σας»**. Πότε, λοιπόν, έρχεται μέσα μου η Βασιλεία του Θεού; Γιατί κάποτε είναι απέξω μου. **Όταν την αποδεχτώ, πιστέψω, τότε περνάει μέσα μου.**

Πότε περνάει η Βασιλεία του Θεού μέσα μου; Ακούστε τι λέγει ο Κύριος, θα σας πω το ένα από τα τρία: **«Όταν ἔσται τὸ ἔξω ὡς τὸ ἔσω»**. «Όταν», δηλαδή, **«είναι ὁμοιο**

το απέξω με το μέσα». **«Τὴν ψυχὴν λέγει τὸ ἔσω»**, ερμηνεύει εδώ ο άγιος Κλήμης ο Ρώμης, **«τὸ δὲ ἔξω τὸ σῶμα λέγει»**. Τι είναι το «ἔξω»; Το σῶμα, αυτό που φαίνεται. Τι είναι το «μέσα»; Είναι η ψυχή. **«Ὅν τρόπον οὖν σου τὸ σῶμα φαίνεται, οὕτως καὶ ἡ ψυχὴ σου δῆλος ἔσται ἐν τοῖς καλοῖς ἔργοις»**. «Και», όπως λέγει, «με τον τρόπο που το σῶμα σου φαίνεται- Πώς κινείσαι; Και σε βλέπουν;- ἔτσι και η ψυχή σου πρέπει να είναι φανερή στα καλά έργα». Δηλαδή δεν θα υπάρχει υποκρισία. **Δεν θα υπάρχει διαφοροποίησης μεταξύ του έξω και του έσω. Αυτά τα δυο θα είναι ταυτισμένα.** Ὅτι είναι το μέσα θα είναι και το έξω. Ὅτι είναι το έξω, θα είναι και το μέσα.

Λέει ο άγιος Κλήμης -δηλαδή ο Κύριος το λέγει και διασώζει ο άγιος Κλήμης- είναι στη δευτέρα του επιστολή προς Κορινθίους, στην δωδεκάτη παράγραφο. Ἐτσι βλέπομε, αγαπητοί μου, εδώ ότι πρέπει να υπάρχει αυτό. Γι' αυτό ο Κύριος εἶπε: **«Οὐαὶ ὑμῖν, Γραμματεῖς καὶ Φαρισαῖοι ὑποκριταί, ὅτι καθαρίζετε»** κ.τ.λ. Ακόμη, και κάτι άλλο: Είναι, όπως λέγει ένας άλλος Πατέρας της Εκκλησίας μας, **«τὸ ἀνθρωπίναις παραδόσεσιν ἀκολουθοῦντες»**. Ενώ πήραμε το Ευαγγέλιον, όπως και οι Εβραῖοι, ο λαός του Θεού πήρε τον νόμο, όμως, ο νόμος αυτός και οι εντολές του Θεού εξελίχτηκαν σε ανθρώπινες παραδόσεις, ἔτσι κι εδώ, όταν εμεῖς γνωρίσαμε το Ευαγγέλιον, εμεῖς, οι Ἕλληνες, βεβαίως μας βρήκε να ἔχομε κάποιες παραδόσεις ειδωλολατρικές, ἕναν τρόπο ζωής. Κι ενώ δεχτήκαμε το Ευαγγέλιον, περιέργως συνεχίζομε να ἔχομε και εκείνα που εἴχαμε πριν γνωρίσουμε το Ευαγγέλιον.

Και το ακόμη χειρότερον, ότι, ενώ ἔχουν περάσει 2000 χρόνια -για μας μιλάω, τους Ἕλληνες- δεν ἔχομε ξεχάσει, αγαπητοί μου, εκείνα που εἴχαμε τότε που οι πρόγονοί μας ζούσαν και το χειρότερο, σας λέγω, ότι προσπαθούμε όλα αυτά, ως παραδόσεις εθνικές, να τα αναβιώσομε... Και το να γνωρίζομε την ιστορία μας, κανείς δεν αντιλέγει. Το να θέλομε να φέρομε ειδωλολατρικές συνήθειες, ή να συμπλέξομε την ευσέβεια με ειδωλολατρικά πράγματα της πρώτης μας ζωής, αυτό είναι φοβερό! **Εἶναι φοβερό!** Δεν μπορούμε να μιλάμε πια για μια ευσέβεια! Δεν μπορεί κανείς να λέει: **«Εἶμαι ευσεβής»** και να ακολουθεῖ αυτά τα πράγματα. Αν ρίξετε μια ματιά στην ὑπαιθρο, αλλά και δυστυχώς τα Μέσα Ενημέρωσεως τονίζουν ὅλως ιδιαιτέρως αυτές τις καταστάσεις, θα δείτε, φερειπείν, προχθές, του Λαζάρου, βγαίνουν τα παιδάκια να ψάλουν τα κάλαντα. Και εκεί βλέπετε να συμπλέκονται -να συμπλέκονται!- ειδωλολατρικά πράγματα ή μαγικά. Πώς το κάνομε αυτό; Ἐτσι, είναι

ακόμα εκείνο που δεν ταιριάζει με μας, το ότι διατηρούμε αυτές τις εθνικές, δηλαδή ειδωλολατρικές παραδόσεις.

Ακόμα, **υπάρχει και ένας εξωτερικός τυπικισμός στη ζωή μας**, δηλαδή κάτι που, εξωτερικά μεν, έχουμε κάποια σχέση με τον Θεό, με έναν τυπικισμό, πάμε στην Εκκλησία, λέμε καλά λόγια, λέμε ότι πιστεύουμε, **στην πραγματικότητα δεν έχουμε καμία σχέση με τον Θεό**. Κι όπως λέγει ο Ιερός Χρυσόστομος, *«ὕμεις»*, λέγει, δηλαδή ερμηνεύει τον λόγο του Κυρίου που λέγει εις τους Φαρισαίους, *«ὕμεις(:εσείς), τὰ γὰρ μικρὰ καὶ ἔξω φυλάττοντες, τῶν μεγάλων καὶ ἔνδον ἀμελεῖτε»*. *«Εκείνα που είναι μικρά και εξωτερικά, αυτά μετά πάσης ευλαβείας τα φυλάτε. Εκείνα που είναι μεγάλα και εσωτερικά, που μπορεί να είναι φοβερά πάθη μες στην ψυχή, αυτά»*, λέγει, *«γι' αυτά δεν φροντίζετε»*. Βλέπει κανένας, λοιπόν, ότι **τα πράγματα δεν είναι σωστά. Δεν πρέπει να είναι έτσι**. Πρέπει να αντιληφθούμε ότι **πρέπει να καλλιεργούμε τον έσω άνθρωπο**, που να ταυτίζεται με τον έξω. Γιατί αλλιώς τι αποτελείται σε μας ο Κύριος και ανήκει σε μας αυτό το φοβερό **«Οὐαὶ»** που είπε. Αυτό το φοβερό **«αλίμονον»**.

Επιτρέψατε να πάρουμε έναν ακόμη ταλανισμόν: **«Οὐαὶ ὑμῖν, γραμματεῖς καὶ Φαρισαῖοι ὑποκριταί, ὅτι κλείετε τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων· ὑμεῖς γὰρ οὐκ εἰσέρχεσθε, οὐδὲ τοὺς εἰσερχομένους ἀφίετε εἰσελθεῖν»**. *«Αλίμονό σας, γιατί κλείνετε την πόρτα της Βασιλείας του Θεού μπροστά στους ανθρώπους, δεν τους αφήνετε να μπουν στη Βασιλεία του Θεού και, ενώ εσείς δεν μπαίνετε, εμποδίζετε και εκείνους οι οποίοι θέλουν να μπουν»*. **Φρικτός, φρικτός, αγαπητοί μου, ταλανισμός! Και πάντοτε- δυστυχώς!- επίκαιρος σε κάθε εποχή!** Είναι όταν οι διανοούμενοι, οι λεγόμενοι «πνευματικοί» - το «πνευματικοί» εντός εισαγωγικών το βάζω, γιατί δεν έχουν καμία σχέση με το Πνεύμα το Άγιον- οι λεγόμενοι «πνευματικοί άνθρωποι», οι λεγόμενοι «άνθρωποι των Γραμμάτων» όχι μόνο δεν κατανοούν το πρόσωπον του Κυρίου μας Ιησού Χριστού, το Οποῖον **δεν θέλουν να δεχθούν, δεν θέλουν να πιστέψουν, αλλά και εμποδίζουν να πιστέψουν οι καλοπροαίρετες ψυχές**.

Έτσι **θα τους δείτε -σε κάθε εποχή, σας λέγω- να προβάλουν ποικίλες ψευδείς θεωρίες, ψευδείς φιλοσοφικές θέσεις και να διαστρέφουν την Ιστορία ακόμη, μόνο και μόνο για να αποτρέψουν τους ανθρώπους από την πίστη εις τον Ιησούν Χριστόν**. Δεν αφήνουν να μπουν εις την Βασιλεία του Θεού. **Μιλάνε, επί**

παραδείγματι, για θεωρίες περί της αιωνιότητας της ύλης, ότι ο κόσμος έγινε μόνος του, ενώ η Γραφή λέγει ότι ο Θεός έκανε τον κόσμο, μιλάνε για την «αυτόματον γένεση», λένε ότι η ζωή μόνη της ξεπετάχτηκε από τη νεκρά ύλη, μιλάνε για τη «θεωρία της εξελίξεως», ότι ο άνθρωπος κατάγεται από τα ζώα, ακόμα μιλάνε για μια ελευθερία στο σεξ και παραβλέπουνε εκείνα τα οποία λέγει ο Θεός, σου λέγει *«με βάση την επιστήμη, εμείς μιλάμε»*, ενώ στην πραγματικότητα δεν είναι παρά ότι το θέμα αυτό -παρακαλώ θα παρακαλέσω να το καταλάβουμε, αφού λέγεται ότι θα μπει και ως μάθημα στα σχολεία η γενετησία διαπαιδαγωγησις- δεν είναι αρκετό το θέμα να ειπωθεί μόνον από επιστημονικής πλευράς. Πρέπει οπωσδήποτε να συνοδεύεται και με θέματα που να το κατοχυρώνουν και πνευματικά. Και δεν υπάρχει άλλη κατοχύρωσις από την ευαγγελική κατοχύρωση, την πνευματική.

Διότι όταν πεις: *«Το ανθρώπινο σώμα αποτελείται από τι; Αποτελείται από τούτο, εκείνο, εκείνο... Να του κάνουμε ανατομία. Να πούμε ότι έχει αυτά τα όργανα, ότι γίνονται έτσι κι έτσι...»* - δεν είναι αρκετό γιατί απλούστατα μία τέτοια, μία τέτοια, θα λέγαμε, διδασκαλία στα παιδιά την πονηρία θα υπεγύρει, αλλά ωφέλεια δεν θα υπάρξει. Με τι πρέπει να συνοδεύεται; Με μίαν πνευματικήν κατοχύρωσιν. Ο καθηγητής που θα πει στα παιδιά ότι το ανθρώπινο σώμα έχει αυτήν την ανατομία και αυτήν την λειτουργικότητα, πρέπει να πει ταυτόχρονα ότι έχουμε μία θέση που μας απεκαλύφθη και είναι παραπέρα από εκείνα τα οποία εμείς βλέπομε στην ανθρωπίνη κατασκευή. Ότι το ανθρώπινον σώμα είναι ναός που κατοικεί το Πνεύμα του Θεού. Αν αυτό το πράγμα ειπωθεί και ότι αυτό το σώμα κάποτε θα αναστηθεί και δεν μπορεί να κουβαλάει μαζί του σαρκικά αμαρτήματα...

Ναι! Συμφωνούμε, θα διαφωτίσουμε τα παιδιά μας, θα τους πούμε τους κινδύνους που μπορεί να διατρέχουν. Αλλά δεν είναι αρκετό, πρέπει να τους πούμε ότι πρέπει να υπάρχει και μια εξ αποκαλύψεως πνευματική κατοχύρωση. Και τότε μπορούμε να έχουμε μίαν ασφάλεια. Όταν, όμως, αυτό το πνευματικό στοιχείο, που μας έφερε ο Κύριος εις τον κόσμο, μας δίδαξε η Γραφή, το βγάζομε, και κρατούμε μόνο το πρώτο, μια ανατομία, στην πραγματικότητα αυτό δεν είναι τίποτε άλλο παρά το να εμποδίσουμε τους ανθρώπους να μπουν στην Βασιλεία του Θεού. Και ενώ τους κάνομε κάποιες επεξηγήσεις για να μη χαθούν, στην πραγματικότητα τους σπρώχνομε για να χαθούν...! Κι όπως λέγει ένας παλιός, αρχαίος σχολιαστής: *«Εί τὸ μὴ εἰσελθεῖν εἰς τὴν Βασιλείαν κατηγορία, τὸ καὶ κωλύειν ἄλλους, ποῖαν ἔχει*

συγγνώμην;». «Εάν είναι άξιον κατηγορίας το να μην μπεις στη Βασιλεία του Θεού, πόσο χειρότερα είναι η περίπτωση και ποια συγχώρεση θα έχεις αν εμποδίσεις και άλλους να μπουν εις την Βασιλείαν του Θεού;».

Κάπου, κάπου εδώ, στο θέμα αυτού του ταλανισμού, αυτού του «*οὐαὶ*», ε, φοβάμαι ότι βρίσκονται και πολλοί γονεῖς· οι οποίοι, ούτε οι ίδιοι ζουν πνευματική ζωή, κι αν κάποτε τα παιδιά τους ζουν θεοφώτιστα και θέλουν να ζήσουν μια πνευματική ζωή, τα εμποδίζουν. Πολύ φοβάμαι ότι σ' αυτόν τον ταλανισμόν βρίσκονται και γονεῖς. Βρίσκονται και διδάσκαλοι, δηλαδή εκπαιδευτικοί, που μπορούν ακόμη να εμποδίσουν. Λυπούμαι, θα πω και κάτι ακόμα φοβερό: Ίσως βρίσκονται και κληρικοί· που ενώ οι ίδιοι δεν μπαίνουν στη Βασιλεία του Θεού, εμποδίζουν, όμως, να εισέλθουν εκείνους που το Πνεύμα του Θεού τους κατέστησε διαχειριστάς ανθρωπίνων ψυχών.

Αγαπητοί μου, όταν οι άνθρωποι μάς πουν ένα «*αλίμονο*», έχει, βέβαια, αυτό μια βαρύτητα: «*Αλίμονό σου!*». Έχει μία βαρύτητα. **Αν, όμως, αυτό το «αλίμονο», αυτό το «οὐαὶ» μας το πει ο Θεός, τότε πόσο περισσότερο μπορεί να κοστίζει αυτό;** Στη Γραφή υπάρχει το «*εὖ*» και το «*οὐαὶ*». «*Εὖ*» θα πει «*καλώς*», θα πει «*μπράβο*». Και το «*οὐαὶ*» θα πει «*αλίμονο*»! Και τα δυο αυτά, αγαπητοί μου, τα είπε ο Κύριος. Θυμηθείτε εκεί στην παραβολή, που λέει ο Κύριος: «*Εὖ, δοῦλε πιστὲ καὶ ἀγαθὲ, σε λίγα ἡσούν πιστός, σε πολλὰ θα σε καταστήσω. Εἴσελθε εἰς τὴν χαρὰν τοῦ Κυρίου σου*». Και ποια είναι αυτή η χαρά του Κυρίου; Η Βασιλεία του Θεού. «*Μπράβο! Μπράβο! Καλὸς ἐζήσες και επολιτεύθης στη ζωή σου. Μπράβο! Ἐλα τώρα στη Βασιλεία του Κυρίου σου*». Είναι και το «*οὐαὶ*». «*Αλίμονό σας!*»· που το «*αλίμονο*», αγαπητοί μου, στέλνει στην Κόλαση... Ἐτσι, μας προβάλλονται, από τους λόγους του Κυρίου ένα «*εὖ*» και ένα «*οὐαὶ*». Εμείς, ας διαλέξουμε τι μας συμφέρει...

ΠΗΓΗ:

https://www.arnion.gr/mp3/omilies/p_athanasios/megalh_ebdomada/megalh_ebdomada_021.mp3

ΟΡΘΟΣ ΜΕΓΑΛΗΣ ΤΡΙΤΗΣ [Ματθ.25,1-13]

«ΓΡΗΓΟΡΕΙΤΕ»

Έκφωνήθηκε στην Ιερά Μονή Κομνηνείου Λαρίσης στις 13-4-1987]

Τις ημέρες αυτές, αγαπητοί μου, τις πρώτες ημέρες της Μεγάλης Εβδομάδος, ένα επικρατούν τροπάριον είναι αυτό το «*Ίδού ὁ Νυμφίος ἔρχεται ἐν τῷ μέσῳ τῆς νυκτός καὶ μακάριος ὁ δοῦλος, ὃν εὐρήσει γρηγοροῦντα· ἀνάξιος δέ πάλιν, ὃν εὐρήσει ῥαθυμοῦντα. Βλέπε οὖν ψυχὴ μου, μὴ τῷ ὕπνῳ κατενεχθῆς, ἵνα μὴ τῷ θανάτῳ παραδοθῆς, καὶ τῆς Βασιλείας ἔξω κλεισθῆς· ἀλλὰ ἀνάνηψον κρᾶζουσα· Ἅγιος, ἅγιος, ἅγιος εἶ ὁ Θεός, διὰ τῆς Θεοτόκου, ἐλέησον ἡμᾶς*».

Το τροπάριον αυτό προφανώς είναι εμπνευσμένο από την παραβολή των δέκα παρθένων που εξάλλου αποτελεί και ένα κεντρικόν σημεῖον της Μεγάλης Τρίτης. Γι'αυτό και λέγει το υπόμνημα της ημέρας: «*Τῇ ἁγία καὶ μεγάλη Τρίτῃ τῆς τῶν δέκα παρθένων παραβολῆς, τῆς ἐκ τοῦ ἱεροῦ εὐαγγελίου μνεῖαν ποιούμεθα*». Ἐτσι βλέπομε ὅτι κεντρικόν σημεῖον αποτελεί ἡ παραβολή των δέκα παρθένων. Καὶ πράγματι εἶναι μία παραβολή που ἔρχεται να δώσει ἕνα σωτήριο σάλπισμα. Για τὴν εγρήγορηση τῆς ψυχῆς. Καὶ ἀκόμη, για τὴν εγρήγορηση του λαοῦ του Θεοῦ. Διότι στην παραβολή αὐτή σκιαγραφεῖται ὁ ἐρχομὸς του Χριστοῦ. Γι'αυτό ακριβώς θα πρέπει τὴν παραβολή αὐτή να τη δούμε λίγο πιο κοντύτερα.

Λέγει ὁ ἱερός ευαγγελιστὴς Ματθαῖος εἰς τὸ 25^{ον} κεφάλαιόν του: «*Ὁμοιωθῆσεται ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν δέκα παρθένοις, αἵτινες λαβοῦσαι τὰς λαμπάδας αὐτῶν ἐξῆλθον εἰς ἀπάντησιν τοῦ νυμφίου. Πέντε δὲ ἦσαν ἐξ αὐτῶν φρόνιμοι καὶ αἱ πέντε μωραὶ. Αἵτινες μωραὶ λαβοῦσαι τὰς λαμπάδας ἑαυτῶν οὐκ ἔλαβον μεθ' ἑαυτῶν ἔλαιον· αἱ δὲ φρόνιμοι ἔλαβον ἔλαιον ἐν τοῖς ἀγγείοις αὐτῶν μετὰ τῶν λαμπάδων αὐτῶν. Χρονίζοντος δὲ τοῦ νυμφίου ἐνύσταξαν πᾶσαι καὶ ἐκάθευδον.*

Μέσης δὲ νυκτός κραυγὴ γέγονεν· ἰδοὺ ὁ νυμφίος ἔρχεται, ἐξέρχεσθε εἰς ἀπάντησιν αὐτοῦ. Τότε ἠγέρθησαν πᾶσαι αἱ παρθένοι ἐκεῖναι καὶ ἐκόσμησαν τὰς λαμπάδας αὐτῶν. Αἱ δὲ μωραὶ ταῖς φρονίμοις εἶπον· δότε ἡμῖν ἐκ τοῦ ἐλαίου ὑμῶν, ὅτι αἱ λαμπάδες ἡμῶν σβέννυνται. Ἀπεκρίθησαν δὲ αἱ φρόνιμοι λέγουσαι· μήποτε οὐκ ἀρκέσει ἡμῖν καὶ ὑμῖν· πορεύεσθε δὲ μᾶλλον πρὸς τοὺς πωλοῦντας καὶ ἀγοράσατε ἑαυταῖς. Ἀπερχομένων δὲ αὐτῶν ἀγοράσαι ἦλθεν ὁ νυμφίος καὶ αἱ ἔτοιμοι εἰσῆλθον μετ' αὐτοῦ εἰς τοὺς γάμους, καὶ ἐκλείσθη ἡ θύρα. Ὑστερον δὲ ἔρχονται καὶ αἱ λοιπαὶ παρθένοι λέγουσαι· κύριε κύριε, ἄνοιξον ἡμῖν. Ὁ δὲ

ἀποκριθεὶς εἶπεν· ἀμὴν λέγω ὑμῖν, οὐκ οἶδα ὑμᾶς. Γρηγορεῖτε οὖν, ὅτι οὐκ οἴδατε τὴν ἡμέραν οὐδὲ τὴν ὥραν, ἐν ᾗ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἔρχεται».

Σπουδαιότητα, αγαπητοί μου, παραβολή. **«Τότε ὁμοιωθήσεται ἡ Βασιλεία τῶν οὐρανῶν δέκα παρθένοις».** Εικόνες που δείχνουν την πραγματικότητα της επί γης Βασιλείας του Θεού, που είναι η Εκκλησία. Πώς κινούνται, πώς κινούνται οι πιστοί μέσα στη Βασιλεία του Θεού, που είναι εις τη γη, δηλαδή μέσα εις την Εκκλησία. Κι εδώ βλέπει κανείς ότι αναφέρεται ὅτι ἦσαν δέκα παρθένοι. Και αι δέκα παρθένοι δείχνουν τα κοινά γνωρίσματα των πιστών. Ὅτι ὅλοι οι πιστοὶ ἔχουνε κοινὰ γνωρίσματα. Αν θέλετε, ὅλοι οι Χριστιανοὶ ἔχουνε κοινὰ γνωρίσματα. Εκείνο, ὅμως, που τους διακρίνει εἶναι ἡ πιστότης, ὅπως ακριβῶς αναφέρεται στην επομένη παραβολή, που εἶναι ἡ παραβολή των ταλάντων ἢ του πιστοῦ οικονόμου, αν θέλετε, **ἀλλὰ και ἡ φρόνησις,** ὅπως αναφέρεται εις την παρούσα παραβολή.

Δύο, λοιπόν, χαρακτηριστικά εἶναι εκείνα τα οποία διαφοροποιούν τους πιστούς: **ἡ πιστότης και ἡ φρόνησις.** Αυτά κάνουν τους μεν φρονίμους, τους δε μωρούς. Κεντρικό, λοιπόν, σημεῖο της παραβολῆς των δέκα παρθένων εἶναι ἡ **ανάγκη φρονήσεως.** Και ἡ φρόνησις, αν θέλετε, **οδηγεί εις την επαγρύπνησιν. Το να εἶναι, δηλαδή, κανεὶς ἀγρυπνος περιμένοντας τὴν Βασιλεία του Θεοῦ.**

Ο αριθμὸς «δέκα» εἶναι αριθμὸς στρογγυλός. Και **θέλει να εκφράσει το πλήθος.** Ὅπως ομοίως ο Κύριος λέγει **«πέντε φρόνιμοι καὶ πέντε μωραὶ».** Θέλει να δείξει ὅτι δεν υπάρχει καμία υποψία αναλογίας, μελετώντας κανεὶς τον λόγὸ του Θεοῦ να φανταστεῖ και να πει ὅτι **«τόσα ποσοστά εἶναι εκείνοι οι οποίοι θα σωθούν και τόσα ποσοστά εἶναι εκείνοι που δεν θα σωθούν».** Κάποτε ρώτησαν τον Κύριον: **«Κύριε, εἰ πολλοὶ οἱ σωζόμενοι; (:Κύριε, εἶναι πολλοὶ εκείνοι που θα σωθούν;)**». Ο Κύριος δεν ἀπήντησε αν εἶναι πολλοὶ ἢ λίγοι, **ἀλλὰ εἶπε «Ἀγωνίζεσθε εἰσελθεῖν».** Για να βγάλει, λοιπόν, κάθε υποψία πόσοι μπορούν να σωθούν, **βάζει πέντε και πέντε.**

Αλλά βλέπομε εδώ ἀκόμη ὅτι αι δέκα παρθένοι βγήκαν- **«ἐξέρχονται»,** λέγει- βγήκαν **να προῦπαντήσουν τον Νυμφίον.** Η εικόνα εἶναι παρμένη ἀπὸ την ανατολή, ἀπὸ τις συνήθειες του γάμου. Υποτίθεται πως ἡ νύμφη εἶναι στο σπίτι και βγαίνουν οι παράνυμφοι να προῦπαντήσουν τον Νυμφίον. **Βέβαια ἡ νύμφη εἶναι ἡ Εκκλησία.** **Αλλὰ ἡ Εκκλησία εἶναι τα μέλη, εἶναι οι πιστοὶ και συνεπῶς μπορούμε να εἰπούμε**

ότι η κάθε παρθένος είναι η νύμφη του Νυμφίου Χριστού. Δηλαδή η κάθε ψυχή, ο κάθε άνθρωπος.

Εξέρχονται, λέει, να προϋπαντήσουν τον Νυμφίον. Αυτό τι σημαίνει; Σημαίνει ότι **υπάρχει εις τον λαό του Θεού η προσδοκία η εσχατολογική**. Ο Κύριος έρχεται. Αλλά πότε έρχεται; Και αναμένομε να έρθει, αλλά ο Κύριος δεν έρχεται. Μόνον περιμένομε, κι ο Κύριος **κατά την γνώμη μας, αλλά και στα μέτρα των χρονικών ορίων της ζωής μας**, ο Κύριος αργεί. Γι'αυτό ακριβώς δεν δυνάμεθα να περιμένομε τον Κύριον, όσο ζούμε δηλαδή, γι'αυτό ακριβώς έρχεται η ώρα να πεθάνομε.

Πριν δούμε, όμως, αυτό, ας δούμε ότι αι πέντε από αυτές τις παρθένοους ήσαν φρόνιμοι, όπως λέει και αι πέντε μωραί. **Τι, πού είναι τώρα, τι είναι εκείνο το οποίον κάνει εδώ τις μεν και τις δε να ξεχωρίζουν. Η φρόνησις και η αφροσύνη**. Ποια είναι η φρόνησις; **Η φρόνησις είναι ότι οι πιστοί άνθρωποι φροντίζουν να κάνουν τη ζωή τους σύμφωνη με τον λόγο του Θεού**. Δηλαδή, εδώ βλέπομε να θέτουν στην πράξη **την θεολογία. Είναι η πρακτική θεολογία**. Διότι και η φρόνησις και η αφροσύνη οριοθετούν την πρακτικήν θεολογίαν. Οι μεν βάζουν σε πράξη, οι δε όχι. Έτσι έχομε αυτό το βασικό στοιχείο. Είναι εκείνο που ο Κύριος άλλοτε είπε και είναι πολύ χαρακτηριστικό: *«Την ημέραν εκείνην θα μου λέγουν οι άνθρωποι, όταν θα τους λέγω “Δεν έχετε καμία σχέση μαζί μου”:* *“Κύριε, Κύριε –διπλούν- Κύριε, Κύριε...”*. *Κι ακόμη: “Μαζί Σου δεν φάγαμε, μαζί Σου δεν ήπιαμε, όταν στις πλατείες μας κήρυξες δεν καθίσαμε να Σε ακούσουμε; Σε πιστέψαμε”*. *Αμήν λέγω ύμιν*», λέει ο Κύριος, *«σας βεβαιώνω, θα πω τότε: “Φύγετε, σεις, οι εργάται της ανομίας. Οὐκ οἶδα ύμᾶς! Δεν σας γνωρίζω!»*. Όπως εξάλλου και η απόληξις της παραβολής εδώ είναι: *«Οὐκ οἶδα ύμᾶς»*. *«Δεν σας γνωρίζω. Δηλαδή, δεν σας αναγνωρίζω»*.

Βλέπετε, λοιπόν, ότι **το να έχει κανείς μία κατάρτιση, όποια και να είναι αυτή, μια πνευματική κατάρτιση, χριστιανική κατάρτιση, νοητική όμως, δεν επαρκεί. Πρέπει κανείς να βάλει σε εφαρμογή τον λόγο του Θεού**. Αυτό ακριβώς είναι εκείνο το στοιχείο που θα καταστήσει τον πιστόν **γνήσιο παιδί του Θεού**.

«Χρονίζοντος δὲ τοῦ νυμφίου ἐνύσταξαν πᾶσαι καὶ ἐκάθευδον». Χρονίζει ο Κύριος, χρονίζει. Αυτό το *«χρονίζοντος»* το λέγει ως εξής ένας εκκλησιαστικός συγγραφεύς: Χρονίζοντος **δια την βραδύτητα της Δευτέρας Παρουσίας**. *«Χρονίζει»*, λέγει, *«ως προς το ότι αργεί να ῥθει»*. Αργεί να έρθει ο Κύριος; Βεβαίως. Έχουν περάσει δύο χιλιάδες χρόνια, αλλά δεν είναι αργά αυτά. Διότι **το έργον του Χριστού**

δεν μπορούσε να είναι ένα έργον εφήμερον. Έπρεπε να απλωθεί μέσα σε ολόκληρη την Ιστορία την ανθρωπίνη. Έτσι, ο Κύριος έρχεται, θέτει το Ευαγγέλιον πάνω στη γην, το Ευαγγέλιον περιτρέχει την γην, είναι ο «λευκός ἵππος» που εξέρχεται και να νικήσει, λέει, «ὁ καθήμενος ἐπὶ τοῦ ἵππου», «ἐξῆλθε νικῶν καὶ ἵνα νικήσῃ». Με το ευαγγέλιον που βγαίνει στην κτίσιν, να πει στους λαούς ότι **ο Υιός του Θεού έγινε άνθρωπος και καλεί τους ανθρώπους σε μετάνοιαν**. Και ότι ο Θεός ζητά τους ανθρώπους να τους κάνει παιδιά Του **δια της πίστεως και δια της εφαρμογής του νόμου Του**.

Αλλά αυτό όμως, **δεν μπορεί να είναι περιορισμένο, χρονικά περιορισμένο**. Όσο θα το νομίζαμε εμείς μέσα σε μία ανθρώπινη ζωή. Ο χρόνος για τον Θεό είναι κάτι πολύ διαφορετικό, απ' ό,τι είναι για μας. Γι'αυτό λέγει ο απόστολος Πέτρος ότι **τα χίλια χρόνια για μας είναι σαν μια μέρα για τον Θεό**. Έτσι, θα λέγαμε, αν τα χίλια χρόνια είναι σαν μια μέρα, τότε για τον Θεό πέρασαν, στα δυο χιλιάδες χρόνια που ήδη φτάνομε, πέρασαν δύο ημέρες.

Αλλά, υπάρχουν οι **ενστάσεις**. Είναι εκείνοι οι οποίοι λένουν: «Χρονίζει. Α, δεν πρόκειται να έλθει. Ήτο μία απάτη». Εδώ είναι **το φοβερό**. Απαντάει ο απόστολος Πέτρος και λέγει: «**Ποῦ ἐστὶν ἡ ἐπαγγελία τῆς παρουσίας αὐτοῦ;** (:Πού είναι η υπόσχεση της παρουσίας Του που μας είπε;)), λένουν οι άνθρωποι. Και μάλιστα λένουν ότι «**Μπα. Δεν βαριέσαι. Ό,τι γινόταν πάντα μέσα στην Ιστορία γίνεται. Πεθαίνουν και γεννιώνται νέοι άνθρωποι, έτσι ήταν, έτσι είναι και έτσι θα είναι. Η ιστορία δεν έχει ούτε αρχή, ούτε τέλος**». Και απαντάει ο απόστολος Πέτρος: «**Οὐ βραδύνει ὁ Κύριος τῆς ἐπαγγελίας, ὡς τινες βραδυτῆτα ἡγοῦνται** (:Δεν βραδύνει ὅπως Τον θεωροῦν ὅτι καθυστερεῖ ὁ Κύριος)). Αλλά τι; «**Μακροθυμεῖ εἰς ἡμᾶς, μὴ βουλόμενός τινας ἀπολέσθαι**(:Μακροθυμεῖ γιατί δεν θέλει να κανείς να χαθεί), **ἀλλὰ πάντας εἰς μετάνοιαν χωρῆσαι** (:ώστε ὅλοι να προχωρήσομε στη μετάνοια). **Ἦξει δὲ ἡ ἡμέρα Κυρίου ὡς κλέπτῃς ἐν νυκτί** (: Και θα έρθει η ημέρα Κυρίου σαν τον κλέπτη μέσα στη νύκτα)».

Αλλά σας είπα, δεν μπορούμε να τον περιμένουμε τον Κύριον **γιατί η ανθρωπίνη ζωή είναι περιορισμένη**. Γι'αυτόν τον λόγο, αι δέκα παρθένοι, λέγει, ενύσταξαν. Επέστρεψαν εις τον οικίσκον- γιατί όταν λέγει «ἐξελθοῦσαι», σημαίνει ότι βγαίνουν από κάποιο σπίτι. Πήγαν και κοιμήθηκαν. **Δεν υπάρχει καμία κατηγορία εδώ**. Πήγαν

και κοιμήθηκαν. Και οι ευσεβείς, και οι ασεβείς, και οι φρόνιμοι και οι άφρονες Χριστιανοί, όλοι πεθαίνουν. Έτσι, περιμένουμε την ανάσταση των νεκρών.

Ναι. Αλλά όσο ζούμε, όμως, μπορούμε να δουλέψουμε τις εντολές του Θεού. Γιατί όταν έλθει η νύκτα, όταν έλθει ο θάνατος, δεν μπορεί κανείς πια να δουλέψει. Γι'αυτό λέγει ο Κύριος: «*Εργάζεσθε έως ήμέρα ἐστίν· ἔρχεται νύξ ὅτε οὐδείς δύναται ἐργάζεσθαι*». «*Δουλέψτε, όσο είναι ημέρα*». Ποια είναι αυτή η μέρα; Η «*ημέρα*» της ζωής του ανθρώπου. **Όσο τα μάτια είναι ανοικτά.** «*Εργαστείτε. Τι; Το έργο της τηρήσεως των εντολών. Το έργο της σωτηρίας σας. Το έργο της μεταμορφώσεώς σας. Γιατί έρχεται η νύκτα, έρχεται ο θάνατος, που εκεί είναι όλα παγιωμένα και δεν υπάρχει πια καμία μεταβολή. Όσο, λοιπόν, είναι ο καιρός, εργαστείτε, δουλέψτε*».

«Μέσης δὲ νυκτὸς κραυγὴ γέγονεν· ἰδοὺ ὁ νυμφίος ἔρχεται, ἐξέρχεσθε εἰς ἀπάντησιν αὐτοῦ(:"Μέσης δε νυκτός", κάπου την νύκτα, κάπου εκεί στα μεσάνυχτα, ακούστηκε μια κραυγή: "Να, ο Νυμφίος έρχεται. Βγείτε να Τον προϋπαντήσετε")». Αυτήν την σκηνή, μας την περιγράφει, αγαπητοί μου, ο απόστολος Παύλος. Και μας λέει τα εξής: «*Ὅτι αὐτὸς ὁ Κύριος* -λέει στην πρώτη προς Θεσσαλονικεῖς επιστολή- *ἐν κελεύσματι, ἐν φωνῇ ἀρχαγγέλου καὶ ἐν σάλπιγγι Θεοῦ καταβήσεται ἀπ' οὐρανοῦ, καὶ οἱ νεκροὶ ἐν Χριστῷ ἀναστήσονται πρῶτον, ἔπειτα ἡμεῖς οἱ ζῶντες οἱ περιλειπόμενοι ἅμα σὺν αὐτοῖς ἀρπαγησόμεθα ἐν νεφέλαις εἰς ἀπάντησιν τοῦ Κυρίου εἰς ἀέρα, καὶ οὕτω πάντοτε σὺν Κυρίῳ ἐσόμεθα*». Είναι φοβερό! Τι εικόνα είναι αυτό! Ποια είναι η «*σάλπιγγα τοῦ Θεοῦ*»; Η οποία θα ηχήσει και θα αναστηθούν οι νεκροί; Είναι η βουλή του Θεού, είναι η προσταγή του Θεού. Και θα αναστηθούν όλοι οι νεκροί. Όχι θα αναστηθούν οι ψυχές των. Θα αναστηθούν **τα σώματά των. Δηλαδή θα αναστηθούν άφθαρτα σώματα. Και θα επανενωθούν με τις παλιές ψυχές.** Εκείνες που έφυγαν και πήγαν εις τον οικεῖον τόπον. Και τώρα επιστρέφουν. Γιατί ο Άδης δίδει τις ψυχές πίσω. **Αδειάζει ο Άδης.** Δίδει τις ψυχές. Ενοούνται με τα σώματα τα παλιά που εγείρονται άφθαρτα και αθάνατα. Τα σώματά μας, τα πραγματικά σώματά μας. **Εγείρονται άφθαρτα και αθάνατα και τότε θα σταθούν όλοι, φρόνιμοι και άφρονες, ευσεβείς και ασεβείς, μπροστά στον θρόνο του Κριτού Χριστού.**

Ο απόστολος Παύλος, στην πρώτη προς Θεσσαλονικεῖς επιστολή του, δεν ενδιαφέρεται για τους ασεβείς. Γράφοντας στους Θεσσαλονικεῖς, μιλάει **μόνο για**

τους πιστούς. Και λέγει ότι θα αναστηθούν πρώτα οι νεκροί, **οι εν Κυρίω νεκροί.** «Κατόπιν εμείς οι “περιλειπόμενοι”. Εμείς που τότε θα ζούμε. Δεν θα φτάσουμε την ημέρα του Κυρίου, δηλαδή την ημέρα του θανάτου. Τους νεκρούς δεν θα τους φτάσουμε, δηλαδή δεν θα πεθάνουμε. Αλλά θα μεταβληθούμε απ’ τη φθορά στην αφθαρσία και από τη θνητότητα στην αθανασία. Τα σώματά μας θα γίνουν **άφθαρτα και αθάνατα.** Και τότε, μαζί με εκείνους οι οποίοι θα αναστηθούν, τους εν Κυρίω νεκρούς, τότε, **“άρπαγησόμεθα εις άέρα”**». Προσέξτε αυτό το **«άμα σὸν αὐτοῖς»,** «μαζί με αυτούς», ποιους; Τους αναστηθέντες νεκρούς, **«άρπαγησόμεθα ἐν νεφέλαις εις άπάντησιν τοῦ Κυρίου εις άέρα».** «Θα αρπαχθούμε, όπως ο Κύριος ηρπάγη από τη νεφέλη της Αναλήψεως, έτσι», λέει, «και ημεῖς θα αρπαχθούμε και θα προϋπαντήσουμε κατερχόμενον τον Κύριον».

Αυτή η προϋπάντησις, άνοδος των πιστών, κάθοδος του Χριστού, είναι μία εξαίρετη εικόνα που μπορεί να τη δούμε θαυμάσια στην παραβολή, αυτή, των δέκα παρθένων. «Ἐξέρχεσθε εις άπάντησιν», «βγείτε να προϋπαντήσετε». Ω καταπληκτικό! Αγαπητοί μου, μπορείτε να φανταστείτε ότι υπάρχει ένας απέραντος ρεαλισμός στα λόγια αυτά; Προσέξτε, η παραβολή είναι μία εικόνα. Αλλά **μια εικόνα μιας πραγματικότητας που η εικόνα αυτή σε κάποια της σημεία αφήνει να νοηθεί ότι εδώ έχομε ρεαλισμό. Έχομε ρεαλισμό. Έχομε πραγματικότητα. Δεν είναι εικόνα η ανάστασις των νεκρών. Αλλά είναι πραγματική η ανάστασις και η προϋπάντησις του Κυρίου.**

Γι’ αυτό και λέγει ο απόστολος Παύλος στην ίδια επιστολή του: **«Περὶ δὲ τῶν χρόνων καὶ τῶν καιρῶν, ἀδελφοί, οὐ χρειᾶν ἔχετε ὑμῖν γράφεσθαι** (:Δεν υπάρχει ανάγκη να σας γράψω για τους χρόνους και τους καιρούς που ο Κύριος θα έρθει). **Αὐτοὶ γὰρ ἀκριβῶς οἶδατε ὅτι ἡ ἡμέρα Κυρίου ὡς κλέπτης ἐν νυκτὶ οὕτως ἔρχεται** (:Σεις γνωρίζετε πολύ καλά, με ακρίβεια, ότι ο Κύριος έρχεται όπως ο κλέπτης την νύκτα. Δηλαδή, δεν ξέρει κανείς πότε πηγαίνει ο κλέπτης να τον κλέψει στο σπίτι του, κατά τον ίδιο τρόπο έρχεται και ο Κύριος). **Ἑμεῖς δέ, ἀδελφοί, οὐκ ἐστὲ ἐν σκοτει, ἵνα ἡ ἡμέρα ὑμᾶς ὡς κλέπτης καταλάβῃ** (:Δεν είσαστε μέσα στο πνευματικό σκοτάδι για να σας φτάσει η ημέρα του Κυρίου σαν κλέπτης). **Πάντες ὑμεῖς υἱοὶ φωτός ἐστε καὶ υἱοὶ ἡμέρας. Ἄρα οὖν μὴ καθεύδωμεν ὡς καὶ οἱ λοιποὶ, ἀλλὰ γρηγορῶμεν καὶ νήφωμεν** (: Είμαστε παιδιά της ημέρας, είμαστε παιδιά του φωτός -λέει ο απόστολος Παύλος -

συνεπώς, **μην κοιμόμαστε τον πνευματικόν ύπνον**, όπως τον κοιμούνται οι πολλοί, οι λοιποί, αλλά **να μένομε ξύπνιοι, γρηγορώμεν, να μένομε ξύπνιοι και να νήφομεν**)». «*Νήφω*» θα πει «*φροντίζω να καθαρίζω το εσωτερικό μου, να δημιουργώ κάθαρση του νου και της καρδιάς*». Όστε αυτά παραγγέλλει ο λόγος του Θεού δια του αποστόλου Παύλου, που απηχούν την παραβολή των δέκα παρθένων.

«**Τότε**», λέει, «**ήγέρθησαν πᾶσαι**», λέει η παραβολή. «**Τότε σηκώθηκαν από τον ύπνο όλες**». **Όλοι θα αναστηθούμε**. Δεν υπάρχει κανείς που δεν θα αναστηθεί. Είναι η κοινή ανάστασις. Ότι είναι πραγματικότητες αυτά, η ανάστασις του Λαζάρου, είναι ένα προοίμιον της αναστάσεως των νεκρών. **Γι'αυτό το τροπάριο της ημέρας λέγει για την κοινήν ανάστασιν, ότι είναι τύπος, είναι προανάκρουσμα η ανάστασις του Λαζάρου**. Αλλά ο Λάζαρος πραγματικά αναστήθηκε την τετάρτη ημέρα. Πραγματικά. Ξαναπέθανε γιατί δεν ήρθε η ώρα της τελικής αναστάσεως. Ο Χριστός όμως όταν απέθανε και ανέστη, «**θάνατος αὐτοῦ οὐκέτι κυριεύει**», λέει ο απόστολος Παύλος. **Είναι Εκείνος που ζει και δυνάμει αυτής της Αναστάσεως του Χριστού θα αναστηθούν όλοι οι νεκροί**.

Θυμηθείτε στη σημερινή ευαγγελική περικοπή, που διαβάσαμε προηγουμένως, που **οι Σαδδουκαίοι δεν πίστευαν στην ανάσταση των νεκρών** και είπαν εκείνο το γνωστόν μύθον, που μοιάζει με φιλοσοφικόν μύθον, ότι «*μια γυναίκα παντρεύτηκε κάποιον, δεν έκανε παιδιά, μετά παίρνει ο δεύτερος αδερφός την γυναίκα αυτή, δεν κάνει και με τον δεύτερον παιδιά, και οι εφτά παντρεύτηκαν την γυναίκα αυτή, δεν έκαναν παιδιά, πέθαναν όλοι. Ποιανού γυναίκα θα είναι;*», λένουν εις τον Κύριον, «*Ποιανού γυναίκα θα είναι όταν θα αναστηθούν οι νεκροί;*». Διότι οι Σαδδουκαίοι **δεν πίστευαν** στην ανάσταση των νεκρών.

Κι ο Κύριος είπε : «**Πλανᾶσθε μὴ εἰδότες τὰς γραφάς**(*Έχετε πλάνη βαθιά, έχετε σκοτάδι, μη γνωρίζοντας τις Γραφές*)». «*Στη Βασιλεία του Θεού δεν παντρεύονται, ούτε νυμφεύονται*». Και ότι ζουν οι ψυχές, γιατί δεν πίστευαν ούτε στην ψυχή οι Σαδδουκαίοι, ακούστε τι μηνύει ο λόγος του Θεού· όταν λέγει ο Θεός στον Μωυσέα: «**Εγώ είμαι ο Θεός του Αβραάμ, ο Θεός του Ισαάκ, ο Θεός του Ιακώβ. Και ο Θεός δεν είναι Θεός νεκρών, αλλά Θεός ζώντων**». Όταν λέει ότι «*είμαι ο Θεός του Αβραάμ*», ο Αβραάμ ζει, γιατί αν δεν υπήρχε, ήταν μηδέν ο Αβραάμ και ο Ισαάκ και ο Ιακώβ, δεν θα μπορούσε να λέγεται ο Θεός «*ο Θεός του Αβραάμ, του Ισαάκ και του Ιακώβ*».

«Κι άναψαν», λέει, «λαμπάδες να τον υποδεχθούν». Κοιτάξτε εδώ, οι πέντε εκεί είναι η φρονιμάδα τους είχαν λαμπάδες, είχαν λάδι αρκετό. Οι άλλες πέντε δεν είχαν και έσβηναν οι λαμπάδες τους. Αγαπητοί μου, **τι είναι οι λαμπάδες; Είναι τα καλά έργα, το λάδι, είναι η αγάπη, είναι τα καλά έργα. Φρυαλλίδα, φυτίλι είναι η πίστις και φλόγα είναι το Πνεύμα το Άγιον. Είναι η ανάπαυσις του Αγίου Πνεύματος πάνω σε μία τέτοια ύπαρξη· πιστού φρονίμου.** Γι'αυτό και λέγει ο απόστολος: «*Τὸ Πνεῦμα μὴ σβέννυτε (:Μη σβήνετε το Πνεύμα το Άγιον)*». Είναι η φλόγα εκείνη που φωτίζει τον πιστόν και που τελικά θα τον εισαγάγει εις την Βασιλείαν του Θεού.

Ο επίλογος; Το συμπέρασμα της παραβολής; Ο Κύριος λέγει: «**Γρηγορείτε οὖν, ὅτι οὐκ οἴδατε τὴν ἡμέραν, οὐδὲ τὴν ὥραν, ἐν ἧ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἔρχεται**». Να το κεντρικόν σημεῖον. «**Μένετε ξύπνιοι. Ὅχι τον φυσικόν ύπνον. Αλλά τον πνευματικόν ύπνον προσέξατέ τον. Γρηγορείτε**». **Μένετε ξύπνιοι, μην αμαρτάνετε· αρνητικώς. Κοσμίετε εαυτούς με έργα αρετής· θετικώς. Με ένα κοινόν σκοπόν. Ὅταν δεν αμαρτάνετε και όταν κοσμίετε τους εαυτούς σας με έργα αρετής, την απόκτησιν του Αγίου Πνεύματος.** Αυτό που θα κάνει τον άνθρωπον πνευματικόν άνθρωπον. Και ο πνευματικὸς άνθρωπος, αυτός δηλαδή που έχει το Πνεύμα το Άγιον, αυτός θα υποδεχθεί τον Κύριον και ο Κύριος θα τον καλέσει μαζί Του. «*Γρηγορείτε οὖν*», λέει ο Κύριος, «*μένετε ξύπνιοι· γιατί δεν ξέρετε πότε ο Υιὸς του ανθρώπου ἔρχεται*». Η ημέρα και η ώρα της Δευτέρας του Κυρίου Παρουσίας μένουν άγνωστοι. Για μας ενδιαφέρει μόνο να γρηγορούμε.

ΟΡΘΟΣ ΜΕΓΑΛΗΣ ΤΡΙΤΗΣ[:Ματθ.22,15-48, 23,1-39]

«Ἐξεστι δοῦναι κῆνον Καίσαρι ἢ οὐ;»

[εκφωνήθηκε στην Ιερά Μονή Κομνηνείου Λαρίσης στις 21-4-1997]

Στην ευαγγελική περικοπή του Ὁρθου, αγαπητοί μου, της Μεγάλης Τρίτης καταχωρούνται πέντε ενότητες. Η πρώτη ενότητα: η προσπάθεια των Φαρισαίων να **παγιδεύσουν** τον Κύριον ἐν λόγῳ. Δευτέρα ενότητα, όπως ακούσαμε: Η **αποστόμωσις** των Σαδδουκαίων που δεν πίστευαν στην ανάσταση των νεκρών· με εκείνον τον μύθο

που επενόησαν με τα επτά αδέρφια και τη μία γυναίκα. Τρίτον: Εκείνος **ο νομικός που ήθελε να πειράξει τον Κύριον** –εκ μέρους των Φαρισαίων αυτό- θέτοντας το ερώτημα του ποια είναι η πρώτη και μεγάλη εντολή εις τον νόμον. Μη σας φαίνεται ότι ήταν απλό το θέμα αυτό - ήτανε δύσκολο. Αλλά δεν θα αναλύσομε αυτό.

Τέταρτον. Και τώρα μία αντίστροφος μέτρησις. Αρχίζει ο Κύριος **να ερωτά Εκείνος** αυτούς. **Και να τους καθιστά αναπολογήτους.** Και ρωτάει ο Κύριος: **«Τίνος υιός είναι ο Μεσσίας; Και αν είναι του Δαβίδ όπως λέετε- και ορθώς- τότε γιατί ο Δαβίδ αποκαλεί τον απόγονό του “Κύριον”;**» Ένα πέμπτον: Αποτείνονται εκείνα **τα φοβερά «ούαί»** στους Γραμματείς και εις τους Φαρισαίους. Φοβερά!

Αισθανόμεθα όλα αυτά και υπό το βάρος βέβαια των ημερών των Σεπτών Παθών του Χριστού να συνθέτουν **μιαν ατμόσφαιρα κρίσεως ολοκλήρου της ανθρωπότητας,** που αντιπροσώπευε ο λαός του Ισραήλ εκείνη την ώρα. Θα προσπαθήσομε να μείνομε στην πρώτη παράγραφο, στο πρώτο θέμα της σημερινής, σας είπα, ευαγγελικής περικοπής. Είναι **η προσπάθεια των Φαρισαίων να παγιδεύσουν με λόγο τον Κύριον Ιησούν.** Και παρακολουθούμε το ιερόν κείμενον: **«Τῷ καιρῷ ἐκείνῳ συμβούλιον ἔλαβον οἱ Φαρισαῖοι κατὰ τοῦ Ἰησοῦ, ὅπως αὐτὸν παγιδεύσωσιν ἐν λόγῳ».** «Εκείνον τον καιρό», λέγει, «έκαναν σύναξη οι Φαρισαίοι στον δικό τους τον τόπο να δουν τι θα κάνουν με τον Ιησούν, να τον παγιδεύσουν - λέγει- με λόγο».

Μας εκπλήσσει αυτή η συμπεριφορά των Φαρισαίων, αγαπητοί μου. Ζητούν, τι ζητούν; Να παγιδεύσουν ἐν λόγῳ τον Ιησούν. **Να αγρεύσουν λόγια από το στόμα Του για να Τον ενοχοποιήσουν. Να προβούν με τον τρόπον αυτόν εις την σύλληψίν Του. Δεν επιχειρούν, όμως, διότι εφοβούνται τον όχλον.** Διότι ο όχλος θα εστρέφετο εναντίον των Φαρισαίων, εάν ενοχοποιούν τον Ιησούν. Εξάλλου, αν το θέλετε, **αυτός ήταν ο λόγος που χρειάστηκαν έναν προδότη. Και τον βρήκαν.** Τον Ιούδα. Διότι ήθελαν να συλλάβουν τον Ιησούν –σαφώς μας λέγει το κατά Λουκάν Ευαγγέλιον: **«ἄτερ ὄχλου»,** χωρίς όχλον· διότι ο όχλος, βέβαια, θα αντιδρούσε.

Και προσπαθούν τώρα οι ταλαίπωροι οι Φαρισαίοι **με δόλο** να παγιδεύσουν τον Ιησούν ἐν λόγῳ για να Τον καταστήσουν δημοσίως κατηγορούμενον. **«Είδατε; Είδατε τι είπε; Τον ακούσατε;».** Αλήθεια, τι ανόητος είναι ο άνθρωπος... **Αν εγνώριζαν το Ποιος ήταν ο Ιησούς, ο Ενανθρωπήσας Θεός Λόγος, θα ετρόμαζαν. Και μόνο εις την σκέψη ότι πηγαίνουν να παγιδεύσουν με λόγο τον Θεόν Λόγον...** Ταλαίπωρε και

φτωχέ άνθρωπε... Άλλη μια φορά: **Τι ανόητος ο άνθρωπος που αχρηστεύει την νόσή του και τη σύνεσή του...** Και τότε πραγματώνεται ο λόγος του Θεού: **«Ὁ δραττόμενος τοὺς πονηροὺς ἐν τῇ πανουργίᾳ αὐτῶν»**. «Ἔρχεται να τους αρπάξει τους πονηροὺς ανθρώπους μέσα στην πανουργία τους»· και όπως λέγει ο ἅγιος Κύριλλος Ιεροσολύμων, το λέει **για εκείνους που ἦσαν περίεργοι**, ἤρχοντο να ακούσουν την ὠρα των Κατηχήσεων τι λένε οι Χριστιανοί- εννοείται αβάπτιστοι και ἀκόμη ακατήχητοι. «Ἦρθατε», λέει, «**εδώ για να ανιχνεύσεις τι λέμε; Δεν σκέπτεσαι ότι και ο Θεός σε περιπολεῖ;**». Είναι κάτι περίεργο, φοβερό, κάποτε μου ἔχε συμβεῖ εμένα αυτό, ἀλλά δεν θα σας το πω για να μη χάνομε τον καιρό μας· και το εἶχα ζήσει, σαν μαθητής, να παρακολουθεῖς τους ἄλλους και να παρακολουθεῖσαι. **Ἔτσι ο ἄνθρωπος ἔρχεται να κατασκοπεύσει, να παρακολουθήσει, να παγιδεύσει, και δεν αντιλαμβάνεται ότι τον περιπολεῖ** –αυτή την λέξη βάζει, αυτό το ρῆμα βάζει ο ἅγιος πατήρ- **ὅτι τον περιπολεῖ ο Θεός και τονε βλέπει. Βλέπει τις κινήσεις του. Εδώ είναι ὅτι ο ἄνθρωπος ανοηταίνει πολλές φορές. Και ἀντί αυτοί, οι Φαρισαῖοι και οι Γραμματεῖς να καταφυγούν, σκέπτονται πονηρά κατὰ του Ἰησοῦ.**

Λέγει ο ἱερός Χρυσόστομος: «**Τότε. Πότε;**». -Ακούσαμε το ἱερό κείμενον να λέγει **«Τότε ο Ἰησοῦς...»**. «**Τότε. Πότε; Ὅτε μάλιστα καταφυγῆναι ἔδει, ὅτε φοβηθῆναι τὰ μέλλοντα** –γιατί προηγουμένως ο Κύριος ομίλησε περί αιωνίου Κολάσεως, λίγο πιο πάνω· μίλησε περί σκότους εξωτέρου και κλαυθμοῦ και βρυγμοῦ των οδόντων - **«Και ἀντί»**, λέει, **«να καταφυγούν, τι γίνεται εδῶ; Ὅτε φοβηθῆναι ἔδει** (:ἔπρεπε να φοβηθῶν), **ὅτε ἀπὸ τῶν παρελθόντων καὶ περί τῶν μελλόντων πιστεῦσαι ἔχρῆν** (:και ὅταν ἔπρεπε να πιστέψουν για κείνα που πέρασαν, για κείνα που ἔρχονται, αυτοί τι κάνουν; Σχεδιάζουν πῶς θα παγιδεύσουν τον Κύριον με λόγο». Και θα συμπληρώσει ἄλλος ερμηνευτής, ο Ζιγαβηνός: **«Ὡ τῆς βαθείας πορώσεως! Οὐδὲν τῶν εἰρημένων ἤψατο τῆς ψυχῆς αὐτῶν»**. **«Τίποτα ἀπὸ εκείνα που εἶπε ο Κύριος, τίποτα, μα τίποτα δεν τους ἄγγιξε»**. Ταλαίπωρε και πτωχέ άνθρωπε...

Και τι πράττουν; **«Καὶ ἀποστέλλουσιν** –συνεχίζει το ἱερόν κείμενον- **αὐτῶ** -εις αὐτόν, τον Ἰησοῦν- **τοὺς μαθητὰς αὐτῶν μετὰ τῶν Ἱεροδιδασκάλων λέγοντες· διδάσκαλε, οἶδαμεν ὅτι ἀληθὴς εἶ καὶ τὴν ὁδὸν τοῦ Θεοῦ ἐν ἀληθείᾳ διδάσκεις, καὶ οὐ μέλει σοι περὶ οὐδενός· οὐ γὰρ βλέπεις εἰς πρόσωπον ἀνθρώπων»**. Προσέξατε. Προσέξατε πόσα σωρεύουν ἀγαθὰ γνωρίσματα, για να παρασύρουν τον Κύριον εις την

πλεκτάνην την δική τους. Τον αποκαλούν «διδάσκαλον»· τον αποκαλούν ότι είναι αληθής και την αλήθειαν υπηρετεί. **Κολακεία** δηλαδή... Ότι υποδεικνύει την οδόν του Θεού, την αληθινή οδό και ότι δεν τον ενδιαφέρει μπροστά στην αλήθεια, τι πρόκειται σαν συνέπεια να του συμβεί. Δεν τον ενδιαφέρει. Διότι Εκείνος θα πει την αλήθειαν, γιατί πρέπει να πει την αλήθειαν. Και ότι ακόμα δεν προσωποληπτεί. **«Οὐ γὰρ βλέπεις»**, λέει, **«εἰς πρόσωπον ἀνθρώπων»**.

Κι αυτά μεν ἦσαν αληθῆ που του είπαν, ἦσαν αληθῆ. Αλλά οι ταλαίπωροι με αυτά τα αληθῆ τώρα χτίζουν την παγίδα. Και πλησιάζουν τον Κύριον, όχι βεβαίως οι ίδιοι, **«έστειλαν»**, λέγει, **«τους μαθητάς των»** και οι Ηρωδιανοί ἦταν οι οπαδοί του Ηρώδου, οι ἄνθρωποι του Ηρώδου, της πολιτικής εξουσίας. Δεν πήγε ο Ηρώδης να θέσει τέτοιο θέμα. Έρχονται οι ἄνθρωποι του Ηρώδου. Θα λέγαμε: **Μια συντροφιά που απετελείτο από άντρες θρησκευτικούς, αντιπροσώπευαν την θρησκεία – Φαρισαίοι- και από άντρες πολιτικούς, που αντιπροσώπευαν την πολιτεία, ώστε ο Κύριος ὅτι απάντηση θα έδιδε, να έπεφτε στην παγίδα ἢ εἰς τον χώρον της θρησκείας, αν κάτι προσέβαλε τον νόμο ἢ εἰς τον χώρον της πολιτικής.** Δηλαδή είχαν εξασφαλίσει οι ταλαίπωροι αυτοί ἄνθρωποι την ασφάλεια και την επιτυχία του ὅτι ἤθελαν να συλλάβουν τον Ιησοῦν και να τον παραδειγματίσουν δημοσίως, **να τον ενοχοποιήσουν δημοσίως.**

Κάνει ἐδῶ ἓνα πολύ ευφυές, έξυπνο σχόλιον ο Ζιγαβηνός. Λέγει: **«Οἷς κέχρηται χαινωῶσαι τοῦτον βουλόμενοι πρὸς τὸ πάντως ἀποκριθῆναι καὶ εἰ ἀληθῆς ἐστίν, πῶς ἀλλαχοῦ λέγεται ὅτι πλανᾷ τὸν κόσμον;»**. «Εἶπατε ὅτι εἶναι αληθινός. Ότι τον λόγο του Θεοῦ διδάσκεις, ὅλα εἶναι αληθινά, αληθινός ἄνθρωπος εἶσαι, πῶς σε ἄλλη περίπτωση εἶπατε, εσεῖς οι ίδιοι, ὅτι πλανᾷ τον λαόν; Ποιο ἀπ’ τα δύο εἶναι αληθινό; Εἶναι αληθινός ἢ εἶναι πλάνος;». Το θυμόμαστε αυτό· που το είπαν. Αλλά ἐδῶ εἶναι· η κολακεία δεν ενδιαφέρεται αν εἶναι αντιφατική. **«Ἀκόμη «καὶ τοῦτο λέγουσιν, λέγει ο Ζιγαβηνός, ὑποκνίζοντες αὐτὸν εἰς τὸ μὴ αἰδεσθῆναι τὸν Καίσαρα, μηδὲ διὰ φόβον αὐτοῦ σιγῆσαι πρὸς τὸ ἐρωτώμενον»**. Δηλαδή **«ὑποκνίζοντες»**, «διεγείροντες κάποιο πάθος της ψυχῆς, μια παρόρμηση: Εσύ εἶσαι αληθινός. Δεν βλέπεις ἐδῶ, εἴμεθα ὑπὸ ρωμαϊκῆ κατοχῆ. Δεν βλέπεις ὅτι το νόμισμα εἶναι με την ἐπιγραφή του Καίσαρος και το πρόσωπο του Καίσαρος. Εσύ εἶσαι Ιουδαίος». Λοιπόν; Του υπεγείρουν, του υπεγείρουν την αγανάκτηση ἐναντίον των ἐχθρῶν του λαοῦ, ὥστε ἀπὸ κει, με τον τρόπον αὐτόν, να τον παρασύρουν για να πει λόγον, για να τον ψαρέψουνε.

Και αν οι άνθρωποι συνθέτουν, αγαπητοί μου, τέτοια κολακεία και συνωμοσία εις βάρος του Ιησού, **πόσο πρέπει εμείς να προσέχουμε;** Μάλιστα, δημόσια πρόσωπα πολλές φορές - **η κολακεία είναι η παγίδα που συλλαμβάνει. Αν στην καρδιά μας υπάρχει η κενοδοξία, τότε πολύ εύκολα παγιδευόμεθα, γιατί κολακευόμεθα.**

Αλλά οι κολακεύοντες αποκαλύπτονται. Και μάλιστα δέχονται και ανάλογον χαρακτηρισμόν, όπως θα το δούμε ευθύς μετά. Τους λέγει ο Κύριος. **Ἡ μάλλον τους αποκαλύπτει ο Κύριος: «Γνοὺς δὲ ὁ Ἰησοῦς τὴν πονηρίαν αὐτῶν εἶπε· τί με πειράζετε, ὑποκριταί;».** Αποκάλυψις. **«Δηλαδή, νομίσατε ὅτι μπορείτε να με παγιδεύσετε; Ἐτσι σας δίδαξε ο πατέρας σας, ο διάβολος;».** Γιατί και ο διάβολος εις την ἔρημον εἶπε εις τον Ιησούν: **«Ἐάν εἶσαι Υἱὸς του Θεοῦ, πες –γιατί το άκουσα, το άκουσα στη Βάπτισή σου, εις την δημοσία σου ανάδειξιν- εάν, λοιπόν, συ εἶσαι Υἱὸς του Θεοῦ, πες οι πέτρες αυτές να γίνουν ψωμιά».** **Ο Κύριος δεν μίλησε, παρά μόνον απήντησε με την Αγίαν Γραφήν.** Και δεύτερος πειρασμός. Και τρίτος πειρασμός. Και στο τέλος ο Κύριος, γιατί βέβαια, υποθέτομε πώς εμφανίστηκε ο διάβολος, **πιθανώς σαν άνθρωπος** σαν άνθρωπος. Και στο τέλος ο Κύριος τον αποκαλύπτει, κάνει τα αποκαλυπτήρια: **«Ἦπαγε ὀπίσω μου, σατανᾶ. Ξέρω ποιος εἶσαι. Ἦρθες να με πειράξεις».**

Γι'αυτό λοιπόν και τους αποκαλύπτει αυτούς. Και τι λέγει; Τι λέγει ο Κύριος τώρα εις τους Φαρισαίους και εις τους Ηρωδιανούς: **«Υποκρίνεσθε τους αφελείς. Ἐρχεστε τάχα με μιαν αφέλεια, με μια απλότητα, δήθεν, με ένα ενδιαφέρον να πληροφορηθεῖτε και μάλιστα με θρησκευτικόν και πατριωτικόν ενδιαφέρον. Για να με παγιδεύσετε. Αλλά σας απαντώ: Εἴσατε κακοηθέστατοι συνωμόται. Εἴσατε υποκριταί. Δεν πιστεύετε εκείνο το οποίο ἤρθατε να κάνετε. Ὅχι! Ἦρθατε να παγιδεύσετε».**

Και ποιο είναι το θέμα που επερωτούν τον Κύριον; Με ένα επίπλαστο, πάντοτε, ὑφος αφελείας και ενδιαφέροντος. **«Εἶπε ὁὖν ἡμῖν – και μπαίνουν στο θέμα- , τί σοι δοκεῖ;(:πώς σου φαίνεται; Δηλαδή, ποια είναι η δική σου η γνώμη. Δεν θέλομε τις γνώμες των άλλων. Την δική σου την γνώμη. -Γιατί δεν ενδιαφέρονται για το θέμα στην πραγματικότητα, ενδιαφέρονται να ενοχοποιήσουν τον Ιησούν, όπως τρίτη φορά το λέμε) Ἐξεστι δοῦναι κῆνσον Καίσαρι ἢ οὐ;(:Επιτρέπεται, πώς σου φαίνεται, επιτρέπεται να δώσουμε “κῆνσον” -νόμισμα ἦτανε- εις τον Καίσαρα ἢ ὄχι;».**

Χμ. Διλημματικός ο λόγος. Δίλημμα. Και μπορεί να αναλύσω, αλλά παίρνω, όμως, την ωραία ανάλυση του Ζιγαβηνού: **«Ἐρωτῶσι πάνυ κακοήθως καὶ δολερῶς** (:ερωτούν λοιπόν με κακοήθεια και δολερότητα, δολιότητα, δολερῶς), **ἵνα ἐὰν μὲν εἴπη ὅτι ἔξεστιν** (: γιατί αν πει: Ναι, επιτρέπεται, να δώσουμε “κῆνσον”, δηλαδή φόρον, εις τον Καίσαρα), **κινήσωσι κατ’ αὐτοῦ τοὺς ὄχλους ὡς συμβουλευόντος δουλεύειν Καίσαρι καὶ ὑποτάσσοντος ἀνθρώπῳ τὸν λαὸν τοῦ Θεοῦ** (:Τότε θα ξεσηκώσουν τα πάντα, τον λαό, θα πουν: Τον είδατε; -Γιατί οι Ρωμαῖοι ήταν στρατός κατοχής- Είδατε; Είδατε τι κάνει; Θέλει να διατηρηθεῖ η ρωμαϊκή κατοχή στην πατρίδα μας, δίνοντας φορολογία σε ἀνθρωπο, που δεν πρέπει -γιατί πράγματι ο νόμος ἔλεγε: ‘Δεν θα δώσεις φορολογία σε ἀνθρωπο’, είναι στο Δευτερονόμιο). **Ἐὰν δὲ εἴπη ὅτι οὐκ ἔξεστιν** (:ὅτι δεν επιτρέπεται να δώσουμε φόρο εις τον Καίσαρα), **παραδώσωσιν αὐτὸν τῷ ἡγεμόνι ὡς ἀποστασίαν ἀπὸ Καίσαρος καὶ πόλεμον συμβουλευόντα**». «Είδατε; Συμβουλεύει ἀποστασία. Συνεπῶς; Συνεπῶς, εγείρει πόλεμον κατὰ των Ρωμαίων». Ἐτσι να ἀπαντήσει; Ἐτσι το πράγμα ἔχει. Δεν θα ἀπαντήσει; Γιατί δεν υπήρχε ἄλλη ἀπάντησις. Αυτό θα πει δίλημμα· ἢ ἔτσι κινηθῶ, ἢ ἔτσι κινηθῶ, να βρεθῶ σε μία δυσκολία. **Δαιμονικά, ομολογουμένως, αριστοτεχνική ἐρώτησις...**

Και τι ἀπήντησε ο Κύριος; Χμ. Τι ἀπήντησε ο Κύριος... Αφού τους ἀπεκάλυψε ὅτι εἶναι υποκριταὶ και συνωμόται, σημείωσε τη σοφὴ κίνηση, λέγοντας: **«Ἐπιδείξατέ μοι τὸ νόμισμα τοῦ κῆνσου**». «Για “κῆνσον” δεν ομιλήσατε; Δώσατέ μου ἕναν “κῆνσον”». Και ἐρωτά: **«Τίνος εἶναι ἡ εἰκόνα αὐτὴ και ἡ ἐπιγραφή;**». «Ἐπιγραφή» θα πει «τα γράμματα». Εἶναι αὐτό που λέγαμε παλιότερα στο νόμισμα, εἴτε ἔμεινε παροιμιώδης ἡ φράσις, κρατώντας ἕνα νόμισμα, να λέμε **«Κορώννα-γράμματα;**». «Κορώννα» ἦτανε το πρόσωπον του Καίσαρος. «Γράμματα» ἦταν ἡ ἐπιγραφή, ἦταν τα γράμματα. «Λοιπόν, για πέστε μου», λέγει, **«ποιοῦ εἶναι ἡ εἰκόνα και ἡ ἐπιγραφή;**». Κι ἐκεῖνοι ἀπαντοῦν: **«Του Καίσαρος**». **«Μάλιστα**». Και τότε παίρνουν αὐτὴν την ἀπάντηση, **την σοφὴ ἀπάντηση, ἀφού βεβαίως διέλυσε για τον εαυτὸν Του ο Κύριος το σχῆμα του διλήματος. Το διέλυσε. Το κονιορτοποίησε. «Ἀπόδοτε οὖν τὰ Καίσαρος Καίσαρι καὶ τὰ τοῦ Θεοῦ τῷ Θεῷ**». Αὐτὴ ἦταν ἡ ἀπάντησις. **«Ὅ,τι ἀνήκει στον Καίσαρα να το ἀποδώσετε. Και ὅ,τι ἀνήκει στον Θεό, να το ἀποδώσετε**».

Εἶναι **θαυμασία ἀπάντησις**. Για κοιτάξτε. Το **κέντρον βάρους** πέφτει στο **«ἀποδοῦναι**». Τι εἶπε ο Κύριος; **«Ἀπόδοτε**». **«Να ἀποδώσετε**». Το λέμε στο

απαρέμφατο. «Ἄποδοῦναι». Ὅχι στο «δοῦναι», που εκείνοι εἶπαν, «αν επιτρέπεται να δώσομε», σχηματίζοντας, δοῦναι αυτών, των ερωτώντων. Προσέξτε, αν μείνομε στο «δοῦναι», σχηματίζομε εικόνα ἀδίκον· ὅτι γιατί να πληρώνομε φόρους στον Καίσαρα; Εικόνα ἀδίκον. Προσέξατέ το. **Το θέμα λύει το «ἀποδοῦναι».** Ὅχι «δοῦναι», «ἀποδοῦναι». Λέγει ο Χρυσόστομος: **«Οὐκ ἔστι τοῦτο δοῦναι, ἀλλὰ ἀποδοῦναι».** Εδῶ ἦτανε το κλειδάκι που τους ἔκανε να μην μπορούν να πουν τίποτε.

Και τούτο γίνεται φανερό από την εικόνα και την επιγραφή του Καίσαρος. Δηλαδή συγκεκριμένα: **«Ἐπεὶ Καίσαρος ἐστίν»**, λέει ο Ζιγαβηνός, **«ἀπόδοτε Καίσαρι τὰ ἴδια, ἀπόδοτε ὡς ἐκείνου ὄντα».** «Αφού, λοιπόν, εἶναι η επιγραφή και η εικόνα του Καίσαρος, εἶναι δίκαιον να αποδώσετε σε ἐκεῖνον ἐκεῖνα που του ανήκουν. Δεν εἶναι η επιγραφή και το πρόσωπο, η προσωπογραφία του Καίσαρος; Εἶναι θέμα δικαιοσύνης». **Πράγματι. Το νόμισμα εκπροσωπούσε τη ρωμαϊκή κρατική οργάνωση.** Την ασφάλεια του ατόμου, θα λέγαμε σήμερα «την χωροφυλακή», και την ιδιοκτησία, την ασφάλεια της ιδιοκτησίας και **ὅλα τα προνόμια και πλεονεκτήματα που απολαμβάνει ο κάθε πολίτης από μια σταθερά κυβέρνηση.** Συνεπώς, πώς θα ἦταν δίκαιον ο πολίτης τώρα να αρνείται την πληρωμή για τα πλεονεκτήματα, τα οποία τον εξυπηρετούν; Της ασφαλείας του, της ιδιοκτησίας του... Πώς να το αρνηθεί; Ο φόρος, λοιπόν, ἦταν και δίκαιος και νόμιμος. Αυτό ἦταν ὅλη η φιλολογία.

«Δοῦναι» λένε αυτοί· **«ἀποδοῦναι»** λέγει ο Κύριος. Ἀπάνω στο «ἀποδοῦναι», **«οφείλεις να αποδώσεις. Γιατί; Ο Καίσαρας εσένα, σαν αυτοκράτωρ, σε εξυπηρετεῖ. Δηλαδή ποια; Τα προνόμια του πολίτου. Τα δικαιώματα του πολίτου. Ἐχεις λοιπόν εσύ, ἔχεις χρέος να του δώσεις, αυτό θα πει αποδίδω, “ἀποδοῦναι”», να δώσεις πίσω το νόμισμα, ως φορολογία, για να σε εξυπηρετήσῃ εσένα, τον πολίτη».** Γι'αυτό ο Παῦλος γράφει ὅτι πρέπει να αποδίδομε **«τῷ τὸν φόρον τὸν φόρον, τῷ τὸ τέλος τὸ τέλος»**· οφείλομε. **Ὅλα αυτά βέβαια εξυπηρετοῦν την γήινη ζωή μας. Μα ανήκομε στη γήινη ζωή μας. Ἀλλά ξεχωρίζουν ὅμως από ἐκεῖνα που οφείλομε στον Θεό. Ἄλλο το ένα, ἄλλο το ἄλλο.** Καμία ἀντίθεσις, καμία σύγκρουσις μεταξύ των μεν και των δε. Εἶναι ο καλός πολίτης και ο καλός Χριστιανός. Αχ να το ξέραμε αυτό...

Μόνον αν η πολιτεία κάνει υπέρβαση των ορίων της και ζημιώνει τον Χριστιανόν, τότε ο Χριστιανός ενίσταται, αρνείται. **«“Κῆνσον”;** Θα δώσω. Να προσκυνήσω, ὅμως, τον αυτοκράτορα ως Θεόν –γιατί οι Ρωμαῖοι ἠθέλαν να κρατοῦν

τα πλήθη, τα οποία ήσαν ανομοιογενή, είχανε πολλούς λαούς- με την λατρεία του Καίσαρος· καισαρολατρεία. Ήταν κάτι σαν μέθοδος που την χρησιμοποίησαν και οι Βαβυλώνιοι. Τότε που αρνήθηκαν οι τρεις παίδες να προσκυνήσουν. Αλλά **έτσι μπορούμε να αρνηθούμε. Και έχουμε το φαινόμενο του μαρτυρίου. Εδώ, όμως, η πολιτεία τι κάνει; Υπερβαίνει τα όριά της.** Και εφόσον υπερβαίνει και μπαίνει μέσα στον χώρο του Θεού, της θρησκείας: **«Α, σου αρνούμαι, πολιτεία. Αν μείνεις στα όριά σου, ω πολιτεία, θα σου αποδώσω –προσέξτε, “αποδώσω”· “ἀποδοῦναι”- θα στο αποδώσω ό,τι σου ανήκει».**

Αγαητοί. Όλα αυτά για μας είναι σπουδαιότατα μαθήματα. Με διδάσκαλον τον Κύριον Ιησούν Χριστόν. Συνεπώς, μη αμελούμε πάντοτε να μαθητεύομε στο Ευαγγέλιό Του και πάντοτε θα γινόμεθα συνετοί και σοφοί.

ΠΗΓΗ:

https://www.arnion.gr/mp3/omilies/p_athanasios/megalh_ebdomada/megalh_ebdomada_043.mp3

ΜΕΓΑΛΗ ΤΡΙΤΗ ΕΣΠΕΡΑΣ

ΑΠΟ ΤΟΥΣ ΕΠΤΑ ΛΟΓΟΥΣ ΤΟΥ ΧΡΙΣΤΟΥ ΠΑΝΩ ΣΤΟΝ ΣΤΑΥΡΟ:

“Πάτερ, ἄφες αὐτοῖς· οὐ γὰρ οἶδασι τί ποιοῦσι” »

[εκφωνήθηκε στην Ιερά Μονή Κομνηνείου Λαρίσης στις 9-4-1996]

Το μεγαλύτερο κακούρηγμα που αντίκρουσε ο ήλιος μέσα στην Ιστορία, αγαητοί μου, ήταν η μαρτυρική θανάτωση του Ενανθρωπήσαντος Υιού του Θεού, που ήρθε στον κόσμο ως λυτρωτής Του. Και να, ο Υιός της Παρθένου είναι υψωμένος επί του Σταυρού γυμνός και εγκαταλελειμμένος. Το μεγαλύτερο μέρος της παραμονής Του

στον Σταυρό ο Κύριος το πέρασε **σιωπηλά**. Μόνο κατά διαστήματα ομίλει, **σύντομα και επιγραμματικά**.

Επτά λόγους είπε επί του Σταυρού ο Κύριος. **Λόγοι που αποτελούν μια ανακεφαλαίωση ολοκλήρου της διδασκαλίας Του**. Τα τελευταία λόγια κάθε ανθρώπου συνήθως μας είναι πάντοτε ενδιαφέροντα. Πόσο περισσότερο δε τα τελευταία λόγια του Λυτρωτού μας θα μας ενδιέφεραν. Και οι επτά, αυτοί, λόγοι του Κυρίου επί του Σταυρού είναι εγκατεσπαρμένοι εις τα τέσσερα Ευαγγέλια. Απ' αυτούς τους λόγους, **οι τρεις πρώτοι** αναφέρονται **σε πρόσωπα που Τον περιεστοίχιζαν στον Σταυρό**. Όπως στους **εχθρούς Του, στον συσταυρωθέντα ληστή και στη μητέρα Του με τον Ιωάννη**, που ήσαν παρά τον Σταυρόν. Και αποτελούν οι λόγοι αυτοί, ούτως ειπείν, την διαθήκη Του.

Οι τρεις επόμενοι λόγοι, που είναι: **«Θεέ μου, Θεέ μου, ίνατί με εγκατέλιπες;»**· ή: **«Διψῶ»**· ή: **«Τετέλεσται»**, αναφέρονται στα Πάθη Του και στο έργον της σωτηρίας, που εκείνη την ώρα ως **Μέγας Αρχιερέυς, συντελούσε**. Και ο έβδομος λόγος: **«Πάτερ, εις χειράς σου παρατίθεμαι τὸ πνεῦμά μου»** είναι η κατασφράγις των προηγουμένων λόγων, αλλά και της επιγείου ζωής Του και που αποτελεί κραυγή τελείας εμπιστοσύνης προς τον Πατέρα.

Απ' αυτούς τους επτά λόγους, αγαπητοί, ήδη προχωρούμε να προσεγγίσουμε τον πρώτο Του λόγο στον Σταυρό. **«Πάτερ, ἄφες αὐτοῖς· οὐ γὰρ οἶδασι τί ποιούσι** (:Πατέρα μου, συγχώρεσέ τους, γιατί δεν ξέρουν τι κάνουν)». Είναι η πρώτη λέξις του Κυρίου Ιησού που εδώ αρχίζει με το **«Πάτερ»**. Με αυτήν αρχίζει και με αυτήν τελειώνει και τους επτά Του λόγους επί του Σταυρού. Ο τελευταίος λόγος πάλι: **«Πάτερ, εις χειράς σου παραθήσομαι τὸ πνεῦμά μου»**. Εξάλλου ο Κύριος ήρθε εις τον κόσμον αυτόν να αποκαλύψει τον Πατέρα και το θέλημά Του. Βέβαια, τον **Ἅγιον Τριαδικόν Θεόν**. Κι όπως λέγει ο άγιος Κύριλλος Ιεροσολύμων ότι δεν ηνείχετο ο Υιός –είναι στην ερώτηση: **«Γιατί ενηνθρώπησε ο Υιός και δεν ενηνθρώπησε ο Πατήρ ή το Πνεύμα το Άγιον;»**– διότι **ο Υιός είναι Εκείνος ο Οποίος εδημιούργησε, φυσικά ο Άγιος Τριαδικός Θεός, εδημιούργησε ό,τι υπάρχει, Εκείνος, όμως, ο Οποίος, ούτως ειπείν, ανέλαβε, κατ' άμεσον τρόπον, την Δημιουργία**, ώστε να λέγει ο ευαγγελιστής Ιωάννης ότι **«χωρίς αὐτοῦ οὐδὲ ἔν γέγονεν ὃ γέγονεν** (:τίποτα δεν έγινε απ' ό,τι έχει γίνει)», **γι' αυτόν τον λόγο ο Υιός δεν ηνείχετο**, λέει ο άγιος Κύριλλος Ιεροσολύμων,

να τιμάται και να λατρεύεται το ξύλο, η πέτρα, τα φυσικά φαινόμενα και όχι ο Πατήρ.

Γι' αυτό ανέλαβε να ενανθρωπήσει, να έρθει κοντά μας και να μας αποκαλύψει τον αληθινόν Θεόν. Εκείνο που λέει ο Χριστός στην αρχιερατική Του προσευχή: *«Τὸ ὄνομά Σου ἀπεκάλυψα τοῖς ἀνθρώποις»*. Και ποιο είναι το όνομα του Θεού; *«Πατήρ, Υἱός και Ἅγιο Πνεῦμα»*. Γι' αυτό εἶπε- είναι στο Κατά Ματθαίον- *«Πηγαίνετε»*, λέει, *«βαπτίζοντες αὐτούς -τα ἔθνη- εἰς τὸ ὄνομα -δεν λέει «εἰς τὰ ὀνόματα»- εἰς τὸ ὄνομα τοῦ Πατρὸς καὶ τοῦ Υἱοῦ καὶ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος»*. Ἐτσι λοιπόν, τον Πατέρα ἤρθε να αποκαλύψει. Εκ του Οποίου, Πατρός, ο μεν Υἱός γεννάται, το δε Πνεῦμα το Ἅγιον εκπορεύεται.

Όταν οι πρώτες σταγόνες αίματος άρχισαν να ρέουν από τα καρφιά, ευθύς ο Κύριος αρχίζει το αρχιερατικό Του έργο, μεσιτεύοντας προς τον Πατέρα για τους ανθρώπους όλους και ιδιαίτερα για τους σταυρωτάς Του. Είναι ταυτόχρονα θύτης και θύμα. Αναφέρει κάποια λειτουργική ευχή, που λέμε, του Ιερού Χρυσοστόμου: *«Σὺ γὰρ εἶ (ἰδιότι Εσὺ εἶσαι), ὁ προσφέρων καὶ προσφερόμενος (ἰο προσφέρων, ως θύτης και προσφερόμενος, ως θύμα), καὶ προσδεχόμενος (ἰκι Εσὺ εἶσαι ταυτόχρονα Εκείνος ο Οποῖος προσδέχεσαι την θυσίαν) καὶ διαδιδόμενος, Χριστέ, ὁ Θεὸς ἡμῶν»* κ.λπ. Το διδακτικό Του έργον εἶχε πια τελειώσει. Και τώρα αρχίζει το αρχιερατικό Του έργον. Το έργον της αιωνίου Του αρχιερωσύνης. Γράφει ο Απόστολος Παύλος στην προς Εβραίους επιστολή του: *«Ὅθεν ὄφειλε κατὰ πάντα τοῖς ἀδελφοῖς ὁμοιωθῆναι, ἵνα ἐλεήμων γένηται καὶ πιστὸς ἀρχιερεὺς τὰ πρὸς τὸν Θεόν, εἰς τὸ ἰλάσκεσθαι τὰς ἁμαρτίας τοῦ λαοῦ, ἐν ᾧ γὰρ πέπονθεν (ἰέχει πάθει) αὐτὸς πειρασθεῖς (ἰαφού εδοκίμασε πάσαν δοκιμασίαν), δύναται τοῖς πειραζομένοις βοηθῆσαι (ἰδύναται, ἔτσι, να βοηθήσει εκείνους οι οποίοι θα υφίσταντο οποιαδήποτε ἄλλη δοκιμασία)»*.

Ακόμη γράφει ο απόστολος εις την προς Εβραίους: *«Οὐ γὰρ ἔχομεν ἀρχιερέα μὴ δυνάμενον συμπαθῆσαι ταῖς ἀσθενείαις ἡμῶν (ἰπου να μη συμπαθεῖ, από το "συμπάσχω", στις αδυναμίες μας και είναι πεπειραμένος, δοκιμασμένος), πεπειραμένον δὲ κατὰ πάντα καθ' ὁμοιότητα χωρὶς ἁμαρτίας (ἰαλλά χωρὶς, ὁμως, να εἶναι αμαρτωλός)»*. Και βλέπομε εις τον Ιησοῦν επί του Σταυροῦ να λέγει εκείνο το *«Ἄφες»*, που περικλείει ὅλη την αρχιερατική Του διάσταση. *«Ἄφες»*, «συγχώρεσε».

Ο Κύριος πονά επί του Σταυρού, γιατί είναι το **«ίερείον»**, δηλαδή το θύμα. Το **«ίερείον»** είναι το θύμα, είναι εκείνο το οποίο επρόκειτο να θυσιαστεί. **Κι όμως ξεχνά τους δικούς Του πόνους και ενδιαφέρεται για την σωτηρία των ανθρώπων. Αλήθεια, πόσο θεϊκά μεγάλη είναι η αγάπη του Κυρίου μας Ιησού...** Αλλά αν ζήτησε ο Κύριος να συγχωρηθούν οι σταυρωταί Του, τότε γιατί τιμωρήθηκαν τόσο σκληρά για το ανήκουστο έγκλημά τους με την ρωμαϊκή άλωσιν που έγινε το 70; Μία γενεά μετά. **Ο Κύριος, βέβαια, εξήτησε την άφεσιν' εφόσον, όμως, δεν θα ενέμενον οι σταυρωταί Του και ο λαός εις την απιστίαν και εις την αμαρτίαν. Αυτή είναι η απάντησις.**

Σχολιάζει ο Θεοφύλακτος ότι **«όλοι θα συνεχωρούντο ει μή μετὰ ταῦτα τῇ ἀπιστίᾳ ἐνέμειναν (:αν δεν ενέμειναν εις την απιστίαν τους)»**. Όλοι θα συνεχωρούντο. Διότι άλλο πράγμα να έχω μετανοήσει και άλλο πράγμα να μην έχω μετανοήσει. Γιατί απλούστατα **η συγχώρηση που δίνει ο Θεός είναι δι' εκείνους, οι οποίοι είτε τώρα μετανοούν είτε εις το μέλλον θα μετανοήσουν. Αλλά όχι σε εκείνους που δεν θα μετανοούσαν.** Σημειώσατε ότι ο Κύριος ανέμενε μίαν ολόκληρη γενεά. Την μετάνοια του λαού Του. Το 33 έπαθε και η καταστροφή, η άλωσις της Ιερουσαλήμ, έγινε το 70. 37 χρόνια μετά. **Ο Θεός είναι ελεήμων και περιμένει πάντα την μετάνοια. Εάν, βεβαίως, δεν υπάρχει η μετάνοια τότε έρχεται η άλλη ενέργεια του Θεού, η άλλη άκτιστος ενέργεια του Θεού, που λέγεται δικαιοσύνη.**

Ξέρετε, αγαπητοί μου, πόσα χρόνια ο Νώε έφτιαχνε την Κιβωτό; 120 χρόνια. Όχι γιατί ήταν τεράστιον το έργον. Ήταν σαν ένα πελώριο θωρηκτό. Με πολλά πατώματα. Ξύλινο. Χωρίς τα μέσα, βεβαίως, ξυλουργικής που έχουμε σήμερα. Δεν ήτανε τόσο εις το τεχνικόν μέρος το ότι η κατασκευή έκανε εκατόν είκοσι χρόνια, αλλά **ήταν σε ένα άλλο σημείον. Στο να βλέπουν οι άνθρωποι της γενεάς του Νώε την κατασκευήν της Κιβωτού και να ερωτούν τον Νώε: «Τι φτιάχνεις;».** Κι εκείνος να λέγει ότι ο Θεός θα καταστρέψει τον κόσμον με νερό, δια Κατακλυσμού. Κι εκείνοι γελούσαν. Γι' αυτό ο Χριστός είπε κάτι- ο Χριστός το είπε: **«Όπως στην εποχή του Νώε έτρωγαν, έπιναν, παντρεύονταν και ήρθε ξαφνικά- Ξαφνικά; Όχι αγαπητοί μου. Δεν ήρθε ξαφνικά ο κατακλυσμός. Επερίμενε ο Κύριος 120 χρόνια.**

Και για την εποχή του Λωτ είπε ο Χριστός: **«Φύτευαν, οικοδομούσαν, παντρεύονταν... Κι ήρθε ξαφνικά».** Όχι, δεν ήρθε ξαφνικά. Γιατί, απλούστατα, **για τον αμαρτωλό είναι ξαφνικές αυτές οι καταστάσεις.** Όχι για εκείνον ο οποίος περιμένει-

όπως και για την Δευτέρα Του Παρουσία, εκείνο το «όπως», αυτό θέλει να πει ο Χριστός, όπως τότε, έτσι και εις το μέλλον, οι άνθρωποι θα τρώνε, θα πίνουν, θα επενδύουν, θα φυτεύουν, θα φτιάχνουν, θα κάνουν πολιτισμό και θα ῥθει αιφνίδιος ο όλεθρος. Για ποιους; Για κείνους που δεν περιμένουν. Ενώ για εκείνους που περιμένουν, αισθάνονται ότι ο Κύριος αργεί. Με εκείνο το «*Ναί, ἔρχου Κύριε Ἰησοῦ*» που τελειώνει το βιβλίο της Αποκαλύψεως.

Ἐτσι, αγαπητοί, σχολιάζει ο Θεοφύλακτος ότι όλοι θα συνεχωρούντο *«εἰ μη»*, όπως σας είπα προηγουμένως, *«μετὰ ταῦτα τῇ ἀπιστίᾳ ἐνέμειναν»*, «αν δεν ενέμεναν στην απιστία, τότε θα συνεχωρούντο». Και όπως σημειώνει ο Ζιγαβηνός: *«Ἦπορησάν δὲ τινὲς (:μερικοί -λέει- ἔχουν απορήσει) ὅτι ἐὰν ἀφήθῃ αὐτοῖς ἡ ἁμαρτία, πῶς αὐτοὶ ὕστερον παρεδόθησαν τοῖς Ῥωμαίοις εἰς πανωλεθρίαν; (:Αν συνεχωρήθηκαν, τότε γιατί παρεδόθησαν –λέγει- εις την πανωλεθρίαν των Ῥωμαίων;). Πρὸς οὓς (:Προς τους οποίους) λέγομεν ὡς οὐχ ὑπὲρ πάντων ἡ προσευχὴ γέγονεν (:η προσευχή του Ιησού Χριστού δεν έγινε για όλους), ἀλλ' ὑπὲρ μόνον περαιτέρω μηδὲν κακουρησάντων (:αλλά μόνο για κείνους οι οποίοι παρακάτω δεν εκακούρησαν)»*. Είναι καταπληκτικό!

Εδώ βλέπετε, θα ῥπεπε να συγκλονιστούν από την μαρτυρία όχι των μαθητών, από την μαρτυρίαν των στρατιωτών των φυλασσόντων τον τάφον του Ιησού ότι ανεστήθη κατά έναν καταπληκτικόν τρόπο, έγινε σεισμός, έγινε λάμψις, πετάχτηκε η πέτρα πέρα που ἔφρασε το μνημείον και εγίνοντο, λέει, από τον φόβο τους οι στρατιώται *«ὡσεὶ νεκροί»*. Και τι κάνουν; Τους πληρώνουν, *«μην το πείτε αὐτό, ὁμῶν κοιμωμένων»*, λέγει, *«ἦλθον οἱ μαθηταὶ καὶ ἔκλεψαν τὸ σῶμα»*. **Αμετανοησία βάθους...** Ἐτσι που να γράφει ο Απόστολος Παύλος: *«Οὐ πάντων ἡ πίστις»*. Ε, γι' αυτούς που δεν είναι η πίστις, *«οὐ με πείσεις, κἂν με πείσης»*, που ἔλεξαν οι Ἕλληνες, γι' αυτούς τους ανθρώπους δεν είναι δυνατόν ποτέ να υπάρξει συγχώρησις. Αναμφισβήτητα...

Λοιπόν, εφόσον θα μετανοούσαν. Αλλ' εκείνοι δεν μετενόησαν, μέχρι σήμερα! Είκοσι αιώνες αγαπητοί μου, από τότε. Και το χειρότερο γι' αυτούς, ότι μέχρι σήμερα κακουργούν εις βάρος της Εκκλησίας του Χριστού. Για να μην πω, κακουργούν και θα κακουργήσουν ακόμη περισσότερο εις βάρος όλων των εθνών, εκδικούμενοι την ἄλωση της πρωτεύουσης των, της Ιερουσαλήμ, εκ μέρους των εθνών. Το

καταλάβετε αυτό που είπα; Εκδικούμενοι την άλωση της Ιερουσαλήμ εκ μέρους των εθνών! Και θέλουν να κακουργήσουν εις βάρος όχι των χριστιανικών λαών, εις βάρος όλων των εθνών. Και ένα τρίτο: **να πετύχουν ένα παλιό τους όνειρο: Να γίνουν κοσμοκράτορες. Και θα γίνουν!** Όχι για να γεμίζουμε από ηττοπάθεια, το λέμε αυτό, αλλά για να αποκτήσουμε την αναγνώριση υπό τον Αντίχριστον. Εκείνο το πρόσωπον, το οποίο θα ηγηθεί όλων των εθνών και θα είναι Εβραίος. Και αναμένεται. Και γι' αυτούς θα είναι ο Μεσσίας. Για μας είναι ο Αντίχριστος.

Θα προσθέσει ο Χρυσόστομος σε όλα αυτά: *«Ἄφηκεν εἰ ἐβούλοντο μετανοῆσαι (:Εάν ήθελαν να μετανοήσουν, θα τους συγχωρούσε)· εἰ γὰρ μὴ ἀφήκεν αὐτοῖς τὴν ἁμαρτίαν, οὐκ ἂν Παῦλος ἀπόστολος ἐγένετο»*. «Εάν δεν συγχωρούσε», λέγει, «ο Κύριος επί του Σταυρού, δεν θα εκερδίζετο ένας Παύλος, ως απόστολος». *«Εἰ μὴ ἀφήκεν αὐτοῖς τὴν ἁμαρτίαν, οὐκ ἂν εὐθέως τρισχίλιοι ἐπίστευσαν καὶ πεντακισχίλιοι καὶ πολλαὶ μυριάδες (:Εάν δεν συγχωρούσε ο Κύριος επί του Σταυρού, δεν θα μετανοούσαν τρεις χιλιάδες, δυο χιλιάδες, μυριάδες)»*... Βέβαια, όχι ως επίσημον ἔθνος, αλλά ως άτομα, ως πρόσωπα. Εξάλλου, την ημέρα της Πεντηκοστής θα πει στα πλήθη ο Πέτρος: *«Ἀσφαλῶς οὖν γινωσκέτω πᾶς οἶκος Ἰσραὴλ (: δηλαδή, ὅλος ο λαός να γνωρίζει) ὅτι καὶ Κύριον καὶ Χριστὸν αὐτὸν ὁ Θεὸς ἐποίησε, τοῦτον τὸν Ἰησοῦν ὃν ὑμεῖς ἐσταυρώσατε»*[Πράξεις 2,36]. «Αυτός», λέει, «είναι Εκείνος τον Οποῖον "ὑμεῖς", εσεῖς εσταυρώσατε». Καλά εσταύρωσαν ο Άννας, ο Καϊάφας, ο Πιλάτος... «Ἵμεῖς!» Ο λαός! «Γιατί από τη μια υποδέχεστε θριαμβευτικά και από την άλλη: "Σταυρωθήτω"».

Κι αυτή η δυνατότητα συγχωρήσεως απέρρευε από τον λόγο του Χριστού, που εζήτησε αυτό το «Ἄφες αὐτοῖς». Και φαίνεται αυτό και από την Παλαιά Διαθήκη, ακόμη, αγαπητοί μου, που ο λαός, όταν αμάρτανε, επλήρωνε την αμαρτία του. Διότι όπως λέγει η Γραφή, το λέει και η Καινή Διαθήκη, ότι *«κάθε παράβασις καὶ παρακοὴ ἔλαβεν ἔνδικον μισθαποδοσίαν»*. Παρέβης; Αμάρτησες; Θα πληρώσεις. Θα τιμωρηθείς! **Ενώ τώρα αυτό δεν συμβαίνει στην Καινή Διαθήκη.** Παρέβης; Εσταύρωσες τον Ιησούν; Τον ανασταυρώνεις στον εαυτόν σου καθημερινά μέσα στην Ιστορίαν η κάθε γενεά; **Είναι έτοιμος να συγχωρήσει. Γιατί είπε το «Ἄφες αὐτοῖς».** Έτσι, αγαπητοί μου, θεμελιώνεται η Καινή Διαθήκη επί της αγάπης και επί της συγχωρήσεως και επί της καταλλαγής του ανθρώπου με τον Θεό.

Και το δεύτερον ημιστίχιον του λόγου Του: **«Οὐ γὰρ οἶδασιν τί ποιοῦσιν (:Γιατί δεν ξέρουν τι κάνουν)»**. Πραγματικά **δεν ήξεραν τι έκαναν**. Λέγει ο Ζιγαβηνός: **«Φθόνον μεθύοντες»**. **«Είχαν μεθύσει από το κρασί του φθόνου»**... Εκαίετο το εσωτερικό τους από τον φθόνον. Κι από το μίσος. Διότι ησθάνοντο τον λαόν να ακολουθεί Εκείνον και όχι αυτούς! Όταν δε εξαπέλυσε ο Κύριος, λίγες μέρες πιο μπροστά, εκείνα τα φοβερά **«Οὐαί»**, τα **«αλίμονον»**, **«Οὐαί ὑμῖν Γραμματεῖς καὶ Φαρισαῖοι ὑποκριταί»** που... τούτο· που... εκείνο· που... εκείνο, εδώ γεννήθηκε το μίσος. **Ὅτι σταύρωναν το ήξεραν, είχαν πλήρη συνείδηση. Αλλά Ποιον σταύρωναν, αυτό το αγνοούσαν.**

Γι'αυτό, όπως και ξέρετε και ο διάβολος, όταν είδε τον Ιησούν εις την έρημον να νηστεύει σαράντα ημέρες, τον παρηκολούθει μέρα νύχτα. **«Ποιος είναι αυτός; Δεν έφαγε τίποτε»**. Όπως και ο Μωυσής στο Σινά. Δυο φορές ο Μωυσής. Όπως και ο προφήτης Ηλίας. Ενήστευσε σαράντα ημέρες. **«Ποιος είναι αυτός; Ποιος είναι αυτός;»**. Και ήρθε ως πειραστής, αγνοώντας στο βάθος ότι μπορούσε να αποτελεί, να είναι θείον πρόσωπον. Ο διάβολος αγνοούσε το τριαδικόν του Θεού. Αυτό θα απεκαλύπτετο από τον Ιησούν Χριστόν. Άκουσε φωνήν από τον ουρανόν: **«Συ είσαι ο Υιός μου ο αγαπητός, στον Οποίο έχω ευδοκήσει»**. **«Ποιος, όμως, είναι, τι είναι;»**. Γι'αυτό ούτε ο διάβολος εγνώρισε. **Έτσι οι άρχοντες γίνονται όργανα του διαβόλου για να σταυρώσουν τον Χριστόν.**

«Εἰ γὰρ ἔγνωσαν - λέει στην Α΄ προς Κορινθίους ο απόστολος Παύλος - **οὐκ ἂν τὸν Κύριον τῆς δόξης ἐσταύρωσαν (:Διότι εἴν γινώριζαν, δεν θα εσταύρωναν τον Κύριον της δόξης)»**. Υπήρχε κάλυμμα. **Κάλυμμα στη δόξα του Εσταυρωμένου, αλλά και στην διάνοια των σταυρωτών**. Κάλυμμα στη δόξα του Εσταυρωμένου. Ναι. Όπως λέει ο Παύλος στους Φιλιππησίους: **«Ἐκένωσεν ἑαυτόν, μορφὴν δούλου λαβών»**. Το **«έκένωσεν»** δεν σημαίνει **«άδειασε»**, αλλά **«περιέκρυψε την δόξα Του την θεία»**. Υπήρχε λόγος. Πώς τότε μπορούσαν να ξεχωρίσουν τι κάνουν, αφού υπήρχαν δυο καλύμματα, το ένα εις τον Ιησούν, δηλαδή στη θεία Του δόξα και το άλλο εις τα πρόσωπά τους; **Και το κάλυμμα αυτό το έκανε παχύ ο φθόνος και το μίσος.**

Εφόνευον τον Μεσσίαν τους και δεν το γνώριζαν. Και δεν Τον γνώριζαν. Εδώ υπάρχει **ένα μυστήριο**. Αγαπητοί μου, δεν το καταλαβαίνομε. Θα σας το εκθέσω όμως. Το εκθέτει ο απόστολος Παύλος εις την προς Ρωμαίους επιστολή του, 11,31: **«Ὡσπερ γὰρ καὶ ὑμεῖς ποτε (:όπως κάποτε -λέγει- και εσεῖς τα έθνη, που γράφει την**

προς Ρωμαίους επιστολήν, δηλαδή σε Χριστιανούς εξ εθνών, στους Ρωμαίους) **ἠπειθήσατε τῷ Θεῷ** (:απειθήσατε στον Θεό), **νῦν δὲ ἠλεήθητε τῇ τούτων ἀπειθείᾳ** (:ελεηθήκατε -λέει- από την απείθεια των Εβραίων, διότι ο Θεός εστάθη σε σας, τους εθνικούς), **οὕτω καὶ οὗτοι νῦν ἠπειθήσαν** (:έτσι, λέει, και τώρα αυτοί απειθούν), **τῷ ὑμετέρῳ ἐλέει** (:στο δικό σας το έλεος), **ἵνα καὶ αὐτοὶ ἐλεηθῶσι** (:για να ελεηθούν και αυτοί. Ακούστε μια φράση:) **συνέκλεισε γὰρ ὁ Θεὸς τοὺς πάντας εἰς ἀπειθειαν, ἵνα τοὺς πάντας ἐλεήσῃ** (:όλους τους συνέκλεισε στην απείθεια, για να τους ελεήσει όλους).

Ο λόγος; «Ὅπως μὴ καυχῆσθαι», λέει στην προς Ρωμαίους επιστολή του, **«πᾶσα σὰρξ ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ»**. «Κανείς να μην μπορεί να πει: “Δικαιούμαι την σωτηρίαν διότι εγώ ετήρησα τον νόμον”». **Ούτε ο Μωυσής**. Προσέξτε, ούτε ο Μωυσής. Γιατί; Προσέξτε, επειδή εχτύπησε, λέει, δύο φορές την πέτρα. **«Επιτέλους!»**, λέγει ο Μωυσής, **«θέλετε ἀπὸ τὴν πέτρα να σας βγάλω νερό»**. Και ετιμωρήθη γι'αυτό. Γιατί; Γιατί **«πᾶσα παράβασις καὶ παρακοὴ ἔλαβεν ἔνδικον μισθαποδοσίαν»**. Συγκλείονται, λοιπόν, ὅλοι εἰς τὴν ἀπειθειαν, για να ελεηθούν ὅλοι. Δηλαδή, με ἄλλα λόγια, **ἡ σωτηρία μου δεν εἶναι καρπὸς τῆς τηρήσεως τῶν ἐντολῶν τοῦ Θεοῦ, ἀλλὰ καὶ τοῦ ἐλέους τοῦ Θεοῦ**. Με ελεεί ο Θεός! Και ξέρετε πόσοι Χριστιανοί μας εἶναι ἐκεῖνοι οἱ ὁποῖοι προβάλλουν τὴν τήρηση τῶν ἐντολῶν...

Αγαπητοί. Ο Κύριος, με τον πρώτο Του αυτόν λόγο ἐπὶ τοῦ Σταυροῦ, **μας ἔδωσε συγκεφαλαιωτικὰ ολόκληρο το περιεχόμενο τοῦ ευαγγελικοῦ ἠθους, που εἶναι ἡ συγχωρητικότης καὶ ἡ ἀγάπη**. Αυτοὶ που στάθηκαν γνήσιοι μαθηταὶ Του, τον μιμήθηκαν: Ο πρωτομάρτυς Στέφανος, λιθοβολούμενος ἔλεγε: **«Κύριε, μὴ στήσις αὐτοῖς τὴν ἁμαρτίαν ταύτην»**. Κι ο ἅγιος Ιάκωβος ο Αδελφόςθεος, λιθοβολούμενος και αὐτός ἔλεγε: **«Παρακαλῶ, Κύριε, Θεέ Πάτερ, ἄφες αὐτοῖς· οὐ γὰρ οἶδασι τί ποιοῦσι»**.

Αγαπητοί. **Μεγάλα κεφάλαια σωτηρίας εἶναι για μας ὅλα αὐτά**. Καλό Πάσχα.

ΠΗΓΗ:

https://www.arnion.gr/mp3/omilies/p_athanasios/megalh_ebdomada/megalh_ebdomada_041.mp3

ΟΡΘΟΣ ΜΕΓΑΛΗΣ ΤΕΤΑΡΤΗΣ

«Τὸν νυμφῶνα σου βλέπω... καὶ ἔνδυμα οὐκ ἔχω»

[εκφωνήθηκε στην Ιερά Μονή Κομνηνείου Λαρίσης στις 25-4-1989]

Εἰς τοὺς Ὁρθοὺς τῶν τεσσάρων πρώτων ἡμερῶν τῆς Μεγάλῃς Εβδομάδος, ἀγαπητοί μου, ψάλλεται στὴν Ἐκκλησία μας τὸ ἐξῆς ωραιότατον, ἀλλὰ καὶ βαθύτατον σε νοήματα, ἐξαποστειλᾶριον: **«Τὸν νυμφῶνά σου βλέπω, Σωτήρ μου κεκοσμημένον, καὶ ἔνδυμα οὐκ ἔχω, ἵνα εἰσέλθω ἐν αὐτῷ, λάμπρυνόν μου τὴν στολὴν τῆς ψυχῆς, Φωτοδότα, καὶ σῶσόν με».**

Τὸ ἐξαποστειλᾶριον αὐτὸ εἶναι ἐμπνευσμένο ἀπὸ τὴν παραβολὴ τοῦ Κυρίου που ἀναφέρεται εἰς τοὺς γάμους τοῦ υἱοῦ τοῦ βασιλέως. Καὶ ἐκεῖ βλέπουμε ὅτι ἀφοῦ οἱ καλεσμένοι ἀπεποιήθησαν τὴν πρόσκλησιν, τότε- καὶ μάλιστα ἐκακοποίησαν καὶ τοὺς δούλους που τοὺς ἐκάλεσαν- τότε ὁ βασιλεὺς, που εἶχε τοὺς γάμους τοῦ υἱοῦ του, λέγει τοὺς δούλους: **«Πορεύεσθε οὖν ἐπὶ τὰς διεξόδους τῶν ὁδῶν, καὶ ὅσους ἂν εὔρητε καλέσατε εἰς τοὺς γάμους. Καὶ ἐξελθόντες οἱ δοῦλοι ἐκεῖνοι εἰς τὰς ὁδοὺς συνήγαγον πάντας ὅσους εὔρον, πονηροὺς τε καὶ ἀγαθοὺς· καὶ ἐπλήσθη ὁ γάμος ἀνακειμένων. Εἰσελθὼν δὲ ὁ βασιλεὺς θεάσασθαι τοὺς ἀνακειμένους εἶδεν ἐκεῖ ἄνθρωπον οὐκ ἐνδεδυμένον ἔνδυμα γάμου, καὶ λέγει αὐτῷ· ἑταῖρε, πῶς εἰσῆλθες ὧδε μὴ ἔχων ἔνδυμα γάμου; ὁ δὲ ἐφίμωθη. Τότε εἶπεν ὁ βασιλεὺς τοῖς διακόνοις· δῆσαντες αὐτοῦ πόδας καὶ χεῖρας ἄρατε αὐτὸν καὶ ἐκβάλετε εἰς τὸ σκότος τὸ ἐξώτερον· ἐκεῖ ἔσται ὁ κλαυθμὸς καὶ ὁ βρυγμὸς τῶν ὀδόντων. Πολλοὶ γὰρ εἰσι κλητοί, ὀλίγοι δὲ ἐκλεκτοί».**

Αὐτόν, λοιπόν, τὸν νυμφῶνα βλέπει ὁ ποιητὴς μας, ἀπὸ τὸν ὁποῖον, σὰς εἶπα, ἐμπνέεται καὶ ἐνώ τὸν ἐπιθυμεί, ὁμῶς διστάζει νὰ εἰσέλθῃ, γιὰτὶ δὲν ἔχει αὐτὴν τὴν ἐιδική, τοῦ γάμου, στολή. Γι' αὐτὸ λέγει: **«Τὸν νυμφῶνά σου βλέπω, Σωτήρ μου κεκοσμημένον, στολισμένον, ἀλλὰ, δυστυχῶς, δὲν ἔχω ἔνδυμα κατάλληλον δια νὰ εἰσέλθω εἰς αὐτόν. Γι' αὐτὸ, Σε παρακαλῶ, γιὰ νὰ μὴν πάθω ὅτι ἔπαθε ἐκεῖνος ὁ δούλος, ὁ ἐπισκέπτης, ὁ καλεσμένος ἐκεῖνος, ὥστε νὰ μπεῖ χωρὶς τὴν κατάλληλη στολή, Σε παρακαλῶ, λοιπόν, λάμπρυνόν μου τὴν στολήν τῆς ψυχῆς, ἔλα νὰ μου**

λαμπρύνεις και να μου στολίσεις και να μου καθαρίσεις την στολήν της ψυχής και έτσι να μπορώ να εισέλθω εις τους γάμους».

Εδώ ομιλεί, τόσο η παραβολή, όσο και ο ποιητής μας περί νυμφώνος. **«Τὸν νυμφῶνά σου βλέπω»**. Τι είναι αυτός ο «νυμφών»; Είναι ο **γαμήλιος χώρος**. Εκεί που βρίσκεται ο νυμφίος και η νύμφη. Αν θέλετε ακόμη είναι το δωμάτιον, να το πούμε απλοελληνικά η κρεβατοκάμαρα των νεονύμφων. **Εδώ είναι η Βασιλεία του Θεού**. Αυτός είναι ο «νυμφών». Και, όπως λέγει ο Ζιγαβηνός, είναι η **μυστική συνάφεια του Υιού προς την Εκκλησίαν των πιστών**. Εκείνη η μυστική συνάφεια. «Μυστική» δεν θα πει κρυφή. Από το «μύστης» και «μυσταγωγία» και «μυστήριον». **Εκείνη η ένωση των πιστών με τον Υιό του Θεού**.

Το ίδιο πράγμα τονίζει και ο Απόστολος Παύλος, όταν γράφει στους Εφεσίους: **«Τὸ μυστήριον τοῦτο μέγα ἐστίν»**. Ποιο μυστήριον; **«Ἐγὼ δὲ λέγω εἰς Χριστὸν καὶ εἰς Ἐκκλησίαν»**. Δηλαδή το μυστήριον της ενώσεως Χριστού και Εκκλησίας, του οποίου μυστηρίου τύπος –μυστήριον- είναι ο γάμος των ανθρώπων. Τύπος -μυστήριον· του μεγάλου μυστηρίου ενώσεως Χριστού και Εκκλησίας.

Και ο ευαγγελιστής Ιωάννης λέει στο βιβλίο της «Ἀποκαλύψεως» που βλέπει ακριβώς την Βασιλεία του Θεού σαν ένα δείπνο όπως ο Κύριος λέγει εδώ στην παραβολή: **«Μακάριοι οἱ εἰς τὸ δεῖπνον τοῦ Ἄρνιου κεκλημένοι»** · δηλαδή οι καλεσμένοι. **«Ευτυχησμένοι αυτοί που κλήθηκαν στο δείπνο του Ἀρνίου»**.

Αλλά και αυτός ο άγιος Ιωάννης ο Πρόδρομος αποκαλεί τον Ιησούν «Νυμφίον». «Τι άλλο θέλω», λέγει ο άγιος Ιωάννης ο Βαπτιστής, **«παρά να χαρώ. Χαίρομαι. Είμαι ο φίλος του Νυμφίου. Και όταν ο Νυμφίος έχει την νύμφη, εκείνος χαίρεται. Και ο φίλος του Νυμφίου, εγώ, δηλαδή, ο Ιωάννης, είμαι χαρούμενος προς τούτο»**.

Αλλά και αυτός ο **Ίδιος**, αγαπητοί μου, ο Κύριος **αποκαλεί τον Εαυτόν Του «Νυμφίον»**. Λέγει σε μια περίπτωση, όταν επέπληξαν τους μαθητάς Του οι Φαρισαίοι, λέγοντας: **«Γιατί δεν νηστεύετε; Όπως νηστεύουν οι μαθηταί του Ιωάννου και οι δικοί μας οι μαθηταί;»**. Τότε ο Κύριος επεμβαίνει και λέγει: **«Μὴ δύνανται οἱ υἱοὶ τοῦ νυμφῶνος πενθεῖν ἐφ’ ὅσον χρόνον μετ’ αὐτῶν ἐστὶν ὁ νυμφίος;»**. **«Μπορούν»**, λέγει, **«να πενθούν τα παιδιά του Νυμφώνος»** -γιατί όλοι εμείς οι πιστοί είμαστε παιδιά του Νυμφώνος- **«μπορούν να πενθούν όταν μαζί τους είναι ο Νυμφίος;»**. **«Ἐλεύσονται δὲ ἡμέραι ὅταν ἀπαρθῇ ἀπ’ αὐτῶν ὁ νυμφίος, καὶ τότε**

νηστεύσουσιν». «Θα ῥθουν μέρες που θα φύγει, που θα σηκωθεί, θα φύγει ο Νυμφίος από αυτούς και τότε θα νηστεύουν. Δηλαδή, ενόσω είμαι Εγώ μαζί τους, γιατί να νηστεύσουν; Έχουν καιρό. Θα νηστεύσουν, όταν Εγώ θα φύγω». Είδατε, λοιπόν, εδώ ότι αυτός ο Ίδιος ο Κύριος αποκαλεί και ονοματίζει τον εαυτόν Του Νυμφίον. Βέβαια, εξυπακούεται κάποια νύμφη. Και η Νύμφη αυτή είναι η Εκκλησία.

Εξάλλου αυτό ολόκληρο το βιβλίο του «**Άσματος Ασμάτων**» στην Παλαιά Διαθήκη θεωρεί- εκείνο το βιβλίο που αναφέρεται σε εκείνον και σε εκείνη, δεν έχει τι άλλο παρά εκείνον-εκείνη- και γίνεται ένας διάλογος και υπάρχουν γεγονότα ανάμεσα σε εκείνον και εκείνη. **Δεν είναι παρά ο Νυμφίος του Ισραήλ, της παλαιάς Εκκλησίας. Δηλαδή, του λαού του Ισραήλ· διότι «έκκλησία» ελέγετο.** Αλλά εκείνη, ως νύμφη, «νυμφίος» ο Θεός, ο Κύριος του Ισραήλ, «νύμφη» ο λαός του Ισραήλ, αλλά εκείνη η νύμφη ηθέτησεν. Και έτσι ανανεώνει την νύμφη, και δεν είναι παρά αυτή η Εκκλησία.

Και βλέπει κανείς στο βιβλίο «**Άσμα Ασμάτων**» να γίνεται όλη αυτή η προβολή του Νυμφίου και της νύμφης. «*Κι όλα αυτά*», όπως λέει ο Ιερός Χρυσόστομος, «*ἵνα μάθῃς τοῦ Θεοῦ τὴν κηδεμονίαν* (:πόσο φροντίζει ο Θεός για σένα), *τὸν πόθον τὸν περὶ ἡμᾶς* (: πόσο ποθεῖ για μας, πόσο μας αγαπά), *τῶν πραγμάτων τὴν φαιδρότητα ὡς οὐδὲν λυπηρὸν ἔχειν, οὐδὲν σκυθρωπὸν, ἀλλὰ πάντα χαρᾶς γέμει πνευματικῆς* (: αυτός ο Νυμφώνας είναι γεμάτος από χαρά πνευματική, δεν υπάρχει εκεί τίποτα το θλιβερόν, το σκυθρωπόν, όλα εκεί είναι χαρούμενα, να δεις πόσο μας αγαπά ο Θεός)».

Και λέγει ο ποιητής, ο συντάκτης αυτού του εξαποστειλαρίου: «**Τὸν Νυμφῶνα Σου βλέπω**». «**Τὸν Νυμφῶνα Σου βλέπω**». Βλέπει; Πώς τον βλέπει; **Δια των Γραφών και δια της πίστεως.** Όταν μελετάει τις Γραφές, εκεί έχει την αίσθησιν του Νυμφώνος. Θα χρησιμοποιήσω αυτήν την ωραία λέξη, το ωραίο ρήμα που ακούσαμε προ ολίγου στο τροπάριο της Κασσιανής: «*Αἰσθομένη*», λέγει, «*τὴν θεότητά Σου*»· **δεν μπορούσε να την βλέπει διότι ο Θεός δεν βλέπεται, ούτε οράται, ούτε ψηλαφάται- μόνο η ανθρωπίνη φύσις ἦτο ορατή και ψηλαφητή-** «*ὁμως εκείνη, ἡ γυναίκα ἡ πόρνη που Σου ἔπλυνε, Κύριε, τὰ πόδια με τὰ μύρα και τὰ δάκρυα, αἰσθομένη Σου τὴν θεότητα – ἔνωσε, αἰσθάνθηκε*· αυτό το «αἰσθάνομαι», είναι ακριβώς που παίρνει ο άνθρωπος κάτι σαν αίσθημα, κάτι που ανήκει εις τον χώρο του βιώματός του, όταν μελετάει τις Γραφές. Γιατί έρχεται το Πνεύμα του Θεού να τονίσει αυτήν την αίσθησιν. Και

υπάρχει και η πίστις. Και έτσι, και δια των Γραφών και δια της πίστεως ο ιερός υμνογράφος βλέπει τον Νυμφώνα όπως τον βλέπει και κάθε πιστός. Έτσι, βλέποντας τον Νυμφώνα, γεννάται ο πόθος της Βασιλείας του Θεού. Έτσι γεννάται ο πόθος οράσεως του προσώπου του Ιησού Χριστού.

Και αυτό το «βλέπω» που λέγει ο ιερός υμνογράφος είναι καθημερινό· που κάνει τον κάθε πιστό να σηκώνει τα μάτια ψηλά στον ουρανό και να επιθυμεί τους εκεί χώρους. *«Οὐκ ἔχομεν ὧδε»*, λέγει ο ιερός συγγραφεύς της προς Εβραίους επιστολής, *«μένουσαν πόλιν, ἀλλὰ τὴν μέλλουσαν ἐπιζητοῦμεν»*. *«Δεν ἔχουμε ἐδῶ πατρίδα, ἀλλὰ τὴν μελλοντικὴ ἐπιζητούμε, ἐκείνη που θα ἔρθει»*. Γι'αυτό ο ίδιος λέγει λίγο πιο πάνω: *«Οἱ γὰρ τοιαῦτα λέγοντες ἐμφανίζουσιν ὅτι πατρίδα ἐπιζητοῦσι (:Εκείνοι που ἔτσι ἐμφανίζονται, ἐκείνοι που ἔτσι μιλοῦν, προφανῶς δείχνουν ὅτι γυρεύουν πατρίδα)»*. Και η πατρίδα είναι εκεί. **Δεν είναι ἐδῶ ο Νυμφών. Είναι ἐκεῖ. Δεν είναι ἐδῶ ορατὴ ἡ Βασιλεία του Θεοῦ. Είναι ἐκεῖ. Ἐδῶ είναι ορατὴ ἡ Βασιλεία του Θεοῦ ως Εκκλησία.**

Προσέξατε τὴν παραβολὴν, ὅτι *«ἐκλήθησαν»*, λέγει, *«ἀγαθοὶ καὶ πονηροί»*. Ἐπρεπε, ὅμως, **να καθαριστοῦν** για να μπουν ὅλοι μέσα εἰς τὸν Νυμφώνα. *«Ἀγαθοὶ καὶ πονηροί»*. Γι'αυτό μέσα στην Εκκλησία, τὴν ιστορικὴ τῶρα Εκκλησία, θα λέγαμε τὴν ιστορικὴ Βασιλεία του Θεοῦ, αὐτὴ που εἶναι μέσα στην Ἱστορία, **βλέπει κανεὶς αὐτὰ που βλέπει και που δεν πρέπει να σκανδαλίζεται. Αν γνωρίζει καλὰ πῶς εἶναι τοποθετημένη ἡ Βασιλεία του Θεοῦ πάνω στη γη. Μαζεύει και τους ἀγαθοὺς και τους πονηροὺς.**

Σας θυμίζω ἐκεῖνο που λέγει ο Κύριος σε μια ἀπὸ τις παραβολές που θέλει να δείξει τὴν Βασιλεία Του πάνω στη γη. *«Πῶς»*, λέγει, *«να παρομοιάσω τὴν Βασιλεία του Θεοῦ; Με μία σαγήνη, με ἓνα δίχτυ, που πιάνει ψάρια καλὰ και ὄχι καλὰ. Και σαπρὰ, ὄχι καλὰ, δευτέρας ποιότητος. Πέφτει τὸ δίχτυ μέσα στη θάλασσα του κόσμου, πιάνει ψάρια. Σύρονται τα ψάρια εἰς τὴν ξηράν. Ἐκεῖ γίνεται ἡ διαλογὴ»*. Μη μας σκανδαλίζει, ἀγαπητοί μου, τὸ ὅτι **μέσα στην Εκκλησία, ἀπὸ τους κληρικούς μέχρι τους λαϊκούς, που ὑπάρχει αὐτὴ ἡ φοβερὴ διαφοροποίηση ποιότητος. Μη μας σκανδαλίζει. Θα ἔρθει ἡ ἡμέρα των λογαριασμών. Θα ἔρθει ἡ ἡμέρα τῆς διαλογῆς.**

Και πῶς βλέπει ἐδῶ ο ποιητὴς τὸν Νυμφώνα του Σωτήρος; *«Κεκοσμημένον»*. Δηλαδή, στολισμένον. **Εἶναι ὅλα ἐκεῖνα τα στολίδια τῆς πόλεως του Θεοῦ που βλέπει**

ο ιερός ευαγγελιστής Ιωάννης και καταγράφει –εν οράματι βλέπει- και καταγράφει εις το βιβλίο της «Αποκαλύψεως». Είναι όλη η δόξα του Χριστού. Είναι όλος ο πλούτος των αρετών, της αγιότητας των αγίων. Είναι η απέραντη ευφροσύνη των κατοίκων της πόλεως του Θεού. Είναι το μέγα στολίδι της αιωνίου ζωής. Εκείνο που τόσο ποθεί ο άνθρωπος: «*Γιατί να πεθαίνω; Γιατί να πεθαίνω; Και να πεθαίνω τόσο άθλια;*» που ο καθένας να αισθάνεται τα τέλη του- τα βιολογικά τουλάχιστον- αν όχι τα πνευματικά. Τα βιολογικά του τέλη ποια μπορεί να είναι και πώς μπορεί να είναι... Έτσι εκεί βλέπει το μεγάλο αυτό στολίδι της αιωνίου ζωής: Δεν υπάρχει εκεί ο θάνατος, ούτε η θλίψις, ούτε η παροδικότητα, ούτε ό,τι άλλο συνοδεύει τον επίγειον αυτόν θάνατον' και η ματαιότητα. Δεν υπάρχει τίποτε εκεί.

Και βλέπει κεκοσμημένον τον Νυμφώνα ο ιερός ποιητής, αλλά αναφωνεί και λέγει: «*Και ένδυμα ούκ έχω, ίνα εισέλθω έν αύτῳ*». «Δεν έχω ένδυμα να μπω μέσα εις αυτόν». Δηλαδή βλέπει ότι εκείνος ο χώρος είναι ένας σπουδαίος, που απαιτεί κάποιο ειδικό ένδυμα, που εκείνος που μπήκε –από την παραβολή τώρα- χωρίς να έχει αυτό το ειδικόν ένδυμα, ετιμωρήθη πολύ σκληρά. Φοβείται μεν ο ιερός συντάκτης και λέγει ότι επιθυμεί μεν να εισέλθει, αλλά στερείται του καταλλήλου ενδύματος.

Τι είναι αυτό το «ένδυμα του γάμου»; Λέγει ο Ιερός Χρυσόστομος: «*Ένδυμα; Βίος έστιν και πράξις*». Αυτό είναι το ένδυμα. Ο βίος και η πράξις. Πώς ζεις. Ποια είναι ο βίος σου και η πολιτεία σου. «*Έστιν δέ τοῦτο, βίος καθαρὸς και λαμπρός*», λέγει ο Ζιγαβηνός. «*Τρόπον χιτῶνος ύφυφασμένος έξ άρετῶν*». Τι είναι αυτό το ένδυμα; Είναι λέγει ο καθαρὸς και λαμπρὸς βίος. Είναι ένας τρόπος που ο χιτώνας αυτός είναι υφασμένος με αρετές. Και λέγει ο ίδιος αρνητικά: «*Ούκ ένδυμα δέ γάμου; Βίος ρυπαρὸς και άκάθαρτος*». Ποιο είναι εκείνο το «Δεν έχω ένδυμα γάμου»; Είναι ο ρυπαρὸς βίος. Είναι ο ακάθαρτος βίος.

Ο Αδάμ, αγαπητοί μου, στον Παράδεισον είχε και φορούσε τον χιτώνα της θεώσεως. Γι'αυτό «ούκ ήσχύνετο» –το τονίζει ιδιαιτέρως αυτό η Γραφή- «δεν ήτο γυμνός' ήτο περιβεβλημένος την θεία δόξα». Αλλά όταν ημάρτησε, εξεδύθη αυτόν τον χιτώνα της θεώσεως. Κι έμεινε γυμνός. Τότε αντελήφθη ότι είναι γυμνός. Όχι ότι κάτι άλλαξε, θα λέγαμε, κάτι άλλαξε -ναι' ήταν ντυμένος και έμεινε γυμνός. Αν κάποια στιγμή, για συλλάβετέ το αυτό, είμεθα όλοι ντυμένοι, κάποια στιγμή κάνετε μια

σκέψη και πείτε, δεν ξέρω γιατί και πώς μπορούμε να το πούμε αυτό: «Μήπως δεν είμαι ντυμένος;». Σ' αυτό το, σ' αυτό το κλάσμα του δευτερολέπτου: «Μήπως δεν είμαι ντυμένος;». Μας προκαλείται ένας φόβος, μια ντροπή: «Μήπως δεν είμαι ντυμένος;». **Αγαπητοί μου, ο Αδάμ ήταν ντυμένος' με την θεία δόξα. Όταν όμως την έχασε μόλις αμάρτησε, τότε ντύθηκε με τον δερμάτινο χιτώνα' ο οποίος «χιτών» είναι η α-λογία. Η α-λογία. Άλογος. Γιατί τι είναι ο χιτών ο δερμάτινος; Από ένα ζώο... Ντύθηκε, λοιπόν, την α-λογία. Όχι δηλαδή την ελ-λογία. Είχε την ελ-λογία. Την έχασε και απέκτησε την αλογία.**

Στο βάπτισμα ξαναπήραμε την παλιά μας στολή. Θυμηθείτε την παραβολή του Ασώτου Υιού που λέει «Φέρατε την στολήν την πρώτην». Αυτή είναι η στολή η πρώτη. **Αυτή που φορούσε ο Αδάμ πριν αμαρτήσσει και τώρα ξαναέρχεται αυτή η στολή με το βάπτισμα.** Και αυτήν την στολή, την πρώτη, που την πήραμε όλοι, κάποια στιγμή –τι τραγικό για μας!- **την ξαναλερώσαμε. Και την λερώνουμε διαρκώς!** Γι'αυτό ο ιερός συντάκτης λέγει: «*Πώς να μπω; Επήρα καθαρό χιτώνα στο βάπτισμα, αλλά τον ξαναλέρωσα τον χιτώνα μου, τον ξαναβρώμισα τον χιτώνα μου*»' κι έτσι βλέποντας εκείνον τον κάποιον της παραβολής και φοβάται, αισθάνεται να μιλάει πολύ έντονα ο Κύριος του δειπνου: «*Ἐταῖρε -φίλε-, πῶς εἰσήλθες ὧδε μὴ ἔχων ἔνδυμα γάμου;*». Η τιμωρία δε: «*Δήσαντες αὐτοῦ πόδας καὶ χεῖρας ἄρατε αὐτὸν καὶ ἐκβάλετε εἰς τὸ σκότος τὸ ἐξώτερον' ἐκεῖ ἔσται ὁ κλαυθμὸς καὶ ὁ θρυγμὸς τῶν ὀδόντων*». Είναι η κόλασις.

Γι'αυτό ο ιερός ποιητής λέγει: «*Κύριε, λάμπρυνόν μου τὴν στολήν τῆς ψυχῆς, «έλα να με καθαρῖσεις' αφού ο πόθος της εισόδου υπάρχει, τότε καθάρισέ μου, Κύριε, την ψυχὴν, έλα να με καθαρῖσεις*» –τούτο σημαίνει: «**Βοήθησέ με να μετανοήσω**». Είναι το δεύτερο βάπτισμα. Εκείνον τον χιτώνα τον ἄρρυπον που πήραμε στο βάπτισμα μπορούμε να τον στέλνομε **στο καθαριστήριον που λέγεται «μυστήριον Ιεράς Εξομολογήσεως**». Αυτή είναι η **φιλανθρωπία του Θεού'** και μόνον εάν εγίνετο αυτή η ανάκλησις από τον αρχαίον Αδάμ, με μόνο το βάπτισμα, χωρίς να υπάρχει άλλη ανάκλησις, θα λέγαμε ότι ο Θεός θα ήταν γεμάτος και σοφία και αγάπη.

Αλλά εδώ βλέπει κανείς **το βάθος της αγάπης του Θεού. Ξέρει ότι έχουμε αδυναμία. Βαπτίσθημεν, αλλά είμεθα αδύναμοι.** Είναι εκείνο που είπε ανασταίνοντας την

κόρη του Ιαείρου: «Δώσατέ της να φάει. Γιατί ανεστήθη, αλλά πρέπει να φάει, για να δυναμώσει».

Ο άνθρωπος, λοιπόν, δέχεται τον παλαιόν χιτώνα, την πρώτη στολή, αλλ' είναι αδύναμος. Πρέπει να σταθεί στα πόδια του. **Μέχρι που να σταθεί, πόσες φορές θα ρυπάνει τον χιτώνα του βαπτίσματος...** Γι' αυτό, λοιπόν, έδωκε η αγάπη του Θεού το δεύτερον βάπτισμα, το διαρκώς και διαρκώς και διαρκώς επαναλαμβανόμενον, το μυστήριο της Ιεράς Εξομολογήσεως. «Σου ζητώ, Κύριε», ως να λέγει ο ποιητής, «βοήθησέ με να μετανοήσω. Βοήθησέ με, με τα δάκρυα της μετανοίας σαν άλλη κολυμβήθρα να μπορέσω να αποπλύνω αυτόν τον χιτώνα της ψυχής. Να τον λαμπρύνω με τη μυστηριακή ζωή. Να έχω μία διαρκή νήψι. Νήψι. Ήτα -περισπωμένη- γιώτα. Από το "νήφω" που θα πει, κατ' επέκτασιν, έχω καθαρό -η αρχική σημασία είναι εγκρατεύομαι από το κρασί- έχω καθαρό νοῦ και καθαρή καρδιά. Να 'χω μια διαρκή νήψη. Κάθε μου πράξη να την διαποτίζει η αγάπη. Να μην είναι οι αρετές πράγματα ξεκάρφωτα. Ποτισμένες όλες από την αγάπη, για την αγάπη Σου. Να είναι κάτι που ξεκινάει από Σένα». Κι αυτό το έργο είναι αφενός μεν έργο της θείας χάριτος, αφετέρου δε έργο δικό μας, έργο του κάθε πιστού. Αν δεν ήταν έργο του κάθε πιστού, τότε γιατί εδέχθη τον έλεγχον εκείνος ο καλεσμένος της παραβολής που του είπε: «Φίλε, πώς μπήκες εδώ και δεν έχεις χιτώνα γάμου;»;

Και αποτείνεται και τελειώνοντας ο ποιητής το ποίημά του στον Κύριον και Του λέει: «**Φωτοδότα, καὶ σῶσόν με**». Λέγεται ο Χριστός «φωτοδότης», γιατί; **Γιατί Αυτός δίδει το άκτιστον Φως στους πιστούς, εκείνοι που είναι άξιοι.** Μην ξεχνάμε ότι στην **Βασιλεία του Θεού** –αλήθεια, το σκεφτήκατε;- όταν θα αναστηθούμε, για να δείτε πώς έχουν τα πράγματα, **θα αναστηθούν τα παλιά μας, αλλά ανακαινισμένα πια σώματα.** Αυτά τα σώματα θα φορούν ρούχα; Το σκεφτήκατε; **Ο Χριστός μετά την Ανάστασή Του δεν φορούσε ρούχα. Εξάλλου, έμειναν στο μνημείον.** Αλλά στα μάτια των μαθητών και του κόσμου που Τον είδαν, Τον είδαν με ρούχα. Ο Χριστός δεν φορούσε πια ρούχα. **Και στη Βασιλεία του Θεού δεν θα φοράμε ρούχα. Τα ρούχα μας, τα ιμάτια αυτά είναι ένα μεταπτωτικό στοιχείο.** Στη Βασιλεία του Θεού όταν θα αναστηθούμε **θα φοράμε εκείνη την θεία δόξα που είχε ο Αδάμ μέσα εις τον Παράδεισον.** Γι' αυτό λέγεται **Φωτοδότης, θα δώσει αυτή την δόξα και θα είμεθα ντυμένοι με αυτήν την δόξα, και είναι αυτή η θέωσις.** Και η θέωσις είναι τεκμήριον

της σωτηρίας. Σωτηρία δε και θέωσις δίνεται μόνον από τον Χριστόν-γι'αυτό και ονομάζεται «Σωτήρ» και «φωτοδότης».

Αγαπητοί μου. Δυο πράγματα πρέπει να βλέπει ο κάθε πιστός. Πρώτον' τον **Νυμφώνα του Χριστού, που είναι η Βασιλεία Του** και δεύτερον, τον **ρυπαρό του χιτώνα, που δεν είναι παρά μια βαθιά, βαθιά αυτογνωσία του ρυπαρού του βίου.** Το πρώτο θα είναι ένα **διαρκές κίνητρο**, το να βλέπει τον Νυμφώνα, **για να διορθώνεται το δεύτερο, δηλαδή ο ρυπαρός βίος.** Και αυτό θα έχει σαν αποτέλεσμα **την διατήρηση της ελπίδος**, ότι θα προσπαθήσουμε, θα παρακαθίσουμε κάποτε σε εκείνο το μακαριστό δείπνο της Βασιλείας του Θεού, **ότι θα εισέλθουμε εις τον Νυμφώνα του Χριστού που είναι η αιωνία ένωσίς μας με Εκείνον.** Βλέπομε ότι η ιερά υμνωδία της Εκκλησίας μας **μας δίδει διαρκώς κίνητρα αληθινής σωτηρίας.**

ΠΗΓΗ:

https://www.arnion.gr/mp3/omilies/p_athanasios/megalh_ebdomada/megalh_ebdomada_022.mp3

ΟΡΘΟΣ ΜΕΓΑΛΗΣ ΤΕΤΑΡΤΗΣ

«ΤΑ ΠΑΘΗ ΤΟΥ ΧΡΙΣΤΟΥ ΜΕΣΑ ΑΠΟ ΤΟΝ 21^{ΟΝ} ΨΑΛΜΟΝ»

[εκφωνήθηκε στην Ιερά Μονή Κομνηνείου Λαρίσης στις 21-4-1992]

[Μέρος Α΄]

Καθ' όλον το μήκος, αγαπητοί μου, της Μεγάλης Εβδομάδος των Παθών του Κυρίου μας, Ιησού Χριστού, διακρίνουμε μια πλουσία αναφορά στα κείμενα της Παλαιάς Διαθήκης, ιδιαίτατα εις το Ψαλτήρι. Ο λόγος είναι σαφής. **Ολόκληρη η Παλαιά Διαθήκη είναι μια απέραντη προφητεία και μια εκπληκτική τυπολογία που αναφέρεται εις το πρόσωπο του Ιησού Χριστού.** Και τυπολογία εννοούμε ότι **κάθε γεγονός, ιστορικό, μέσα εις τον χώρον της Παλαιάς Διαθήκης είναι τύπος του προσώπου του Ιησού Χριστού και της σωτηρίας την οποία φέρει ο Ιησούς Χριστός.** Όπως η διάβαση από την Ερυθρά Θάλασσα και ούτω καθεξής. Γι'αυτό, χωρίς την

πληροφορία της Παλαιάς Διαθήκης, το πρόσωπο του Ιησού Χριστού μάς είναι άγνωστο και ακατανόητο. Θα το πω άλλη μία φορά: **Χωρίς την μαρτυρία της Παλαιάς Διαθήκης το πρόσωπο του Ιησού Χριστού μάς είναι άγνωστον και ακατανόητον.**

Βέβαια, η Εκκλησία ανέκαθεν το αντελήφθη αυτό και **πλαισιώνει με κείμενα της Παλαιάς Διαθήκης και με τυπολογικά γεγονότα το πρόσωπο του Ιησού Χριστού για να δίδει, ανά πάσα στιγμή, τη σωστή ερμηνεία περί του προσώπου Εκείνου.** Δίδει, με άλλα λόγια, η Εκκλησία την απάντηση του Αποστόλου Πέτρου στο ερώτημα του Κυρίου: *«Τίνα μὲ λέγουσιν οἱ ἄνθρωποι εἶναι τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου;»*. **Είναι το πιο θεμελιώδες ερώτημα που ποτέ ετέθη μέσα εις την ιστορίαν των ανθρώπων. Και το πιο προκλητικό ερώτημα που ποτέ ετέθη εις την ιστορίαν των ανθρώπων, εφόσον, εκ της απαντήσεως του ερωτήματος αυτού εξαρτάται η σωτηρία των ανθρώπων.** Βλέπετε, λοιπόν, ότι είναι ένα πάρα πολύ σπουδαίο πράγμα να απαντήσουμε εις το ερώτημα, αυτό, του Κυρίου. Του Ποιος είναι, το πρόσωπό Του, Ποιος είναι. Ποιος είναι. *«Τι λένε οι ἄνθρωποι για μένα. Ποιος εἶμαι Εγώ;»*.

Το δυστύχημα είναι ότι η νεότερα θεολογία, στην πρακτική της προσφορά, ως κήρυγμα στον λαό **δεν χρησιμοποιεί την Παλαιά Διαθήκη με αποτέλεσμα, χωρίς να το κατανοεί, να αποκόπτει ή να καταστρέφει το υπόβαθρον της πίστεως εις το πρόσωπον του Ιησού Χριστού.** Και τούτο διότι τα γεγονότα που συνθέτουν την ζωή του Χριστού, να αμφισβητούνται, αφού δεν κατοχυρώνονται με την προφητεία.

Μας κάνει εντύπωση ότι οι ιεροί ευαγγελισταί, όπως θα ακούσετε τις ημέρες αυτές όταν διαβάζονται, ακούγονται, αναγιγνώσκονται οι ευαγγελικές περικοπές-Μεγάλη Πέμπτη το βράδυ, έχουμε δώδεκα ευαγγελικές περικοπές, Μεγάλη Παρασκευή στις «Ώρες» κ.τ.λ. κ.τ.λ. **ότι οι ιεροί ευαγγελιστές σε κάθε βήμα περιγραφής των γεγονότων που εξιστορούν αναφέρονται εις την προφητείαν.** *«Καὶ τοῦτο»*, λέγει, *«ἵνα πληρωθῆ τὸ ῥηθὲν ὑπὸ τοῦ προφήτου»* κ.λπ. Παρόλο που τα γεγονότα ἴσαν τόσο κοντά τους, χρονικά κοντά τους, που δεν θα μπορούσε κάποιος εκ των αναγνωστών των ευαγγελίων τους να τα αμφισβητήσει. Όμως οι ιεροί ευαγγελισταί δεν γράφουν μόνο για την εποχή τους –και για την εποχή τους και για το μέλλον. Εξάλλου και εις την εποχήν που ἔγραψαν, θα μπορούσαν να υπάρξουν ἄνθρωποι που να αμφισβητήσουν. Και πρώτοι οι Εβραίοι.

Τα γεγονότα, λοιπόν, επαληθεύουν την προφητείαν και η προφητεία κατοχυρώνει τα γεγονότα. Θα το ξαναπώ -γιατί είναι θεμελιώδους σημασίας αυτό:

ότι τα γεγονότα επαληθεύουν την προφητεία. «Να!», λέμε, «έγινε αυτό που είπε η προφητεία». Αλλά και η προφητεία κατοχυρώνει τα γεγονότα γιατί μπορεί κανείς να αμφισβητήσει το πώς έγινε ένα γεγονός –«Έγινε;». «Πώς έγινε;»- εφόσον η προφητεία υπάρχει χρόνια, αιώνες ολοκλήρους πίσω, που κατοχυρώνει αυτό το γεγονός.

Συνηθίζω να λέγω ένα παράδειγμα στην προκειμένη περίπτωση που είναι το εξής: Το νερό είναι πολύ μαλακό και ρευστό. Αλλά και η σκόνη τσιμέντου είναι πολύ ρευστή. Και πολύ μαλακή. Σκόνη είναι. **Αν έπρεπε, λοιπόν, να παρομοιάσουμε την προφητεία και τα γεγονότα, το ένα με το νερό και το άλλο με τη σκόνη του τσιμέντου, θα είχαμε δύο πράγματα, τα οποία βεβαίως δεν θα μπορούσαν να σταθούν. Ενώσατέ τα αυτά και κάνετε βράχο. Το νερό με τη σκόνη του τσιμέντου. Και κάνετε πέτρα, κάνετε βράχο! Αυτό ακριβώς είναι η σύνδεσις των γεγονότων με την προφητεία.**

Γι'αυτό στην αγάπη σας, αγαπητοί μου, σαν ένα μικρό δείγμα από όσα τώρα σας υποστηρίζω, σας λέγω, θα προβάλλουμε τον 21^ο Ψαλμόν του Δαβίδ. Δεν θα τον εξαντλήσουμε –πού να εξαντληθεί!...- θα πάρω μόνο κύρια σημεία που θα βλέπει κανείς εκεί προφητικά στοιχεία και γεγονότα στο πρόσωπο του Ιησού Χριστού. Βέβαια κάτι περισσότερα θα πούμε αύριο, αν θέλει ο Θεός.

Ο 21^{ος} Ψαλμός, έργο του Δαβίδ όπως σας είπα, το λέγει η επιγραφή του Ψαλμού, είναι **ψαλμός υπέροχος και ύψους δυσθεωρήτου και δυσαναβάτου**. Δεν μπορείς να σκαρφαλώσεις επάνω εις αυτόν τον Ψαλμόν, ούτε να δεις την κορυφή του. Θεωρείται, τόσο από την Εκκλησία μας, όσο και από τη Συναγωγή των Εβραίων, **μεσσιακός Ψαλμός**. Περιέχει λεπτομέρειες του Πάσχοντος Μεσσία που καταπλήσσουν, που δεν είναι δυνατόν να εφαρμοστούν σε οποιοδήποτε πρόσωπον, παρά μόνο σε ένα μοναδικό μέσα στην Ιστορία: στο πρόσωπον του Ιησού Χριστού. Διότι υπάρχουν λεπτομέρειες που δεν εφαρμόστηκαν σε κανένα σπουδαίο πρόσωπο μέσα στην Ιστορία. Όπως είναι οι διατρήσεις, τα τρυπήματα, των χεριών και των ποδιών. Θα πει ο Ψαλμωδός: «**Ἔρυσαν**» -και μάλιστα αυτό το «**ᾠρυσαν**» (θα το πούμε αύριο), εκπληκτικόν! Δεν λέει «ετρύπησαν», λέει «**ᾠρυσαν**», «**έσκαψαν**», «**έσκαψαν**»...- δεν θα μιλήσω πιο πολύ. «**Ἔρυσαν χεῖράς μου καὶ πόδας μου**». Όταν μάλιστα η θανατική ποινή στους Εβραίους ήταν ο λιθοβολισμός και

γραμμένος ο Ψαλμός τον 10^{ον} αιώνα προ Χριστού! Ανύποπτος περίπτωσης θανατικής εκτελέσεως όπως ήταν ο τρόπος των Ρωμαίων, που ήταν δια του καρφώματος χεριών και ποδιών επάνω σε σταυρό. Ανύποπτο!

Εν τοιαύτη περιπτώσει, ακόμη λέγει διαμερισμόν ιματίων. Ποτέ οι Εβραίοι δεν έβγαζαν τα ρούχα του μέλλοντος να θανατωθεί. Εθεωρούντο ακάθαρτα. Πετούσαν πέτρες και απέθνησκε ο καταδικασμένος κάτω από τον σωρό των λίθων, χωρίς φυσικά να του αφαιρεθούν τα ρούχα, τα ενδύματα και που κανείς φυσικά δεν θα έπαιρνε τα ρούχα ενός καταδίκου τα ρούχα.

Ακόμη βλέπομε χλευασμόν. Ακριβέστατον στην διατύπωση που κάνουν οι άρχοντες στον Ιησούν Χριστόν. Εκπληκτικά πράγματα... Αυτά δεν εφαρμόζουν παρά μόνο και μοναδικά, μόνον και μοναδικά εις το πρόσωπον του Ιησού Χριστού. Όχι λοιπόν μόνον οι ιεροί ευαγγελισταί, αγαπητοί μου, αναφέρονται στον Ψαλμόν αυτόν, όπως σας είπα, αλλά και Αυτός ο Κύριος ο Ίδιος χρησιμοποιεί στίχους από τον Ψαλμόν αυτόν για τον Εαυτόν Του και μάλιστα επάνω εις τον Σταυρόν που να 'σαι πάνω στον σταυρόν, δεν σημαίνει ότι είσαι εις το εργαστήριό σου μελέτης ή στο στούντιό σου, ούτε ότι είσαι κάπου ανεβασμένος σε ένα ρομαντικό τόπο. Είναι τρομερές οι στιγμές εκείνες, ώστε να λέει ο Κύριος επί του Σταυρού: **«Θεέ μου Θεέ μου, ινατί με εγκατέλιπες;»**. Είναι ο 1^{ος} στίχος του Ψαλμού, θα το δούμε. Ή ακόμη η αναφώνησις: **«Διψῶ!»**. Όταν λέει ο στίχος: **«καὶ ἡ γλῶσσά μου κεκόλληται τῷ λάρυγγί μου»**. «Και η γλώσσα μου», λέγει, «κόλλησε στο λάρυγγι μου». Και λοιπά.

Αλλά ας δούμε κάπως πιο κοντά το ιερό κείμενο του 21^{ου} Ψαλμού: **«Ὁ Θεός, ὁ Θεός μου, πρόσχες μοι· ἵνα τί εγκατέλιπές με;»**. Εδώ η αρχή **«Ὁ Θεός, ὁ Θεός μου»**, όπως πολλοί πρώτοι στίχοι του Ψαλτηρίου ξεκινούν με αυτήν την έκφραση **«Ὁ Θεός, ὁ Θεός μου»** δεν είναι Ονομαστική πτώσις, αλλά είναι Κλητική. Θα το μεταφράζαμε: **«ὦ Θεέ μου, Θεέ μου...»**. Αυτή, όμως, η διπλή διατύπωση εκφράζει αγωνιώδη πόνο και μια ανάγκη αμέσου βοηθείας. Αυτόν τον στίχο τον είπε ο Χριστός επάνω εις τον Σταυρόν. Πασίγνωστο είναι στους Χριστιανούς ότι ο Χριστός είπε αυτόν τον στίχον επάνω εις τον Σταυρόν. Είναι, όμως, παρμένος, και είναι ο πρώτος στίχος, όπως σας είπα, από τον 21^{ον} Ψαλμόν. Λέγει ένας ερμηνευτής, ο Θεοδώτητος: **«Τῷ ἰκρίῳ -το ικρίωμα, δοτική- προσηλωμένος ὁ δεσπότης, ταύτην προήκατο τὴν φωνήν: Ἥλί, ἡλί, λαμᾶ σαβαχθανί»**. Είναι το εβραϊκό κείμενο. Ο

Κύριος είπε εβραϊκά. Δεν το είπε αραμαϊκά. Γι'αυτό και δεν κατάλαβαν οι γύρω από τον Σταυρόν και είπαν εκείνο το –αλλά χρήσιμο, όμως, γιατί μας δίνει μιαν άλλη πληροφορία αυτό- «Μπα», είπαν, «φωνάζει τον Ηλίαν. Για να δούμε. Τον Ηλί». Φωνητικώς έτσι, ακουστικώς, ηχητικώς. «**Ηλί**». «**Ηλί**», όμως, θα πει στην εβραϊκή γλώσσα που είναι η αρχαία γλώσσα, θα πει Θεός. «Φωνάζει», λέγει, «τον Ηλία. Για να δούμε, θα έλθει από τον σταυρόν, να τον σώσει; Ίδωμεν. Ας δούμε». «**Ηλί, ήλι, λαμᾶ σαβαχθανί**». Ή «**λαμᾶ**». Είναι διάφορες, έτσι γραφές στην ελληνική γλώσσα, που γράφτηκαν από τους ευαγγελιστάς. «**Θεέ μου, Θεέ μου, ίνατί με ἐγκατέλιπες;**».

Είπαμε, όμως, ότι τον στίχο αυτόν τον είπε ο Δαβίδ. Αλλά τον είπε από προσώπου Χριστού. Δεν λέγει «Πάτερ». Δεν λέγει: «Πατέρα μου, Πατέρα μου», όπως θα πει στην αρχιερατική Του προσευχή, «Πάτερ, Σε παρακαλώ» κ.τ.λ. κ.τ.λ. Αλλά λέγει: «**Θεέ**». Γιατί; Εδώ έχουμε βέβαια ένα κατέβασμα, μια υποβάθμιση, διότι τον Θεόν, αν είμαστε μακριά, θα τον πούμε Θεόν. Αν είμαστε κοντά, θα Τον πούμε Πατέρα. **Δείχνει μια αλλοτρίωση του ανθρώπου από τον Θεόν ένεκα της αποστασίας του**. Ε λοιπόν, ο Κύριος οικειώνεται την δική μας φύση, γι'αυτό λέγει «**Θεέ μου, Θεέ μου**» και όχι «**Πατέρα μου, Πατέρα μου**». Δεν λέγει ο Κύριος: «Πάσχω» ή «Πονώ»: «**Πατέρα μου, Θεέ μου, πονώ! Όδυνῶμαι!**». Αλλά επισημαίνει την εγκατάλειψη: «**Ίνατί με ἐγκατέλιπες;**». Και δείχνει πόσο ο άνθρωπος –βάθος...- πόσο ο άνθρωπος εγκατέλειψε τον Θεόν, για να φτάσει ο Θεός να εγκαταλείψει τον άνθρωπον. Και πάλι ο Ιησούς Χριστός από προσώπου των ανθρώπων. Και ο Μεσσίας επί του Σταυρού οδυνάται. Όπως έκτυπα φαίνεται από όλο το μήκος του Ψαλμού. Οδυνάται. Λέγει πολλά... **Οδυνάται σωματικά και ψυχικά**.

Λέγει: «**Ταῦροι πίνονες περιεκύκλωσάν με**». Δηλαδή «**δυναμωμένοι ταύροι με κύκλωσαν, έτοιμοι να με κερατίσουν**», λέγει –δεν θα το πούμε σήμερα. Είναι οι άρχοντες που κάθονται απέναντι, **χλευάζουν**: και λοιπά, και λοιπά! Κι ο Κύριος οδυνάται πρώτα ψυχικά, κατόπιν σωματικά. Αυτό, όμως, είναι πολύ σημαντικό και χρήσιμο για μας, επειδή σημαίνει ότι ο Μεσσίας ήταν **πραγματικός άνθρωπος**. Δηλαδή ο Θεός Λόγος έγινε πραγματικός άνθρωπος και συνεπώς πραγματικά έπασχε, και με το σώμα Του και με την ψυχή Του. Σημαίνει ότι θα προσελάμβανε – και προσέλαβε- ανθρώπινο σώμα και ανθρώπινη ψυχή: διότι –προσέξτε, εκείνο το «**όδυνῶμαι**», «**ίνατί με ἐγκατέλιπες;**», το «**όδυνῶμαι**» είναι σωματικό,

«ἐγκατέλιπες» είναι ψυχικό· δείχνει ότι δεν μπήκε σε ένα ανθρώπινο σώμα να το καταλάβει η θεότητα, το δεύτερον πρόσωπον της Αγίας Τριάδος. Δεν μπήκε σε ένα ανθρώπινο σώμα. Έγινε άνθρωπος. **«Ὁ Λόγος σὰρξ ἐγένετο»**, «ο Θεός έγινε άνθρωπος». Σημαίνει: «προσέλαβε και την σωματικήν φύσιν, το σώμα και το πνεύμα, το ανθρώπινον, την ψυχήν». **Και ηνώθη ο Θεῖος Λόγος με τα δύο αυτά στοιχεία της ανθρωπίνης υπάρξεως. Έτσι είναι τέλειος Θεός, μα και τέλειος άνθρωπος.**

Γιατί αν έπαιρνε μόνο την ανθρωπίνη, το ανθρώπινο σώμα δεν θα ήτο τέλειος άνθρωπος διότι θα υπελείπετο η ψυχή. Και δεν θα μπορούσε να σωθεί, όπως λέγουν οι Πατέρες, εκείνο που δεν προσλαμβάνεται, εκείνο και δεν σώζεται. Έπρεπε λοιπόν και τα δυο να προσληφθούν. Συνεπώς: Όταν ο Κύριος λέγει **«ίνατί με ἐγκατέλιπες;»** και πονά ψυχικά, αλλά και πονά σωματικά, σημαίνει ότι ήτο τέλειος άνθρωπος και όχι κατά δόκησιν. Εδώ είναι το σπουδαίον! Και όχι κατά δόκησιν. Δηλαδή, δεν ήταν **φαινομενικά** άνθρωπος. Πραγματικά υπήρξε αίρεσις των «Δοκητών» όπως γνωρίζετε· φοβερή αίρεσις, φοβερή! Μάλιστα, εμφανίστηκε προς τα τέλη του 1^{ου} αιώνας και αλώνισε όπου βρισκόταν ο Χριστιανισμός. Αλλά και **πέθανε πραγματικά. Όχι κατά δόκησιν· διότι δοκίμασε όλον τον πόνον, ψυχικώς και σωματικώς, ο Κύριος επί του Σταυρού.**

Λέγει ένας ερμηνευτής, ο Ζιγαβηνός: **«Ὡσπερ γὰρ κατ' ἀλήθειαν ἐνηνθρώπησε (:όπως –λέγει- πραγματικά ἐνηνθρώπησε), οὕτω καὶ κατ' ἀλήθειαν ἐσταυρώθη (:έτσι και πραγματικά σταυρώθηκε) καὶ οὐ κατὰ φαντασίαν, κατὰ δόκησιν. Οὐ γὰρ ἂν ἦν ὀδυνώμενος, οὕτως ἀνεβόησεν (:δεν θα φώναζε έτσι αν δεν πονούσε)».** Αυτή, βεβαίως, η εγκατάλειψις δεν ήτο χωρισμός της θείας φύσεως. Πράγμα αδύνατον γιατί ο Υιός είναι ομοούσιος με τον Πατέρα. Αλλά είναι εγκατάλειψις, κατά παραχώρησιν, της ανθρωπίνης φύσεως ως εκπροσωπούσης την ανθρωπίνη φύσιν.

Γράφει ο Θεοδώρητος, άλλος ερμηνευτής: **«Ἐγκατάλειψιν καλεῖ οὐ τὸν τῆς ἡνωμένης θεότητος χωρισμόν, ὡς τινὲς ὑπελήφθησαν (:υπέλαβαν, κατενόησαν, υπενόησαν) –«Δεν έγινε ο χωρισμός», λέει, «της φύσεως της θείας για να μιλά περί εγκαταλείψεως» –«ἀλλὰ τὴν γεγεννημένην τοῦ πάσχοντος συγχώρησιν», «ἀλλὰ – «συγχώρησις» θα πει κάτι που επιτρέπει κανείς, κάτι που παραχωρεῖ, που έγινε εις τον πάσχοντα, παρεχωρήθη- και παρεχωρήθη εις την ανθρωπίνη φύσιν».**

Ο έβδομος στίχος. Από τον πρώτο πηγαίνω στον έβδομο. Δεν υπάρχει χρόνος ώστε πρώτα ο Θεός, αύριο, θα πούμε κύρια σημεία, **καίρια σημεία χριστολογικά της προφητείας του 21^{ου} Ψαλμού. «Ἐγὼ δὲ εἰμι σκώληξ καὶ οὐκ ἄνθρωπος, ὄνειδος ἀνθρώπων καὶ ἐξουθένημα λαοῦ».** «Εγώ δεν είμαι άνθρωπος; είμαι σκουλήκι. Είμαι των ανθρώπων η ντροπή και του λαού το περιθώριο. Εξουθένημα, πέταμα». Εδώ ο Μεσσίας **προφητικά πάντοτε**, παρομοιάζει τον εαυτό Του με σκουλήκι. **Το σκουλήκι, όπως θα ξέρετε βέβαια, είναι το πιο άοπλο –δεν μπορεί να αμυνθεί το σκουλήκι-, το πιο άσχημο και αηδιαστικό ζώφιο.** Ένας από τους τρεις βασιλείς που επεσκέφθησαν τον Ιώβ, ο Βαλδάδ, στη συζήτηση που είχαν, είπε τα εξής: **«Υἱὸς ἀνθρώπου; Σκώληξ».** «Τι είναι», λέει, «ο άνθρωπος; -«Υἱὸς ἀνθρώπου» είναι εβραϊσμός και θα πει «άνθρωπος»- «Τι είναι ο άνθρωπος; Σκουλήκι. Σκουλήκι». Μα νομίζω ότι το λέμε και στη γλώσσα μας εμείς. Και πολλές φορές λέμε τους άλλους και σκουλήκια. Κι ο Ησαΐας βλέπει ανάλογα τον Μεσσία. **Όλη η διήγηση που μας κάνει, η περίφραση αν θέλετε, δεν είναι παρά ένα άπλωμα της συνεπτυγμένης αυτής λέξεως, σκουλήκι.**

Λέει ο Ησαΐας στο 53^ο κεφάλαιο: **«Καὶ εἶδομεν αὐτόν»** · «τον είδαμε». Εις **παρελθόντα** χρόνον. «Τον είδαμε». 800 χρόνια προ Χριστού. **«Καὶ οὐκ εἶχε εἶδος, οὐδὲ κάλλος».** Δεν είχε μορφή. **«Εἶδος»** θα πει «μορφή». Δεν είχε μορφή, ούτε ομορφιά. Αλλά **«τὸ εἶδος αὐτοῦ»**, δηλαδή η μορφή του, **«τὸ εἶδος αὐτοῦ ἄτιμον - δηλαδή χωρίς τιμή, κάτι περιέργον...- καὶ ἐκλεῖπον παρὰ πάντα τοὺς υἱοὺς τῶν ἀνθρώπων».** «Και σαν να μην υπήρχε, σαν να είχε εξαφανιστεί το πρόσωπό Του, πιο πολύ από όλους τους ανθρώπους». Κι ο εξευτελισμός αυτός- γιατί το «σκουλήκι» είναι εξευτελισμός· ο χαρακτηρισμός «σκουλήκι» είναι εξευτελισμός- **«Θα έφτανε εκεί ο Μεσσίας;», «Δεν θα έφτανε εκεί ο Μεσσίας σ' αυτόν τον εξευτελισμό;».** Οι Εβραίοι ποτέ δεν μπόρεσαν να το φανταστούν. Γιατί ποτέ δεν κατενόησαν το βάθος των προφητειών. Γι'αυτό απεδοκίμασαν τον Χριστόν. Τον Ιησούν ως Χριστόν, ως Μεσσίαν. Γιατί Τον είδαν να πάσχει. Δεν μελέτησαν καλά τους προφήτες. **Είδαν μόνο την μία όψη των προφητειών –ότι είναι ένδοξος ο Μεσσίας- δεν είδαν και την άλλη όψη, ότι ο Μεσσίας πάσχει· που τόσο περιγραφικά αναφέρει, σας είπα, ο Ησαΐας.** Γι'αυτό ακριβώς ο εξευτελισμός αυτός του σταυρού ήτο ο έσχατος, όπως έσχατον ζώνον είναι το σκουλήκι. Δεν μπορεί να κατεβεί πιο κάτω από το σκουλήκι. Λέει ο Θεοδώρητος:

«Δίκην σκώληκος εὐτελῆς ὄφθην καὶ καταγέλαστος ἐγενόμην». «Σαν σκουλήκι», λέει, «τιποτένιο, παρουσιάστηκα, εμφανίστηκα και ἔγινα καταγέλαστος ἀπὸ ὅλους».

Υπάρχει, ὁμως, κι ἓνας ἄλλος λόγος που λέγεται ο Μεσσίας «σκώληξ», σκουλήκι. Είναι γνωστό ὅτι **για δόλωμα στο αγκίστρι βάζουμε σκουλήκι**. Εἴτε θαλασσινό εἴτε της ξηράς. Αγοράζουμε τα δολώματα αὐτά ἢ τα φτιάχνουν οἱ ἄνθρωποι, οἱ ψαράδες. Βάζουν λοιπὸν στο αγκίστρι ἓνα σκουλήκι, για να πιάσουν ψάρια. **Εδῶ ἀγκιστρον οἱ Πατέρες αναφέρουν τον σταυρόν. Ἄγκιστρον. Σκουλήκι εἶναι αὐτό που μπήκε ἐπάνω στο ἀγκιστρον, ἐπάνω εἰς τον σταυρόν. Η ἀνθρωπίνη φύσις του Ἰησοῦ Χριστοῦ. Η ἀνθρωπίνη φύσις του Θεοῦ Λόγου! Ο σκοπός; Ο σκοπός ἦτο να δολωθεῖ ο σατανάς. Να πάει να δαγκώσῃ, τον ἐδάγκωσε τον Χριστόν, τον ἀνέβασε στον σταυρόν· «ἐτήρησε αὐτοῦ πτέρναν» που λέει το βιβλίο της «Γενέσεως». **Ναι! Τον ἀνέβασε στον σταυρό ο διάβολος τον Χριστό. Εκεί ὁμως ἀντελήφθη Ποιον δαγκώνει.** Ὅπως θα ακούσουμε την νύχτα του Πάσχα τον Κατηχητικὸν λόγον του Ἱεροῦ Χρυσοστόμου που λέγει: «Δάγκωσε ἄνθρωπο και βρέθηκε μπροστά στην θεότητα. Εκεί ακριβῶς την ἐπαθε. Τι ἐπαθε ο διάβολος; Πώς; Τι; Ηπατήθη ο ἀπατήσας τους ἀνθρώπους». Γι'αὐτό ἔλαβε το μέρος το δικό μας ο Θεός Λόγος για να ἔρθῃ τώρα να ἀπατήσῃ τον σατανά, ὅπως ηπατήθηκαν οἱ Πρωτόπλαστοι ἀπ' αὐτόν.**

Και λέει στη συνέχεια, ο Μεσσίας που θεωρεῖ τον εαυτό Του «**ὄνειδος ἀνθρώπων καὶ ἐξουθένημα λαοῦ**» ἡ παρουσία του Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἀγαπητοῦ μου, στον κόσμο στάθηκε **μια ἀνεπανάληπτη ἐκπληξις**. Τα θαύματά Του ἀφήσαν τους ἀνθρώπους ἀφώνους. Λέγουν «**ἐκ τοῦ αἰῶνος οὐκ ἠκούσθη ὅτι ἤνοιξέ τις ὀφθαλμοὺς τυφλοῦ γεγεννημένου**». Η διδασκαλία Του ἔκανε τους ἀπεσταλμένους των ἐχθρῶν Του να λέγουν: «**Οὐδέποτε οὕτως ἐλάλησεν ἄνθρωπος, ὡς οὗτος ὁ ἄνθρωπος**». Αὐτοὶ οἱ ἐχθροὶ Του ἀναγνωρίζουν την ἀναμαρτησία Του, ὅταν τους εἶπε: «**Τίς ἐξ ὑμῶν ἐλέγχει με περὶ ἁμαρτίας;**». Τότε πῶς θα ἐγίνετο «**ὄνειδος ἀνθρώπων καὶ ἐξουθένημα λαοῦ**»; Ο λαός διεστράφη· διότι ο φθόνος των ἀνθρώπων **δεν ηνείχετο την λάμψιν** του προσώπου του Ἰησοῦ. Και η διαστροφή αὐτή ετελέσθη διότι οἱ ἀρχόντες διέδιδαν ὅτι ἦτο πλάνος και ἐπλανούσε τον λαό. Ὅτι «**ἐν τῷ ἄρχοντι τῶν δαιμονίων**», λέει, «**ἐκβάλλει τα δαιμόνια**». Και ἔτσι συνετελέσθη το μυστήριον της ἀπιστίας του λαοῦ. Γι'αὐτό η προφητεία ἀναφέρει ἀπὸ προσώπου του Μεσσίου ὅτι ἐγίνε «**ὄνειδος ἀνθρώπων καὶ ἐξουθένημα λαοῦ**».

Αγαπητοί μου, ο Ψαλμός αυτός και με τα υπόλοιπα χωρία είναι αληθινά μεσσιακός, σπουδαίος και τρανός, **δυσθεώρητος και δυσανάβατος**, όπως σας είπα στην αρχή και **πρέπει εμείς να μελετούμε για να έχουμε** –αναγκαιότατο αυτό και να ακούμε αυτά για να δημιουργούμε μέσα μας **μια ακράδαντη πίστη στον Ιησού Χριστό. Και μετά, βλέποντας την αγάπη Του, να γεμίζουμε από αγάπη στον Ιησούν Χριστόν, που είναι το θεμέλιο της υπάρξεώς μας και είναι το θεμέλιον της σωτηρίας μας.**

ΠΗΓΗ:

https://www.arnion.gr/mp3/omilies/p_athanasios/megalh_ebdomada/megalh_ebdomada_032.mp3

ΟΡΘΡΟΣ ΜΕΓΑΛΗΣ ΤΕΤΑΡΤΗΣ

«ΤΟ ΤΡΟΠΑΡΙΟΝ ΤΗΣ ΜΕΛΩΔΟΥ ΚΑΣΣΙΑΝΗΣ»

[εκφωνήθηκε στην Ιερά Μονή Κομνηνείου Λαρίσης στις 26-4-1994]

Από την όλη υμνολογία του Όρθρου της Μεγάλης Τετάρτης, αγαπητοί μου, δεσπόζει τον δοξαστικόν των αποστίχων, φερόμενον υπό το όνομα της βυζαντινής μελωδού Κασσιανής. Είναι το γνωστότατον, αυτό που προ ολίγου ακούσαμε: **«Κύριε, ή έν πολλαῖς άμαρτίαις περιπεσοῦσα γυνή»**. Πριν, όμως, το προσεγγίσουμε το τροπάριο αυτό, να πούμε δυο λόγια για την Κασσιανή. Η Κασσιανή υπήρξε **μεγάλη ποιήτρια και μελωδός του 9^{ου} αιώνας**, κατά την διάρκεια της βυζαντινής αυτοκρατορίας. Ήταν **μοναχή**. Πολλά θρυλούνται γύρω από αυτήν. Έγραψε πολλά και εκλεκτά. Ένα από αυτά είναι και το παρόν τροπάριον. Από τα συγγράμματά της διακρίνεται **μια βαθιά μόρφωσις και ένας ώριμος νους**. Θεωρείται **η μόνη αξιομνημόνευτος ποιήτρια της βυζαντινής περιόδου**. Τόσο θαυμαστή είναι...

Αυτό το περιώνυμον τροπάριό της, που ετέθη, όπως σας είπα, σαν δοξαστικό εις τα απόστιχα έχει ως εξής, ας το ξαναδιαβάσομε: **«Κύριε, ή έν πολλαῖς άμαρτίαις περιπεσοῦσα γυνή, τήν σήν αίσθομένη Θεότητα, μυροφόρου άναλαβοῦσα τάξιν,**

όδυρομένη μύρα σοι πρὸ τοῦ ένταφιασμοῦ κομίζει. Οἴμοι! λέγουσα, ὅτι νύξ μοι, ὑπάρχει, οἴστρος ἀκολασίας, ζοφώδης τε καὶ ἀσέληνος, ἔρωσ τῆς ἀμαρτίας. Δέξαι μου τὰς πηγὰς τῶν δακρύων, ὁ νεφέλαις διεξάγων τῆς θαλάσσης τὸ ὕδωρ· κάμφθητί μοι πρὸς τοὺς στεναγμοὺς τῆς καρδιάς, ὁ κλίνας τοὺς οὐρανοὺς, τῆ ἀφάτῳ σου κενώσει· καταφιλήσω τοὺς ἀχράντους Σου πόδας, ἀποσμήξω τούτους δὲ πάλιν, τοῖς τῆς κεφαλῆς μου βοστρύχοις, ὧν έν τῷ Παραδείσῳ Εὐά τὸ δειλινόν, κρότον τοῖς ὠσὶν ἠχηθεῖσα, τῷ φόβῳ ἐκρύβη. Ἀμαρτιῶν μου τὰ πλήθη καὶ κριμάτων Σου ἀβύσσους, τίς ἐξιχνιάσει ψυχοσῶστα Σωτήρ μου; Μή με, τὴν σὴν δούλην παρίδης, ὁ ἀμέτρητον ἔχων τὸ ἔλεος».

Ας αποπειραθούμε και μια απόδοση: «Κύριε, η γυναίκα που σκόνταψε σε πολλές αμαρτίες, επειδὴ αισθάνθηκε πίσω από την ανθρώπινη φύση Σου ὅτι ἴσουν Θεός, αναλαμβάνει μυροφόρου έργου και γεμάτη οδυρμό, ἐρχεται πριν τον ενταφιασμό Σου, να Σε μυρώσει. “Αλίμονο”, ἔλεγε, “γιατί ζω σε μια νύκτα σκοτεινή και ασέληνη, τρέχω από της ακολασίας τον οίστρο, κυριευμένη από της αμαρτίας τον ἔρωτα. Αλλά Συ, απ’ το νερό του πόντου που σύννεφα σηκώνεις, δέξου των δακρύων μου τους κρουνούς· από τα ὕψη Σου λύγισε κι ἔλα, τους κρυφούς στεναγμούς της καρδιάς μου να ακούσεις, Συ, που με την ανείπωτη ενανθρώπησή Σου τους ουρανοὺς χαμήλωσες. Τα αμόλυντα πόδια Σου θα καταφιλήσω και με δάκρυα μετανοίας θα τα καταγεμίσω και με τους βοστρύχους της κεφαλῆς μου θα τα σπογγίξω. **Αυτά τα πόδια που ὅταν η Εὐά το δειλινό εκείνο στον Παράδεισο τον βρόντο τους ἄκουσε, απ’ τον φόβο της κρύφτηκε.** Τα ἀμέτρητα των αμαρτιῶν μου πλήθη και των κριμάτων Σου τις ἀβύσσους να ἐξιχνιάσει ποιος μπορεῖ, Σωτήρα μου ψυχοσῶστα; Μη με παρίδης, την δική Σου δούλη, Συ, που το ἔλεος ἔχεις ἀμέτρητον».

Εἶναι ἓνα ποίημα, ὅπως ἀντιλαμβανόμεθα, ἓνα ποίημα υψηλῆς ἐμπνεύσεως. Γνώσεως πολλῆς των βαθέων της ἀνθρωπίνης ψυχῆς, ἀλλά και ὕψους, ὅπως θα το δούμε, ὕψους θεολογίας. Εκείνο που τονίζεται και οπωσδήποτε αἰφνιδιάζει πολλοὺς που ἀγνοοῦν, εἶναι ὅτι ταυτίζει τον ἄνθρωπον Ἰησοῦν με τον Θεόν· που εἶναι ο Θεός Λόγος, τότε, στον Παράδεισο των Πρωτοπλάστων.

Αλλά ας ξαναγυρίσουμε στο κείμενο. Στο πρώτο μέρος γίνεται μια περιγραφή της ἀθλιότητος της ἀνθρωπίνης ψυχῆς. Η ἀνθρώπινη ψυχή μετά την πτώση των Πρωτοπλάστων ἔχασε τον προσανατολισμό της. Την γενετήσια λειτουργία, που ο Θεός τόσο σοφά και τόσο φιλόανθρωπα ἔθεσε στο ἀνθρώπινο σῶμα και φρόντισε,

μετά την πτώση, να την καλύψει με τον δερμάτινο χιτώνα, για να μένει πάντοτε καλυμμένη, ο άνθρωπος μετέβαλε αυτήν την λειτουργία σε πορνεία· σε μια ανευλόγητη κατάσταση, σε μια ζωντανή σπατάλη. Αφού βεβαίως πέταξε μακριά ο άνθρωπος κάθε προστατευτικό σκέπασμα, για να μην εξαχρειωθεί, που του 'βαλε ο Θεός. **Και η ντροπή χάθηκε. Και ανεδύθη η αναισχυντία.** Ο Θεός είπε στον Αδάμ: «*Ποιος σου ανήγγειλε ότι είσαι γυμνός; Ποιος σου το 'πε;*». Ποιος άλλος υπήρχε να του το πει; Ποιος άλλος έξω από τον εαυτό του; **Η ένοχη συνείδησή του ήταν εκείνη που τον έκανε να ντραπεί και να σπεύσει να καλυφθεί. Γιατί η αρχέγονος, εκείνη, απλότης είχε εξαφανιστεί.** Και την θέση της, εκείνης της απλότητος την θέση, την πήρε η ντροπή. Για να γίνει γρήγορα, πολύ γρήγορα, αναισχυντία· φτάνοντας στο σχήμα της πορνείας.

Στο βάθος η ψυχή του ανθρώπου είναι πόρνη. Το σώμα είναι ουδέτερον. Και σαν πόρνη, η ψυχή του ανθρώπου έζησε μέσα στους αιώνες της ανθρωπίνης ιστορίας, η ψυχή του ανθρώπου **εξανδραποδίστηκε** από τον διάβολο· και έγινε δούλη του διαβόλου. Κι η ψυχή του ανθρώπου πουλιόνταν στη διεθνή αγορά, **στα διεθνή παζάρια, στη θέα των ματιών των αγίων αγγέλων...** Φρικτόν! Φρικτόν!

Αλλά ο Δημιουργός του ανθρώπου δεν μπορούσε να υποφέρει το κατόντημα του έργου των χειρών Του. Όταν μάλιστα εδημιούργει τον άνθρωπο, όλη την κτίση, και ειδικότερα τον άνθρωπο, μας πληροφορεί η Γραφή, ότι ευφραίνεται. Έχαιρε. Αξίζει να σας πω αυτό το κομμάτι που είναι από το όγδοο κεφάλαιο των «*Παροιμιών*»: «**Ηνίκα ήτοιμάζε τον ουρανόν** (: -λέει η Ενυπόστατος Σοφία, ο Θεός Λόγος: *όταν ο Πατέρας μου ετοιμάζε τον ουρανόν*), **συμπαρήμην αὐτῷ** (: *ήμουνα παρούσα μαζί Του*)· **ἤμην παρ' αὐτῷ ἀρμόζουσα** (: *ήμουν κοντά Του*)». Εκείνο το «*παρά*», «**Ἐν ἀρχῇ ἦν ὁ Λόγος, καὶ ὁ Λόγος ἦν πρὸς τὸν Θεόν, καὶ Θεὸς ἦν ὁ Λόγος**» είναι ακριβώς το ίδιο! Το «*παρά*» και το «*πρός*» είναι το ίδιο. **Ακριβώς η ίδια θέσις: «Ἦμουν ἀρμόζουσα».** Λογαριάστε ένα μηχανήμα που το βάζουν σε μια εφαρμογή. Βάζουν το ένα μέλος πλάι στο άλλο για να σχηματιστεί. Αυτό θα πει «*ἀρμόζω*». «**Ὅτε ἐνευφραίνετο** -Ποιος; Ο Πατήρ· *όταν χαιρόταν- τὴν οἰκουμένην συντελέσας* (: *όταν έκανε την δημιουργία ολόκληρη*) **καὶ ἐχαίρετο ὁ Πατήρ καὶ ἐνευφραίνετο ἐν υἱοῖς ἀνθρώπων** (: *και χαιρόταν για τους ανθρώπους*)». Έβλεπε τους ανθρώπους και τους χαιρόταν. **Αλλά χαίρεται ο Πατήρ,**

χαίρεται ο Υιός, χαίρεται το Πνεύμα το Άγιον γιατί Ένας είναι ο Θεός. Εχαίρετο λοιπόν.

Έτσι εδώ, να το διαφορίσουμε, ο Θεός Λόγος χαίρεται όταν βλέπει τους ανθρώπους και εδώ τώρα, γιατί χαίρεται, αλήθεια, θα μου πείτε; **Γιατί ο άνθρωπος ήταν εικόνα του Θεού Λόγου.** Γι'αυτό. Όπως όταν θα μας φέρουν μια φωτογραφία μας. Ή γιατί να πάω στη φωτογραφία; Όταν θα δω το παιδί μου να γεννιέται και να μου μοιάζει καταπληκτικά, όσο μεγαλώνει δε να παίρνει τα χαρακτηριστικά μου, το αγαπώ το παιδί μου. Γιατί αγαπώ τον εαυτόν μου. Γι'αυτό αγαπώ το παιδί μου. Έχει τα γνωρίσματά μου. Έτσι **ο άνθρωπος είναι εικόνα του Θεού Λόγου. Και μάλιστα, αν θέλετε ακριβέστερα, είναι εικόνα του Ενανθρωπήσαντος Θεού Λόγου.** Δηλαδή, το υπόδειγμα δεν είναι ο Αδάμ, του οποίου την μορφή παίρνει ο Θεός Λόγος, αλλά είναι ο Θεός Λόγος ενόψει να ενανθρωπήσει, του Οποίου το υπόδειγμα παίρνει ο Αδάμ, κατασκευάζεται ο Αδάμ.

Έτσι, βλέπουμε εδώ ότι **αγαπώντας ο Θεός τον άνθρωπο και μη θέλοντας να χαθεί αυτή η εικόνα του, οικονομεί την ενανθρώπιση του Λόγου, την ενανθρώπιση του δευτέρου προσώπου της Αγίας Τριάδος.**

Το δεύτερο, λοιπόν, μέρος του ποιήματος της Κασσιανής αναφέρεται εις αυτήν την προσέγγιση του Θεού, αλλά και στην προσέγγιση της πόρνης ανθρωπίνης ψυχής. **Το δεύτερο μέρος είναι θεολογικότατον.** Ίσως δεν φαίνεται εκ πρώτης όψεως. Γιατί αυτό είναι το μυστικό, τα πολύ μεγάλα και τα πολύ βαθιά να προσφέρονται με μίαν ανείπωτη απλότητα. Η αφορμή που δόθηκε και εις την ποιήτρια και που η Εκκλησία έβαλε το πόνημά της αυτό, το ποίημά της αυτό αυτήν την ημέρα, είναι από την αναγνωσθείσα ευαγγελική περικοπή, που το συναξάριον της ημέρας λέγει τα εξής- είναι αυτά που αύριο το πρωί θα ειπωθούν στην ευαγγελική περικοπή: **«Τῇ ἀγία καὶ μεγάλῃ Τετάρτῃ, τῆς ἀλειψάσης τὸν Κύριον μύρω Πόρνης γυναικός, μνεΐαν ποιῆσθαι οἱ θειότατοι Πατέρες ἐθέσπισαν, ὅτι πρὸ τοῦ σωτηρίου Πάθους μικρὸν τοῦτο γέγονε. Γυνή, βαλοῦσα σῶματι Χριστοῦ μύρον, τὴν Νικοδήμου προῦλαβε σμυρναλόν. Ἄλλ' ὁ τῷ, νοητῷ μύρω χρισθεΐς, Χριστῆ ὁ Θεός, τῶν ἐπιρρύτων παθῶν- αυτών των αφθόνως επιχουνομένων, τῶν ἐπιρρύτων παθῶν, αυτά που τόσο αφθονα πάθη χύνονται στην ύπαρξή μας- ἐλευθέρωσον, καὶ ἐλέησον ἡμᾶς, ὡς**

μόνος αγαθός και φιλόανθρωπος. Ἀμήν.». Αυτό είναι το Συναξάριον της ημέρας που επισημαίνει τι ακριβώς μείαν ποιούμεθα κ.λπ.

Έτσι, εκείνη -ποια;- η αμαρτωλή γυναίκα- ποια; Εκείνη η πόρνη τότε, πραγματικό πρόσωπο- όταν πήγε να νίψει τα πόδια του Χριστού με το μύρο, κομίζει -και έρχεται μάλιστα **παραλλήλως** και η πόρνη του τροπαρίου της Κασσιανής, κομίζει μύρον, **μεταφέρει μύρον και αναμειγνύει το μύρον με τα δάκρυα της μετανοίας της**. Γιατί και εκείνη η πόρνη **με μύρο και με δάκρυα έπλενε τα πόδια του Χριστού. Σε Εκείνον, που είναι το νοητόν μύρον**. Διότι η **ανθρωπίνη φύσις του Ιησού εχρίσθη με το Πνεύμα το Άγιον**. Η **ανθρωπίνη φύσις**. Εχρίσθη με το Πνεύμα το Άγιον, εξ ου και Χριστός λέγεται. Αυτό θα πει Χριστός: **ο κεχρισμένος**.

Η πόρνη γυναίκα, όπως σημειώνει η ποιήτρια, **«αίσθομένη την θεότητα τοῦ Χριστοῦ»** Τον προσεγγίζει. Τι θα πει **«αίσθομένη»**; Αυτή που αισθάνθηκε, αυτή που ένιωσε. Πώς ένιωσε; Πώς διείδε; Πώς διησθάνθη; Ο καθένας ας πάρει αυτήν την λέξη και ας την κατανοήσει ο καθένας μόνος του, υποκειμενικά. Εκείνο το **«αίσθομένη»**. Όπως λέγει ο άγιος Ισαάκ ο Σύρος **«να κάνεις την προσευχή σου»**, λέει, **«κατ' αίσθησιν»**. **«Να μελετάς τον λόγον του Θεού κατ' αίσθησιν»**. Αυτό είναι το **«αίσθομένη»**. **«Να έχεις αίσθηση, να νιώθεις»**. Πώς; Ο καθένας όπως το καταλαβαίνει. Για να λάβει, από ποιον; Από τον Κύριον την άφεσιν των αμαρτιών της, που είναι **πλήθος**. **Από πού θα το πάρει αυτό; Από πού θα πάρει αυτήν την άφεσιν των αμαρτιών της; Από τους αβύσσους των κριμάτων Του και του ελέους Του. Το έλεος του Χριστού είναι άβυσσος**. Δηλαδή, **δεν υπάρχει βυθός**.

Όμως, η γυναίκα αυτή **τι ανακαλύπτει**; Όπως και κάθε ψυχή, τι ανακαλύπτει – πόρνη ψυχή- που θα πλησίαζε τον Κύριον; Ότι **τα πόδια που χρίει με μύρα και καταβρέχει με δάκρυα είναι εκείνα τα πόδια που περπατούσαν στον Παράδεισο εκείνο το δειλινό της πτώσεως**. Και που η Εύα, όταν άκουσε τον κρότον των ποδών Του, από την ενοχή της εφοβήθη και εκρύβη. Μια αλήθεια, την αισθητοποιεί ωραία η ποιήτρια και μας την παρουσιάζει. Μας λέει σαφώς το βιβλίον της **«Γενέσεως»** ότι κατά το δειλινό ο Θεός περιπατούσε εις τον Παράδεισον, **«περιεπάτει»**. Είχε πόδια ο Θεός; Θα πει κάποιος ερμηνευτής: **«ανθρωπομορφική έκφρασις»**. Παρουσιάζει με ανθρωπίνη μορφή τον Θεό, ο Θεός περιπατεί.

Αλλά δεν είναι ακριβώς μόνον ανθρωπομορφική έκφρασις. Αλλά είναι και κάτι περισσότερο. Τι θα δυσκόλευε τον Θεόν; Γιατί Ποιος περιπατούσε; **Ο Θεός Λόγος. Τι θα Τον δυσκόλευε, όταν ο αόρατος Θεός έδινε αίσθηση βημάτων.** Προσέξτε, αίσθηση βημάτων. Δεν είχε ακόμη πόδια. Γιατί θα έδινε αίσθηση βημάτων και δεν είναι απλώς μία ανθρωπομορφική έκφρασις; **Κάτι πολύ πολύ περισσότερο, ενόψει της Ενανθρωπήσεως' που θα είχε πόδια και θα περπατούσε. Θα περπατούσε με αυτά τα πόδια που η πόρνη γυναίκα, εκείνη του Ευαγγελίου η πόρνη, θα ήρχετο να αλείψει με μύρα και με τα δάκρυά της.**

Έτσι, αυτό το **«αίσθομένη την θεότητα τοῦ Χριστοῦ»**, ποια; Η πόρνη γυναίκα, η πόρνη του τροπαρίου, τι εκφράζει; Όταν λέει: «αισθάνθηκε»; **Έκανε μίαν αναγνώριση εν αγίω Πνεύματι. Έκανε μια υψίστη ανακάλυψη.** Και ξέρετε, είναι οι μεγαλύτερες ανακαλύψεις που έχουμε να κάνουμε στη ζωή μας. Να το ξαναπώ; Η μεγαλύτερη ανακάλυψις, ή, μία από τις μεγαλύτερες ανακαλύψεις που έχουμε να κάνουμε στη ζωή μας. **Να ανακαλύψουμε Ποιος ήταν εκείνος εις τον Παράδεισον και Ποιος ήταν Αυτός που περπάτησε.** Τι; Απεκαλύφθη η ταυτότητα του Ιησού Χριστού. **Ο Ιησούς είναι ο Υιός του Θεού, είναι ο Θεός Λόγος.** Ο ομιλών εις τον Παράδεισον μετά των Πρωτοπλάστων. «Ομιλών» και με τη σύγχρονη έννοια και με την αρχαία. Με τη σύγχρονη; Το ότι κουβέντιαζε. Διότι ήσαν συνηθισμένοι οι Πρωτόπλαστοι να δέχονται την επίσκεψη του Θεού Λόγου. Κατά το δειλινό. Είναι συμπτωματικό, άραγε, ότι όταν κάνουμε επισκέψεις, τις κάνουμε το απόγευμα; Είναι συμπτωματικό; Ήσαν συνηθισμένοι οι Πρωτόπλαστοι από αυτές τις επισκέψεις. Και με την αρχαία έννοια **«ὁ ὁμιλῶν»**, «αυτός ο οποίος συναναστρέφεται».

Γι'αυτό **ο Ιησούς είναι Χριστός, είναι ο Κεχρισμένος. Είναι Σωτήρ, είναι ψυχοσώστης**, όπως τον λέγει η ποιήτρια. Την ίδια «αίσθηση», την λέξη τώρα την βάζω σε εισαγωγικά, αυτήν την «αίσθηση», την ίδια, είχε και ο ληστής επί του Σταυρού. Τι περίεργο θα 'λεγε κανείς... **Το θαυμαστόν, οι πόρνες και οι ληστές να έχουν την αίσθηση της θεότητας του Ιησού. Οι άλλοι, οι μορφωμένοι, οι σπουδαίοι, όχι... Όχι!** Εξάλλου το είχε πει ο Κύριος αυτό ότι **«οι αμαρτωλοὶ ἄνθρωποι, οι πόρνες γυναίκες, οἱ τελῶναι προάγουσιν ὑμᾶς εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ».** «Σας έχουν ξεπεράσει. Είναι μπροστά από σας». **Ακριβώς γιατί είχαν την βαθιά αίσθηση της πνευματικής των πτωχείας και ανεπαρκείας.**

Η θέση, αυτή, της ποιητριάς, της Κασσιανής, εννοιολογικά θυμίζει εκείνον τον στίχον ακόμη, αν θέλετε, από τα εγκώμια εις τον Επιτάφιον Θρήνον. Είναι στην Α' στάση, «Ἡ Ζωὴ ἐν τάφῳ». Λέγει εις το δέκατον τροπάριον: *«Ἐπὶ γῆς κατήλθες ἵνα σώσης Ἀδὰμ καὶ ἐν γῆ μὴ εὐρηκώς, τοῦτον, Δέσποτα, μέχρις Ἰδοῦ κατελήλυθες ζητῶν»*. *«Ἦρθες στη γη να σώσεις τον Αδάμ, εκείνον, στον αρχαίον Παράδεισον. Δεν τον βρήκες όμως. Είχε πεθάνει. Και τότε κατέβηκες στον Ἄδη, αναζητώντας τον»*. Υπέροχο! Βλέπει κανείς εδώ την, ας το πούμε **προσπάθεια του Θεού, να προσεγγίσει την εικόνα Του, τον άνθρωπο. Αλλά και η προσπάθεια του ανθρώπου να προσεγγίσει τον Δημιουργό του.**

Αγαπητοί. Η ποίησις, μια που αναλύσαμε το τροπάριο της Κασσιανής βέβαια, ε, όχι σαν μια σχολική, ασφαλώς, ανάλυση, ε, μάλλον με ποιμαντική διάσταση, **είναι κι αυτός, η ποίησις, ένας δρόμος που μας φέρει στα βάθη της θεολογίας. Μας φέρει στην αίσθηση της θεανθρωπίνης φύσεως του Χριστού.** Ὅπως και η υμνολογία. Και τα αναγνώσματα. Και κάθε κίνησις και τελετουργία. Και η Θεία Λειτουργία. **Ὅλοι οι δρόμοι οδηγούν σ' αυτήν την αίσθηση της θεανθρωπίνης φύσεως του Χριστού. Και η κτίσις. Και ο έναστρος ουρανός. Ὅλα. Ὅλα! Γιατί όλα είναι έργα των χειρῶν Του. Γιατί εμεῖς εἴμαστε εικόνα δική Του. Αρκεί να ἔχομε αυτήν την αίσθησιν' που μας την δίδει το Πνεῦμα το Ἅγιον. Γι' αυτό ας πούμε κι εμεῖς, μαζί με την ποιήτρια: *«Κριμάτων Σου ἀθύσσοις, τίς ἐξιχνιάσει, ψυχοσῶστα Σωτήρ μου;»*.**

ΠΗΓΗ:

https://www.arnion.gr/mp3/omilies/p_athanasios/megalh_ebdomada/megalh_ebdomada_032.mp3

ΘΕΙΑ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΜΕΓΑΛΗΣ ΠΕΜΠΤΗΣ[:Α' Κορ. 11, 23-32]

«Ἡ οὐσία του μυστηρίου της Θείας Ευχαριστίας»

[εκφωνήθηκε στην Ιερά Μονή Κομνηνείου Λαρίσης στις 1-5-1986]

Σήμερα, Μεγάλη Πέμπτη, αγαπητοί μου, εις τον εσπερινόν -διότι η Λειτουργία του Μεγάλου Βασιλείου συνδυάζεται μετά Εσπερινού, η Εκκλησία μας παραθέτει την αποστολικήν εκείνη περικοπή, η οποία αναφέρεται εις την παράδοσιν του μυστηρίου της Θείας Ευχαριστίας. Διότι η Μεγάλη Πέμπτη είναι η ημέρα κατά την οποίαν παρεδόθη το μυστήριον της Θείας Ευχαριστίας. Δηλαδή το μυστήριον της ενώσεως του Χριστού μετά των ανθρώπων. Διότι πρόκειται περί της μετοχής του ανθρώπου εις το Σώμα και το Αίμα του Χριστού, ώστε ο άνθρωπος να γίνεται σύσσωμος, ένα σώμα, και σύναιμος, ένα αίμα με τον Χριστόν.

Σημειώνει, λοιπόν, ο απόστολος Παύλος εις την Α΄ προς Κορινθίους επιστολή του, στο 11^ο κεφάλαιον, ότι *«Ἐγὼ παρέλαβον ἀπὸ τοῦ Κυρίου ὁ καὶ παρέδωκα ὑμῖν, ὅτι ὁ Κύριος Ἰησοῦς ἐν τῇ νυκτὶ ἧ παρεδίδοτο ἔλαβεν ἄρτον καὶ εὐχαριστήσας ἔκλασε καὶ εἶπε· λάβετε φάγετε· τοῦτο μού ἐστι τὸ σῶμα τὸ ὑπὲρ ὑμῶν κλώμενον· τοῦτο ποιεῖτε εἰς τὴν ἐμὴν ἀνάμνησιν. Ὡσαύτως καὶ τὸ ποτήριον μετὰ τὸ δειπνήσαι λέγων· τοῦτο τὸ ποτήριον ἢ καινὴ διαθήκη ἐστὶν ἐν τῷ ἐμῷ αἵματι· τοῦτο ποιεῖτε, ὡς ἂν πίνετε, εἰς τὴν ἐμὴν ἀνάμνησιν. Ὅσακις γὰρ ἂν ἐσθίητε τὸν ἄρτον τοῦτον καὶ τὸ ποτήριον τοῦτο πίνετε, τὸν θάνατον τοῦ Κυρίου καταγγέλλετε, ἄχρις οὗ ἂν ἔλθῃ».*

Αν επροσέξατε, λέγει: *«Ἐγὼ παρέλαβον ἀπὸ τοῦ Κυρίου ὁ καὶ παρέδωκα».* Ο απόστολος Παύλος, πρώτης σειράς απόστολος, δεν παρέλαβε από τους αποστόλους, παρότι δεν εἶδε τον Κύριον κατά την παρουσία Του εδῶ εις τον παρόντα κόσμον· αλλά παρέλαβε από τον Κύριον απευθείας, διότι ο ἴδιος ο Κύριος εἶχε πει τότε εις τον Ανανία,

ο οποίος εβάπτισε τον Παύλον: *«Εγώ θα του διδάξω ό,τι πρέπει να του πω»*. Συνεπώς, ο απόστολος Παύλος δεν πήρε την διδασκαλία από δεύτερο χέρι· διαμέσου, φερειπείν, των αποστόλων, αλλά πήρε την διδασκαλία του Κυρίου από τον Ίδιο τον Κύριο. Συνεπώς λέγει, πολύ ορθά, *«Εγώ παρέλαβα από τον Κύριον εκείνο που παρέδωσα σε σας»*. Αυτή η παραλαβή και η παράδοσις είναι ακριβώς η παράδοσις της Εκκλησίας. Διότι το μυστήριο της Θείας Ευχαριστίας, δυνάμει του μυστηρίου της ιερωσύνης, παραδίδεται διαρκώς μέσα εις την Εκκλησία.

Τποια είναι η ουσία του μυστηρίου αυτού; Η ουσία του μυστηρίου είναι ότι *«αυτό το κρασί μεταβάλλεται σε Αίμα Χριστού και αυτό το ψωμί μεταβάλλεται σε Σώμα Χριστού»*. Αυτό αποτελεί την ουσία του μυστηρίου. Δεν είναι τύπος το μυστήριο της Θείας Ευχαριστίας. Αυτό που λέγει εδώ *«εις ανάμνησιν»*· εις ανάμνησιν του Πάθους του Κυρίου. Και όχι απλώς ότι δύναται αυτό να μου υπενθυμίζει από τη μορφή του άρτου και του οίνου το Σώμα και το Αίμα του Χριστού. Όχι! Δεν είναι σύμβολον, ούτε τύπος, ούτε εκεί κρύπτεται ο Χριστός! Αλλά είναι Αυτός Ουτός ο Χριστός! Διότι, ο άρτος ο καθαγιασθείς είναι Αυτό τούτο το Σώμα του Χριστού· και ο οίνος ο καθαγιασθείς είναι Αυτό τούτο το Αίμα του Χριστού!

Όπως λέγει στην ομολογία του ο άγιος Δωσίθεος Ιεροσολύμων ότι *«αυτό το σώμα που κοινωνούμε και το αίμα που πίνουμε, που κοινωνούμε, δεν είναι παρά εκείνο το Σώμα και το Αίμα που πήρε ο Χριστός από τα σπλάχνα της Υπεραγίας Θεοτόκου. Είναι το ίδιο Σώμα εκείνο που εσταυρώθη επί του Σταυρού. Είναι το ίδιο Σώμα εκείνο, το οποίον ανελήφθη εις τους ουραμούς. Είναι το ίδιο Σώμα εκείνο, το οποίον κάθηται εις τα δεξιά της δόξης του Πατρός. Είναι αυτό το ίδιο*

Σώμα που θα έρθει να μας κρίνει κατά την Δευτέρα Παρουσία του Χριστού. Είναι Αυτός ο Ίδιος ο Χριστός». Ούτε θυμίζει τον Χριστόν. Θα το πω για δεύτερη φορά: Ούτε τύπος είναι· ούτε σύμβολον είναι· ούτε εκεί κρύπτεται ο Χριστός· αλλά είναι Αυτός Ούτος ο Χριστός.

Γι' αυτό ακριβώς Εκείνος ο Οποίος δεν θα πρόσεχε στο θέμα αυτό, θα είχε αντί την ένωση μετά του Χριστού, θα είχε κρίση και κατάκριση, καταδίκη. Γι' αυτό είναι πάρα πολύ σημαντικό. Λέγει εδώ ο Απόστολος Παύλος τα εξής: *«Ὡστε ὃς ἂν ἐσθῆι τὸν ἄρτον τοῦτον ἢ πίνη τὸ ποτήριον τοῦ Κυρίου ἀναξίως, ἔνοχος ἔσται τοῦ σώματος καὶ αἵματος τοῦ Κυρίου». «Ὅποιος», λέγει, «τρῶει καὶ πίνει τὸ Σώμα καὶ τὸ Αἷμα τοῦ Κυρίου ἀναξίως, εἶναι ἔνοχος ἀπέναντι στο Σώμα καὶ τὸ Αἷμα τοῦ Κυρίου».*

Ο Ιούδας, δεν γνωρίζομε εάν εκοινώνησε- οι Πατέρες λέγουν ότι δεν εκοινώνησε. Αλλά αν εκοινώνησε, απέβη εις αυτόν κρίμα και κατάκριμα· και καταδίκη. Γι' αυτό λέμε σε ένα τροπάριον: *«Ὁὐ φίλημά σοι δώσω, καθάπερ ὁ Ἰούδας· ἀλλ' ὡς ὁ Ληστής ὁμολογῶ σοι· Μνήσθητί μου, Κύριε, ἐν τῇ Βασιλείᾳ Σου». «Δεν θα σου δώσω φίλημα ὅπως ὁ Ἰούδας, προδοτικόν. Καὶ τὸ προδοτικόν φίλημα εἶναι ὅταν Σε ἀρνηθῶ». Αυτό κρατήσατέ το. Και ένα άλλο, από την σημερινή ευαγγελική περικοπή. Λέγει ο Κύριος: *«Ἐσεῖς εἴσαστε καθαροί. Αλλά ὄχι ὅλοι».* Και υπενόει τον Ιούδα. Και οι καθαροί δεν έχουν ανάγκη να λουστούν, να τους πλύνουμε τα πόδια ή τα χέρια. Είναι καθαροί. *«Οἱ μαθηταί», λέγει, «ἤσαν καθαροί»,* εἶπε ο Κύριος, *«ἀλλά ὄχι ὁ Ἰούδας».* Οι μαθηταί δεν είχαν αμαρτίες; Εἶχαν αμαρτίες. Γιατί ο Κύριος τούς λέγει «καθαρούς»; Διότι θα τους καθαρίσει αργότερα Αυτό το Σώμα και το Αἷμα του Χριστού που θα κοινωνήσουν, αλλά και η Πεντηκοστή.*

Γιατί τους λέγει «καθαρούς»; Και δεν λέγει «καθαρό» τον Ιούδα; Διότι, πρωτίστως και κυρίως, αναφέρεται σε ένα κεντρικόν σημείον· και μετά, όλα τα άλλα αποτελούν την περιφέρειαν. Αυτό το πρώτιστον και το μέγιστον σημείον είναι η πίστις του τι είναι Αυτό που κοινωνώ. Δηλαδή εάν είναι το Σώμα και το Αίμα του Χριστού ή δεν είναι. Αυτό αποτελεί το κεντρικόν σημείον· που θα με κάνει ή καθαρόν ή ακάθαρτον. Γι'αυτό, ακριβώς, λέγει ο απόστολος Παύλος ότι πρέπει κανείς να δοκιμάζει- τον εαυτόν του να δοκιμάζει- εάν δέχεται ότι είναι το Σώμα και το Αίμα του Χριστού. Και να μην το θεωρεί Αυτό ότι είναι κοινό ψωμί και κοινό κρασί. *«Ὁ γὰρ ἐσθίων καὶ πίνων ἀναξίως κρῖμα ἑαυτῷ ἐσθίει καὶ πίνει, μὴ διακρίνων τὸ σῶμα τοῦ Κυρίου»*. Εκείνο το «μὴ διακρίνων» που σημαίνει ότι θεωρεί ότι είναι κοινό ψωμί. Ἡ τύπος· ή σύμβολον. Αυτό αποτελεί το κεντρικόν αμάρτημα.

Ο Ιούδας εκεί έπεσε. Δεν πίστεψε στο θεανθρώπινον πρόσωπον του Ιησού Χριστού. Διότι αν πίστευε, θα ετρόμαζε. Και δεν θα πήγαινε να κάνει αυτήν την ενέργεια που έκανε. Αλλά και οι άρχοντες του λαού το ίδιο. Παρότι δέχεται ο Καϊάφας του Ποιός είναι ο Χριστός, ο Οποίός χρησιμοποιεί την προφητεία του Δανιήλ, ότι *«ἔρχεται ἐπὶ τῶν νεφελῶν τοῦ οὐρανοῦ»* - δεν πιστεύει, το θεωρεί βλασφημία αυτό που λέγει ο Χριστός, διαρρηγνύει τα ιμάτιά του. Δεν εγνώριζε Ποιός ήταν ο Χριστός. Ἡ, τουλάχιστον, δεν ήθελε να γνωρίσει.

Γι'αυτό λέγει ο απόστολος Παύλος ότι αν εγνώριζαν, δεν θα εσταύρωναν τον Κύριον της δόξης. Αλλά και η άγνοια αυτή είναι αμάρτημα. Διότι ο Χριστός ήρθε και είπε Ποιός είναι. Και συνεπώς, η άγνοια αυτή ισοδυναμεί και ισούται με απιστία. Δηλαδή το κεντρικόν αμάρτημα είναι η απιστία. Δηλαδή εάν δέχομαι ή δεν δέχομαι ότι είναι

Σώμα και Αίμα Χριστού. Προσέξτε λοιπόν, ας προσέξομε πάρα πολύ. Όλα τα άλλα αποτελούν περιφέρεια. Εάν είπα ψέματα, εάν επόρνευσα, εάν εμοίχευσα, εάν έκλεψα, εάν εσκότωσα, αναμφισβητήτως όλα αυτά αποτελούν την περιφέρεια των αμαρτημάτων, που, ασφαλώς, δεν μπορώ να προσέλθω εάν δεν έχω καθαρίσει τον εαυτό μου. Αναμφισβητήτως. Μόνο ένα θα σας πω και να πάρετε μίαν αντίληψιν του πράγματος. *«Μὴ ψεύδεσθε εἰς ἀλλήλους ὅτι μέλη ἀλλήλων ἐσμέν»* και ότι ανήκουμε στο Σώμα του Χριστού. Δεν μπορείς, λοιπόν, να ψεύδεσαι. Ανήκεις στο Σώμα του Χριστού.

Ένα άλλο: *«Ὁ κολλώμενος τῇ πόρνῃ ἐν σῶμά ἐστιν ὁ δὲ κολλώμενος τῷ Κυρίῳ ἐν πνευμά ἐστι. Ἄρα οὖν τὰ μέλη τοῦ Χριστοῦ ποιήσω πόρνης μέλη; Μὴ γένοιτο»*, λέγει στους Κορινθίους ο απόστολος Παύλος. Διότι γίνομαι κοινωνός του Σώματος και του Αίματος του Χριστού και ενούμαι μετ' Αυτού. Πηγαίνω εις την πορνείαν, μοιχεία - σαρκικά αμαρτήματα- ενούμαι με την ανήθικη γυναίκα. Πώς, λοιπόν, να καταστήσω τα μέλη του Χριστού μέλη ανηθίκου γυναικός; *«Πῶς γοῦν ποιήσω τὰ μέλη τοῦ Χριστοῦ μέλη πόρνης;»*, λέγει ο απόστολος, *«μὴ γένοιτο»*. Βλέπετε, λοιπόν, ότι δεν είναι μόνο το θέμα της πίστεως ή της απιστίας, είναι και το θέμα και των λοιπών αμαρτημάτων.

Και ο απόστολος Παύλος λέει το εξής, αγαπητοί μου: *«Διὰ τοῦτο ἐν ὑμῖν πολλοὶ ἀσθενεῖς καὶ ἄρρωστοὶ καὶ κοιμῶνται ἱκανοί»*. *«Γι'αυτό ανάμεσά σας υπάρχουν αδιάθετοι - ο ασθενής είναι ο αδιάθετος- ἄρρωστοὶ -αυτοὶ που ἔχουν βαριά ἀρρώστια- και πεθαίνουν ἀρκετοί»*. Ακούστε: *«Και πεθαίνουν ἀρκετοί»*. *«Εἰ γὰρ ἑαυτοὺς διεκρίνομεν, οὐκ ἂν ἐκρινόμεθα»*· κ.τ.λ.

«Και πεθαίνουν αρκετοί». Αγαπητοί μου, εγώ είμαι μάρτυς μερικών τέτοιων περιπτώσεων, θανάτου. Είναι φοβερό! Να κοινωνήσει κανείς και να πεθάνει αμέσως... Διότι δεν έπρεπε να κοινωνήσει. Έχομε, βέβαια, και δεν μπορούμε πάντα να κρίνουμε περιπτώσεις που κανείς μπορεί να κοινωνήσει και να πεθάνει ηρέμως και αυτό μπορεί να συμβεί σε αγίους· αναμφισβητήτως. Δεν είναι πάντοτε κανόνας αυτό. Πλην όμως, έχουμε και τον θάνατον. Και είναι φοβερό. Σε μια περίπτωση ενός νέου, του είπε η μητέρα του -εδώ, στον τόπο μας συνέβη αυτό, προ μερικών ετών- να κοινωνήσει, αφού ο ιερέυς του είπε να μην κοινωνήσει. Ήταν Μεγάλη Πέμπτη. Και η μητέρα λέει: *«Άντε εκεί που θα ακούσεις τον πνευματικό! Να πας να κοινωνήσεις!»*. Μόλις εκοινωνήσε, αγαπητοί μου, γύρισε σπίτι και πέθανε. 25 ετών νέος... Λοιπόν, ας προσέξουμε πολύ. Εάν δεν το 'λεγε η Αγία Γραφή, θα λέγαμε ότι ήταν τυχαίος ο θάνατος αυτός. Δεν είναι όμως τυχαίο πράγμα. Το βεβαιώνει ο λόγος του Θεού.

Λοιπόν, ας προσέξουμε. Κοινωνούντες το Σώμα και το Αίμα του Χριστού γινόμεθα καταγγελοί του θανάτου Του. [-Δυστυχώς, στο σημείο αυτό η ηχητική καταγραφή της ομιλίας διεκόπη απότομα, επειδή ενδεχομένως η κασέτα δεν είχε άλλο περιθώριο ακόμα].

ΠΗΓΗ:

https://www.arnion.gr/mp3/omilies/p_athanasios/megalh_ebdomada/megalh_ebdomada_011.mp3

ΟΡΘΟΣ ΜΕΓΑΛΗΣ ΠΕΜΠΤΗΣ[: Λουκά 22,28-34]

«ΤΑ ΑΟΡΑΤΑ ΠΑΡΑΣΚΗΝΙΑ ΤΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ»

[εκφωνήθηκε στην Ιερά Μονή Κομνηνείου Λαρίσης στις 27 - 4- 1994]

Ἦδη ο Κύριος, αγαπητοί μου, ευρίσκεται εις το υπερώνον μετά των μαθητῶν Του, ανακείμενος εις την τράπεζαν. Ἦταν οι τελευταίες ώρες προ του Πάθους, αλλά και οι τελευταίες Του υποθήκες προς τους μαθητάς Του. Τους εἶπε: *«Ὑμεῖς ἐστε οἱ διαμεμενηκότες μετ' ἐμοῦ ἐν τοῖς πειρασμοῖς μου· καὶ γὰρ διατίθεμαι ὑμῖν, καθὼς διέθετό μοι ὁ πατήρ μου βασιλείαν (:Εσεῖς μείνατε μαζί μου εις τους πειρασμούς μου τους ποικίλους. Τρία χρόνια ἤσαστε μαζί μου. Θα ἔχετε την αμοιβή σας. Ὅπως ὁ Πατήρ σε μένα διέθεσε βασιλείαν, ἔτσι και Εγώ σε σας θα διαθέσω βασιλείαν. Εντούτοις, μην το πάρετε σπάνω σας, διότι θα περιέλθετε εις πειρασμόν· χωρὶς πειρασμόν, κανεὶς δεν κερδίζει την Βασιλεία του Θεοῦ)»*. Και ο Κύριος τούς αποκαλύπτει εκείνα τα αόρατα παρασκήνια της Ιστορίας. Τα αόρατα παρασκήνια της Ιστορίας...

Τόσο οι μαθηταί, όσο και εμεῖς, μένομε μπροστά σ' αυτήν την αποκάλυψη κατάπληκτοι. Και να: *«Σίμων Σίμων, ἰδοὺ, ὁ σατανᾶς ἐξητήσατο ὑμᾶς τοῦ σινιάσαι ὡς τὸν αἶτον· ἐγὼ δὲ ἐδεήθην περὶ σοῦ, ἵνα μὴ ἐκλίπῃ ἡ πίστις σου· καὶ σύ ποτε ἐπιστρέψας στήριξον τοὺς ἀδελφούς σου»*. Μυστηριώδης λόγος αὐτός του Κυρίου, γεμάτος αποκάλυψη αὐτῶν των ιστορικῶν παρασκηνίων, ἀλλά και πλήρους προφητείας που αφορούσε τόσο τον ἀπόστολο Πέτρο, όσο και τους λοιπούς μαθητάς.

Αλλά ας δούμε αὐτό το μυστήριον, γιατί αφορά και την Εκκλησίαν του Χριστοῦ μέσα εις τους αἰῶνας, ἀκόμη και εμάς προσωπικά. Μας ενδιαφέρει ἀμεσα. Ἦδη ὁ διάβολος εἶχε υποσκελίσει τον Ιούδα και τον ἀπέσπασε ἀπὸ τον κύκλο των δώδεκα μαθητῶν. Αλλά αὐτό το ἀνήμερον θηρίον που λέγεται «διάβολος» δεν ικανοποιήθηκε. Ἦθελε να

εξοντώσει όλους τους μαθητάς. Μη δυνάμενος να προσβάλει τον Κύριον με πτώσιν -κάτι που το εδοκίμασε- τώρα στρέφεται προς τους μαθητάς. Διότι έβλεπε στο πρόσωπο του Ιησού τον φοβερότερό του αντίπαλον και ήθελε να τον εξουδετερώσει. Πρώτη φορά έβλεπε τόσο, τόσο άγιον πρόσωπον. Κι εκείνος ήταν το αμαρτωλότερον πρόσωπον. Ήθελε, λοιπόν, να μην υπάρχει ο Ιησούς.

Η πρώτη προσέγγις του σατανά ήταν στην έρημο. Άκουσε εκείνη την φωνήν εις την Βάπτισιν: *«Σύ εἶ ὁ υἱός μου ὁ ἀγαπητός, ἐν ᾧ εὐδόκησα»* και ήθελε να δει τι σήμαινε αυτό. Όταν ο Θεός είπε: *«Συ είσαι ο Υιός μου»*, με ποια έννοια «Υιός»; Διότι ήτο κρυμμένο το πράγμα. «Υιόί» ελέγοντο γενικά οι άνθρωποι, ειδικότερα οι Ισραηλίται. Είχε τίποτα ιδιαίτερα σημασία αυτό το: *«Εσύ είσαι ο Υιός μου ο αγαπητός;»*. Και προβαίνει εις τους γνωστούς τρεις πειρασμούς, που μας περιγράφει τόσο ο Ματθαίος, όσο και ο Λουκάς. Μάλιστα ο Λουκάς σημειώνει, επιπροσθέτως, το εξής: *«Καί συντελέσας»*, λέγει, *«πάντα πειρασμόν ὁ διάβολος ἀπέστη ἀπ' αὐτοῦ ἄχρι καιροῦ»*. *«Αφού συνετέλεσε κάθε πειρασμόν, έφυγε, νικηθείς* -αλλά, προσέξτε, δύο λέξεις: *«ἄχρι καιροῦ»*. Δηλαδή *«μέχρι ενός καιρού»*. Αυτό το *«ἄχρι καιροῦ»* έφθανε σ' αυτήν την ώρα του Μυστικού Δείπνου. Εκεί τελείωνε αυτός ο καιρός. Από το σημείο των πειρασμών της ερήμου, έως τώρα εις το σημείον του Μυστικού Δείπνου και πάλι ο διάβολος προβαίνει, ακάθεκτος, και αφού ανέτρεψε τον Ιούδα, τώρα θέλει να ανατρέψει και τους λοιπούς μαθητάς, αρχίζοντας από τον Πέτρο, με τι; Με την απιστία στο Θεανθρώπινον πρόσωπον του Χριστού. Με την απιστία.

Αυτόν τον πειρασμόν ο διάβολος, αγαπητοί μου, θα τον μετέρχεται διαρκώς μέσα εις την ιστορίαν με την παρουσία της αιρέσεως. Αλλά θα

κορυφωθεί, όμως, στα έσχατα. Αι Σύνοδοι ξέρετε τι ήσαν; Ο φραγμός που έθετε η Εκκλησία σε κάθε δαιμονική ενέργεια ανατροπής της πίστεως εις το Θεανθρώπινον πρόσωπον του Ιησού Χριστού. Αλλά σας είπα, όμως, το αποκορύφωμα θα είναι εις τα έσχατα. Γι' αυτό λέγει ο Κύριος εις την εκκλησία, εις τον «άγγελον» της Εκκλησίας της Φιλαδελφείας τα εξής-είναι στην Αποκάλυψη: *«Ότι ετήρησας τὸν λόγον τῆς ὑπομονῆς μου, καὶ γὼ σε τηρήσω ἐκ τῆς ὥρας τοῦ πειρασμοῦ, τῆς μελλούσης ἔρχεσθαι ἐπὶ τῆς οἰκουμένης ὅλης, πειράσαι τοὺς κατοικοῦντας ἐπὶ τῆς γῆς. Ἔρχομαι ταχύ»*. «Γιατί εφύλαξες», λέει, «τον λόγο μου», λέγει εις την Εκκλησίαν της Φιλαδελφείας, *«και Εγώ θα σε φυλάξω από την ώρα του πειρασμού που έρχεται, που πρόκειται να έρθει σε όλη την γη, σε όλη την οικουμένη»* - προσέξτε: *«ἐπὶ τῆς οἰκουμένης ὅλης»*, όχι στην Ιουδαία, *«ἐπὶ τῆς οἰκουμένης ὅλης»*. Και τι θα κάνει αυτός ο πειρασμός; *«Πειρᾶσαι τοὺς κατοικοῦντας ἐπὶ τῆς γῆς (:θα θέσει υπό δοκιμασία όλους τους κατοικούντας ἐπὶ τῆς γῆς)»*. Ποια θα είναι αυτή η δοκιμασία; Ποιος θα έχει προετοιμάσει αυτόν τον πειρασμόν; Προφανώς ο διάβολος. Και εις τι συνίσταται, ποιο είναι το περιεχόμενον αυτού του πειρασμού; **Αγαπητοί, η απιστία στο Θεανθρώπινον πρόσωπον του Ιησού Χριστού.**

Βεβαίως, αν ρίξετε μια ματιά στην πραγματικότητα της Ιστορίας, θα δείτε το εξής: Υπάρχουν ιεραποστολές. Κάποιοι άνθρωποι, σίγουρα, γίνονται καινούριοι Χριστιανοί. Θέλετε στην Αφρική, θέλετε στην Ασία, θέλετε... Όπου θέλετε... Με τις ιεραποστολές. Ταυτοχρόνως υπάρχει και το μυστήριο της αποστασίας. Δηλαδή στους χώρους όπου εκηρύχθη το Ευαγγέλιον, Ευρώπη, Αμερική, όπου εκηρύχθη, να έχουμε αποστασία. Ζυγίστε και μετρήστε. Πόσοι είναι εκείνοι που πιστεύουν- οι

καινούριοι- και πόσοι είναι εκείνοι οι οποίοι αποστατούν; Ξέρετε τι θα βρούμε; Ότι οι αποστατούντες είναι πολλαπλώς περισσότεροι από εκείνους, οι οποίοι πιστεύουν εις τον Ιησούν Χριστόν.

Και γιατί αποστατούν; Γιατί «ἤδη ἐνεργεῖται τό μυστήριον τῆς ἀποστασίας»· ακριβώς έτσι το διατυπώνει στους Θεσσαλονικείς ο Απόστολος Παύλος: «ἐνεργεῖται τό μυστήριον τῆς ἀποστασίας». Δυνάμει τίνος; Δυνάμει της απιστίας που εμπνέει ο διάβολος εις τους ανθρώπους, της απιστίας εις το θεανθρώπινον πρόσωπον του Ιησού Χριστού. Είναι εκείνο που γράφει ο μακαριστός πατήρ Ιουστίνος για έναν νεο-αρειανισμόν στην Ευρώπη. «*Η Ευρώπη*», λέγει, «*νεοαρειανίζει*». Δηλαδή; Δηλαδή δεν πιστεύει εις το θεανθρώπινον πρόσωπον του Χριστού. Αν θέλετε ακριβέστερα, εις το θείον πρόσωπον του Χριστού. Δεν δέχεται, δηλαδή, την θεότητα του Ιησού Χριστού: «*Ωραίος ο Ιησούς, θαυμαστός, αλλά... όχι Θεός*». Εάν, λοιπόν, η Ευρώπη νεοαρειανίζει, τότε, να ο πειρασμός. Για να σας δώσω να καταλάβετε τι θα πει αυτός ο πειρασμός που θα 'ρθει να απλωθεί σε όλη τη γη.

Έτσι, προκειμένου να προβεί σε πειρασμό τώρα ο διάβολος, αυτό είναι καταπληκτικό, για να πειράξει τους μαθητάς και τον Πέτρον, ζητά την άδεια του Θεού· ο Οποίος την παραχωρεί. Είναι εκπληκτικό, ο διάβολος δεν μπορεί να πειράξει χωρίς να πάρει την άδεια, είναι το κατά παραχώρησιν θέλημα του Θεού. Όπως τότε, όπως στην εποχή του Ιώβ, εζήτησε να πειράξει τον δίκαιον με την κατηγορία ότι ο Ιώβ υπηρετεί τον Θεόν για λόγους ωφελιμιστικούς. «*Του 'δωσες*», λέει, «*πλούτη, του 'δωσες αγαθά, γι' αυτό σε λατρεύει. Πάρ' του τα πίσω να δεις θα σε λατρεύει; Εάν δεν σε "ευλογήσει" κατά πρόσωπον*». «*Εὐλογῶ κατά πρόσωπον*» είναι μία εύφημος διατύπωσις του «*βλασφημῶ κατά*

πρόσωπον» είναι εύφημος διατύπωση. Και η άδεια εδόθη, μπήκε στον χώρο του πειρασμού ο Ιώβ, αλλά απεδείχθη ότι γνησίως υπηρετούσε τον Θεόν. Δεν ήτο ό,τι τον κατηγορήσε ο διάβολος.

Ξέρετε υπάρχει κάπου στην Αποκάλυψη ότι ο διάβολος μάς κατηγορεί διαρκώς εις τον Θεόν. Αλλά είναι συκοφάντης. Λέει «κατηγορεί», θα έπρεπε να είναι επί πραγματικότητας η κατηγορία. Είναι, όμως, συκοφάντης ο διάβολος. Έτσι και τώρα, κατηγορεί, θέλετε; Συκοφαντεί ο διάβολος τους μαθητάς εις τον Θεόν ότι ακολουθούν τον Κύριον ως Μεσσίαν- παραβάλλατε κάτι προηγούμενο, λίγο πριν, μια δυο τρεις μέρες: *«Ἴδου ἀναβαίνομεν εἰς Ἱεροσόλυμα»* και εκεί έγινε ένας μικρός καβγάς, ότι θέλανε οι δύο να πάρουν πρωτοκαθεδρία- αυτά ο διάβολος τα κατασκοπεύει και τα βλέπει. Και έτσι ποιος είναι ο ισχυρισμός και η κατηγορία του διαβόλου; *«Ὡω... Απλούστατα θέλουν να επωφεληθούν της ανακηρύξεως του Ἰησοῦ ως Μεσσία και να καθίσουν ως ὑπουργοί Του, ἀριστερά Του και δεξιά Του»*. Αυτό κατηγορεί ο διάβολος. Όπως και τότε εις τον Ιώβ.

Και του δόθηκε η άδεια. Σαν αδύναμοι που ήσαν οι μαθηταί και πριν ακόμη έλθει η Πεντηκοστή, ήταν επόμενο να σημειωθεί το φαινόμενον αυτό. Όταν ήρθε η Πεντηκοστή... Ή, ακόμη, οι μαθηταί ηκολούθησαν τον Κύριον για να καθίσουν ἀριστερά Του και δεξιά Του; Άπαγε! Είχαν αγνά ελατήρια. Εκείνος ο Φίλιππος λέει: *«Βρήκαμε τον Μεσσία!»*. Ή, ακόμη, βρίσκει ο Ανδρέας τον αδελφό του τον Πέτρο ή ακόμη ο Ιάκωβος και ο Ιωάννης που πιστεύουν κ.λπ. -τα ελατήριά τους ήσαν αγνά. Δόθηκε, όμως, η άδεια να υποστούν πειρασμόν. Αυτήν την έννοια έχει αυτό το *«ἐξητήσατο»* που διατυπώνει εδώ ο Κύριος, αυτό το *«ἐξητήσατο ὁ σατανᾶς τοῦ σινιάσαι ὑμᾶς ὡς τὸν σίτον»*. Εκείνη η πρόθεσις «ἐκ» -

«ἐξ» επειδή αρχίζει από φωνήεν, σημαίνει αυτήν την επίμονη αναζήτηση του σατανά να αποσπάσει τους μαθητάς δια της απιστίας και να τους κάνει υποχείριους του, όπως έκανε τον Ιούδα και είδατε τι τον έκανε τον Ιούδα, τον οδήγησε - ο σατανάς!- του έβαλε την απόγνωση και τον οδήγησε εις την αυτοχειρία, εις την αγχόνη, είναι φοβερό πράγμα!

«Και επειδή», όπως λέει ο Ζηγαβηνός: *«ἔθος αὐτῷ (:εἶναι συνήθεια εις τον διάβολον) τοὺς δοκιμοτέρους ἐξητήσθαι πρὸς πάλιν ὡς τὸν Ἰὼβ (:εἶναι συνήθειά του να ζητάει αυτοί που είναι οι δοκιμότεροι μέσα στην Ιστορία, αυτούς να τους θέτει υπό δοκιμασίαν - κι όπως προσθέτει ο άγιος Ιωάννης ο Χρυσόστομος: «μετ' ἐπιθυμίας προσέβαλε τὸν Ἰὼβ (:λαχταρούσε να τον προσβάλει τον Ἰὼβ ο διάβολος), οὕτως ἐβουλεύετο τὸν Πέτρον προσβαλεῖν (:έτσι ήθελε τώρα να προσβάλει τον Πέτρον), δι' ὃ καὶ ἔλεγεν ποσάκις ἐξητήσατό σε ὁ σατανᾶς σινιάσαι ὡς τὸν σίτον;».* «Είδες- λέει ο Ιερός Χρυσόστομος- είδες πόσην ἐπιθυμίαν εἶχε; Είδες; Μανία... Ο σατανάς». Και εζήτησε φυσικά όχι μόνον τον Πέτρον, αλλά όλους τους μαθητάς να τους ξετινάξει.

Τι εζήτησε ο σατανάς; *«Τοῦ σινιάσαι ἡμᾶς ὡς τὸν σίτον»*, λέγει ο Κύριος. Τι θα πει *«σινιάσαι»*; Λέγει ο Ζηγαβηνός: *«Ἄντὶ τοῦ -θα το δούμε κατά λέξη το «σινιάσαι»- ἀντὶ τοῦ θορυβῆσαι (:αντί να βάλει, δηλαδή, την λέξη «θορυβῆσαι», «κυκῆσαι», του ρήματος «κυκῶ», που θα πει ανακατώνω, «ταράξα»)».* Προσθέτει ο Ιερός Χρυσόστομος: *«σεῖσαι, κοσκινῆσαι»*. Κατά λέξη το *«σινιάσαι»* είναι αυτό. *«Να σας κοσκινίσει».* *«Ἄγαγεῖν περιαγαγεῖν, σαλεῦσαι, κινήσαι, διαδονῆσαι, βασανῆσαι - συνώνυμα του «σινιάσαι»- , ὅπερ ἐπὶ τῶν κοσκινιζομένων γίνεται (:ὡπως γίνεται σε εκείνους, στο σιτάρι που κοσκινίζεται)».* Και όπως λέει πάλι ο Ζηγαβηνός: *«Σινίον γὰρ παρὰ τισὶ καλεῖται τὸ παρ' ἡμῖν κόσκινον».* Τι

λέγεται το κόσκινον σε μερικούς, πώς λέγεται; «Σινίον», το «σινί», το κόσκινο. «*Εν ᾧ (ἐν τῷ ὀπίῳ σινίῳ) ὁ σίτος τῆδε κάκεισε μεταφερόμενος τaráσσεται (:πώς βάζουμε το σιτάρι μες στο κόσκινο και το πάμε από δω κι από κει, το πάμε από δω και από κει, για να βγάλουμε ὅ,τι βγάλουμε, έτσι - λέει - σας έβαλε στο κόσκινο ο διάβολος να σας κοσκινίσει)*». «*Κι ὁπως ο σίτος μέσα εκεί τaráσσεται, κινείται, έτσι κι εσείς μέσα εκεί θα υποστείτε τα ίδια*», λέει ο Κύριος στους μαθητάς Του.

Θέλησε, δηλαδή, ο σατανάς να παρασύρει τους μαθητάς στην αμαρτία και στην άρνηση του Χριστού. Καταλαβαίνετε τι σημαίνει, τι αναποδογύρισμα επιχειρούσε ο διάβολος μέσα εις τις ψυχές των μαθητών; Θέλετε; «*Ποιος είναι αυτός που ακολουθήσαμε τρία χρόνια; Είδες, δεν προέβαλε αντίσταση. Έλεγε ὅτι έχει τον Θεόν Πατέρα. Είδες; Τον συνέλαβαν. Άφησε τους εχθρούς Του να τον συλλάβουν; Άφησε τους εχθρούς του να τον σταυρώσουν; Ποιος είναι; Ποιον ακολουθήσαμε τρία χρόνια;*». Καταλαβαίνετε; Εμείς δεν το καταλαβαίνουμε, γιατί έχουμε υπόψη μας την Ανάσταση. Καταλαβαίνετε τους μαθητάς σε τι πειρασμό; «*Πλανηθήκαμε;*».

Γι' αυτό ο Κύριος είπε: «*Εγὼ δε̄ ε̄δεήθην περι σοῦ, ἵνα μὴ ἐκλίπη ἡ πίστις σου*», λέει στον Πέτρον. «*Εγὼ ε̄δεήθηκα, προσευχήθηκα για σένα -εἶδατε;- να μην εκλείψει η πίστη σου. Να μην εκλείψει ολότελα η πίστη σου*». «*Καὶ σύ ποτε ἐπιστρέψας στήριξον τοὺς ἀδελφούς σου (:Κι εσύ ὅταν κάποια στιγμή γυρίσεις, στήριξε τους αδελφούς σου γιατί κι εκείνοι θα έχουν σαλευθεί, θα έχουν απιστήσει)*». Είναι αυτό το φοβερόν παρασκήνιον. Φοβερόν παρασκήνιον! Ο Κύριος προσευχήθη, εδεήθη· λέει ο Ζιγαβηνός: «*Ε̄δεήθην τοῦ πατρός μου ὡς ἄνθρωπος*». Και προσθέτει ο Θεοφύλακτος: «*Τοῦτο κατὰ τὸ ἀνθρώπινον ἔφη· ὡς γὰρ Θεός, τί*

ἔδειτο τοῦ αἰτήσασθαι;». «Το εἶπε ὡς ἄνθρωπος ὅτι "προσευχήθηκα".
διότι δεν εἶχε ἀνάγκη ὡς Θεός. Ὡς Θεός θα προσευχηθεῖ;». Ὡς
ἄνθρωπος ο Κύριος προσεύχεται, γι' αὐτό ο Κύριος, ἀγαπητοί μου, εἶπε
εἰς τοὺς υπνώττοντας μαθητάς Του εἰς τὸν κήπον τῆς Γεσθημανῆ, δεν
μπορούσαν νὰ κρατήσουν τὴν νύστα τοὺς - ξέρετε ὅταν κανεὶς λυπεῖται,
δύο πράγματα μποροῦν νὰ του συμβοῦν: ἢ νὰ μην μπορεῖ νὰ κοιμηθεῖ, ἢ
νὰ κοιμάται χωρὶς νὰ μπορεῖ νὰ ξυπνήσει. Αὐτό πάθανε οἱ μαθηταί. Ἐτσι,
*τι εἶπε ο Χριστός; Τοὺς εσκούνηξε. Τοὺς εἶπε: «**Ἀγρυπνεῖτε καὶ***
***προσεύχεσθε, ἵνα μὴ εἰσέλθητε εἰς πειρασμόν**».* Αναρωτηθήκαμε ποτέ
τι σημαίνει αὐτό το *«εἰς πειρασμόν»;* Ποῖος ἦταν αὐτός ο πειρασμός; Ο
πειρασμός τῆς ἀπιστίας. Καταπληκτικό! Ο πειρασμός τῆς ἀπιστίας.

Γι' αὐτό ο Κύριος, ἀγαπητοί μου, στὸν οὐρανό, ἐπειδὴ ἡ Ἐκκλησία
βρίσκεται στὴ γῆ, διαρκῶς εὐλογεῖ τὴν Ἐκκλησία Του καὶ διαρκῶς
προσεύχεται εἰς τὸν οὐρανό -ὡς ἄνθρωπος, ο αἰώνιος μεσίτης, ὡς
ἄνθρωπος, νὰ προστατεύεται ἡ Ἐκκλησία Του ἀπὸ τὸν σατανά. Ὑστερα,
πῶς μπορούμε ἀλλιῶτικα νὰ κατανοήσουμε ἐκεῖνον τὸν λόγο τοῦ Χριστοῦ
που εἶπε ὅτι *«Τῆς Ἐκκλησίας Του; Καὶ πύλαι ἄδου οὐ κατισχύσουσιν*
αὐτῆς» που σημαίνει ὅτι μέσα στὴν Ἱστορία *«αἱ πύλαι τοῦ ἄδου»* - ο
διάβολος καὶ οἱ δαίμονες- διαρκῶς θα πολεμοῦν τὴν Ἐκκλησία· δεν θα
μπορέσουν νὰ τὴν καταβάλλουν. Τι σημαίνει, λοιπόν, ὅτι ο διάβολος
διαρκῶς θα ἐπιμένει εἰς τὴν καταστροφὴν τῆς Ἐκκλησίας, το ακούμε;
Διαρκῶς! Καὶ τώρα καὶ χθες καὶ αὐριο! Διαρκῶς! Κι ἀν δεν εἶχαμε αὐτὴν
τὴν δέηση τοῦ αἰωνίου Μεσίτου εἰς τὸν οὐρανό, θα εἶχαμε καταβληθεῖ.

Ἀκόμη, θέλετε, κι ἐκεῖνο που εἶπε: *«Καὶ σὺ ποτε ἐπιστρέψας...»*
(λέγοντας στὸν Πέτρον) αὐτό ὑπονοοῦσε· ὅτι *«Εγὼ σου προφητεύω ὅτι*
εσὺ κάποτε θα ἐπιστρέψεις, θα χάσεις κάποια στιγμή τὴν πίστη σου. Καὶ

όταν γυρίσεις, στήριξε και τους άλλους· γιατί και οι άλλοι θα έχουνε χάσει την πίστη τους. Έστω για λίγο». Και τι είπε ο Κύριος; *«Έδεήθην περι σοῦ ἵνα μὴ ἐκλίπη ἡ πίστις σου»*. Ναι. Αυτό είναι το κυριότατον στοιχείον. Η πίστις. Επιμένω: Η πίστις! *«Ἴνα μὴ τέλεον»*, λέει ο Ζιγαβηνός, *«ἀπολέσης τὴν πίστιν σου, τὴν εἰς ἐμέ, ἐν τῷ καιρῷ τῆς ἀρνήσεως»*, *«μη χάσεις τελείως -θα την χάσεις, αλλά μην την χάσεις τελείως»*.

Θέλετε κάτι άλλο; Ο Χριστός είπε ότι *«θα ῥθω ξανά στη γη, θέμα δεν υπάρχει. Το θέμα είναι τούτο: Όταν θα ξανάρθω στη γη, θα βρω την πίστη πάνω στη γη;»*. Βλέπετε ποιος είναι ο πειρασμός; Ο πειρασμός, ο μεγάλος πειρασμός; Η πίστις στο θεανθρώπινον πρόσωπον του Χριστού, που οι Πατέρες λένε, μάλιστα αυτό ετέθη στην έρημον, στους ασκητάς, ότι *«τότε μόνον»*, λέει, *«το ότι θα ομολογήσεις Ἰησοῦν Χριστόν, θα θεωρεῖται τεράστιον θέμα, πέρα από κάθε άλλο έργον που εμεῖς»*, λέγει, *«οι ασκηταί τώρα εδώ κάνομε»*. Ας προσέξομε αυτό, θα το πω άλλη μία φορά: *«ἵνα μὴ ἐκλίπη ολότελα ἡ πίστη σου»*. Γρατζουνίσματα θα υποστεί.

Ο Ιούδας είχε χάσει ολότελα την πίστη του! Ψάχνομε πολλές φορές να βρούμε, τι ήταν το αμάρτημα του Ιούδα; Ήταν αυτό. Αλλά δεν επροστατεύθη, όπως οι ένδεκα μαθηταί. Οι ένδεκα επροστατεύθησαν, είχαν αγαθήν προαίρεσιν. Ο Ιούδας δεν επροστατεύθη. Γιατί; Γιατί σκέφτηκε να επωφεληθεί, φιλαργύρως σκεπτόμενος. Αφού πρώτα έχασε την πίστη -*«Γιατί να μην επωφεληθῶ με την προδοσία, την πώληση του Διδασκάλου και να βάλω και χρήματα εις την τσέπη μου;»*. Αισχρός! Αισχρός! Αισχρός! Γι' αυτό δεν επροστατεύθηκε και οδηγήθηκε σε εκείνο το κατόντημα που είπε ο Κύριος: *«Οὐαὶ τῷ ἀνθρώπῳ ἐκείνῳ δι' οὗ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου παραδίδοται»*, αλλά και *«ἀκόμη θα ήτανε*

προτιμότερο», λέγει, «ο άνθρωπος αυτός να μην είχε γεννηθεί». Φοβερόν!

«*Τί γάρ*», λέει ο Ιερός Χρυσόστομος, «*τί γάρ ἂν οὐκ ἐποίησεν ὁ ἐχθρὸς ἡμῶν διάβολος, εἰ μὴ Κύριος ἦν ἐν ἡμῖν;*». «*Εάν δεν ήταν ο Κύριος μαζί μας, τι δεν θα είχε επιτύχει ο διάβολος;*». «*Πονηρὸν γὰρ τὸ θηρίον καὶ ἀκόρεστον*». Πονηρό θηρίο και αχόρταστο θηρίο. «*Καὶ εἰ μὴ συνεχῶς ἐχαλινοῦτο (:και αν δεν εχαλινούτο διαρκώς) πάντα ἂν ἀνέτρεψεν καὶ συνέχεε (:τα πάντα θα είχε ανατρέψει, τα πάντα θα είχε μπερδέψει)*».

Αγαπητοί. Φοβερὸν το αόρατον παρασκήνιον της ιστορίας. Οι δαίμονες διαρκῶς εργάζονται για την καταστροφή των ανθρώπων. Οι ανθρώπινες σχέσεις διαρκῶς εμπλέκονται. Πάθη και κακίες αναφύονται. Η πίστη στον Χριστό καταστρέφεται με κάθε τρόπο. Γιατί; Από πίσω είναι ο διάβολος. Τι θα μας προστατέψει; Η επίγνωση όλου αυτού του αοράτου παρασκηνίου. Πρέπει να το ξέρομε. Πρέπει να το ξέρομε ότι υπάρχει αυτό το παρασκήνιον. Όπως ακριβῶς πετάμε μία πέτρα σε ένα σκυλί και το σκυλί δαγκώνει την πέτρα· που το χτύπησε. Ενώ η πέτρα από κάποιο χέρι πετάχτηκε. Έτσι κι εδώ, τα βάζουμε με τον αδελφόν, ενώ ξέρομε ότι πίσω από τον αδελφόν είναι ο διάβολος. Γι' αυτό είναι ανάγκη να γνωρίζομε αυτό το παρασκήνιον. Ότι δηλαδή πίσω από το κάθε κακό κρύβεται ο διάβολος. Αυτό πρέπει να το ξέρομε. Ότι χωρίς ακόμη, πρέπει να ξέρομε, τον Χριστόν και την βοήθειά Του, δεν μπορούμε να περιφρουρηθούμε. Ακόμη πρέπει να ξέρομε ότι απαιτείται εκ μέρους μας μια διαρκῆς προσευχή. Διαρκῆς προσευχή. Ακόμη, ότι δεν πρέπει να πτοούμεθα· διότι ο διάβολος

δημιουργεί θόρυβο, είναι κούφιος σαν τον άδειο γκαζοντενεκέ και κάνει θόρυβο για να πτοήσει, να προκαλέσει ταραχή και σύγχυση.

Γι' αυτό αυτή η ευαγγελική περικοπή μάς είναι εξόχως χρήσιμη. Μας αποκαλύπτει μια μεγάλη πραγματικότητα· που εμείς πρέπει να μένομε ατάραχοι και ειρηνικοί. Το έχομε απόλυτα ανάγκη αυτό.

ΠΡΟΣ ΔΟΞΑΝ ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΤΡΙΑΔΙΚΟΥ ΘΕΟΥ

και με απροσμέτρητη ευγνωμοσύνη στον πνευματικό μας καθοδηγητή

μακαριστό γέροντα Αθανάσιο Μυτιληναίο,

απομαγνητοφώνηση και επιμέλεια της ομιλίας: :

Ελένη Λιναρδάκη, φιλόλογος

ΠΗΓΗ:

https://www.arnion.gr/mp3/omilies/p_athanasios/megalh_ebdomada/megalh_ebdomada_040.mp3

ΟΡΘΟΣ ΜΕΓΑΛΗΣ ΠΕΜΠΤΗΣ

«ΤΑ ΠΑΘΗ ΤΟΥ ΧΡΙΣΤΟΥ ΜΕΣΑ ΑΠΟ ΤΟΝ 21^{ΟΝ} ΨΑΛΜΟΝ»

[εκφωνήθηκε στην Ιερά Μονή Κομνηνείου Λαρίσης στις 22-4-1992]

[Μέρος Β΄]

Όπως είδαμε, αγαπητοί μου, χθες το βράδυ, ο 21^{ος} Ψαλμός είναι καθαρά μεσσιακός και σαν τέτοιον τον αποδέχεται τόσο η Εκκλησία μας, όσο και η Συναγωγή. Οι λεπτομέρειες αυτού του Ψαλμού σε προφητικό επίπεδο, 1000 χρόνια προ Χριστού,

έργον του προφητάνακτος Δαβίδ, συγκρινόμενες με τα γεγονότα, που επεσυνέβησαν εις το πρόσωπον του Ιησού Χριστού είναι κάτι το συγκλονιστικόν. Γι'αυτό η προφητεία αυτή, μοναδικό φαινόμενο σε παγκόσμιες διαστάσεις, είναι το πιο ισχυρό στοιχείο βεβαιώσεως της αληθείας. Έτσι, δεν μπορούν να ισχυριστούν οι ορθολογισταί ότι η πίστις είναι τυφλή και δεν ταιριάζει στη λογική. Εκείνο το ανεκδιήγητο «*Πίστευε καὶ μὴ ἐρεύνα*» ούτε αγιογραφικόν είναι, ούτε πατερικόν. Βέβαια θα μπορούσε να έχει σε ειδικές περιπτώσεις και υπό προϋποθέσεις την θέση του, αλλά η πίστις ερευνάται.

Ωστόσο, ας επανέλθουμε στο ιερὸν κείμενον του 21^{ου} Ψαλμού για να ιδούμε τα υπόλοιπα σημεία που αναφέρονται προφητικά και παραλλήλως θα δούμε τα ιστορικά, πλέον, δεδομένα, ώστε **προφητεία και ιστορία να βλέπομε μπροστά μας κυριολεκτικῶς να ταυτίζονται**. Μετά, λοιπόν, από τον πρώτον στίχον που είχαμε αναφέρει χθες το βράδυ, που χρησιμοποιήθηκε από τον ίδιον τον Κύριον επί του Σταυρού όταν εἶπε: «*Ὁ Θεὸς, ὁ Θεὸς μου, πρόσχες μοι ἵνα τί ἐγκατέλιπές με;*». Ἡ ἀκόμη και τον ἑβδομον στίχον που είδαμε εκεί ο Κύριος να αυτοαποκαλεῖται «*σκώληξ*», «*σκουλήκι*», και «*ὄνειδος ἀνθρώπων καὶ ἐξουθένημα λαοῦ*», ερχόμεθα τώρα στους επομένους στίχους, που είναι εξαιρετικὰ χαρακτηριστικοί.

Ο ὄγδοος στίχος του 21^{ου} ψαλμού λέγει –εννοεῖται ομιλεῖ ἐδῶ ο Μεσσίας ἢ καλύτερα ο Δαβίδ ἀπὸ προσώπου του Μεσσίου. Ο Μεσσίας δηλαδή ομιλεῖ, 1000 χρόνια προ Χριστοῦ: «*Πάντες οἱ θεωροῦντές με ἐξεμυκτήρισάν με, ἐλάλησαν ἐν χεῖλεσιν, ἐκίνησαν κεφαλὴν*». «Ὅλοι ἐκεῖνοι οἱ ὁποῖοι με ἐβλεπαν» –εἶδατε- «*με ἐβλεπαν, Εμένα, τον Μεσσία, αυτοί*» -λέει- «*με ἐξεμυκτήρισαν, εἶπαν με τα χεῖλη τους ὅτι εἶπαν και κούνησαν, κίνησαν περιφρονητικὰ την κεφαλὴ τους*». Αὐτὰ λέγει η προφητεία. Τι λέγει η ιστορία; Ανοίγουμε τους ευαγγελιστάς τους ιεροῦς και διαβάζουμε: «*Καὶ εἰστήκει ὁ λαὸς θεωρῶν. Ἐξεμυκτήριζον δὲ καὶ οἱ ἄρχοντες σὺν αὐτοῖς λέγοντες ἄλλους ἔσωσε, σωσάτω ἑαυτόν, εἰ οὗτός ἐστιν ὁ Χριστὸς ὁ τοῦ Θεοῦ ἐκλεκτός. Ἐνέπαιζον δὲ αὐτῷ καὶ οἱ στρατιῶται προσερχόμενοι καὶ λέγοντες ἔἰ σὺ εἶ ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων, σῶσον σεαυτόν*».

Κάτω ο λαὸς ἐχάζευε, «*ἐθρεύρει*», λέγει, σαν κάτι το αξιοπερίεργον· είναι εκείνο που ἄμα συμβεῖ κανένα δυστύχημα, οτιδήποτε, τρέχει ο κόσμος, μαζεύεται και βλέπει. Οἱ ἄρχοντες; Οἱ ἄρχοντες «*ἐξεμυκτήριζον*». Εἶδατε η προφητεία;

«Έξεμυκτήριζον», λέγει. Τι λέει η ιστορία; Οι άρχοντες εξεμυκτήριζαν. **Κατά λέξη!** Τι θα πει αυτό; **«Ειρωνεύομαι με σχήματα και μορφασμούς του προσώπου»**. Αν θέλετε να σας το δείξω, κρατούσαν τη μύτη τους, τα ρουθούνια τους και μιλούσαν έτσι με κλεισμένα τα ρουθούνια και μετά έκαναν το δάκτυλό τους έτσι, όπως βγάζουμε- με συγχωρείτε- τις μύξες μας και τις πετάμε. **Ήταν ένας τρόπος ειρωνείας**, όπως παρ' ήμιν στα μικρά παιδιά που βγάζουν τη γλώσσα και κοροϊδεύουν. Ήταν αυτός ο μυκτηρισμός. Το τράβηγμα των μυκτάρων, δηλαδή των ρουθουνιών.

Ακόμη οι στρατιώται με λόγια και κινήσεις και αυτοί ενέπαιζον τον Μεσσία επί του Σταυρού. Και ο ληστής; Βλασφημά τον Ιησούν! Ακόμη ο Ματθαίος μάς πληροφορεί και μας λέγει: **«Οί δὲ παραπορευόμενοι (:αυτοί που περνούσαν) ἐβλασφήμουν αὐτὸν κινοῦντες τὰς κεφαλὰς αὐτῶν καὶ λέγοντες - «κινοῦντες τὰς κεφαλὰς» ...** Τι λέγει η προφητεία; **«ἐκίνησαν κεφαλὴν»**. Και τι λέγει; **«Ἄνοιξαν τὰ χεῖλη τους»**. Τι λέγει εδώ ο ιστορικός; **«Λέγοντες»**. Τι έλεγαν; - **«Ὁ καταλύων τὸν ναὸν καὶ ἐν τρισὶν ἡμέραις οἰκοδομῶν! Σῶσον σεαυτὸν (:Συ που είπες ότι καταλύεις τον ναό σε τρεις μέρες, τον οικοδομείς, τον ναό του Σολομώντος, τώρα σώσε τον εαυτόν σου). Εἰ υἱὸς εἶ τοῦ Θεοῦ (:Εάν είσαι Υιός του Θεού) –έτσι δεν είπες;- κατάβηθι ἀπὸ τοῦ σταυροῦ (:κατέβα από τον σταυρόν)»**. **Πικρά λόγια, πικρά, με πλήρη παρανόηση...**

Ωστόσο, αυτή η κίνηση των κεφαλών των παραπορευομένων και ει τινός ετέρου ήταν **ένα δείγμα περιφρονησεως**: εκείνο το που κουνάμε το κεφάλι για κάποιον: **«Μμμ...»**. Σαν να ήθελαν να πουν: **«Καλά να πάθει! Δεν είπε ότι είναι ο Υιός του Θεού; Εσφετερίσθη, λοιπόν, ξένον τίτλον. Καλά να πάθει!»**. Κούνημα της κεφαλής. **Είναι εκπληκτικό, αγαπητοί μου, όταν βλέπεις από τη μία την προφητείαν και από την άλλη την ιστορία, να γίνεται απόλυτη εφαρμογή της προφητείας από την ιστορία, χωρίς κανείς να έχει συνείδηση του τι πράττει**: ούτε ο όχλος, ούτε ο αρχιερεύς, ούτε οι Φαρισαίοι και Γραμματεῖς, **κανείς δεν είχε συνείδηση** ότι εκείνα τα οποία έκαναν, έλεγαν, συμπεριεφέροντο, **ήταν εκπλήρωση προφητείας**. Είναι εκπληκτικόν!

Και πηγαίνουμε εις τον ένατον στίχον: **«Ἦλπισεν ἐπὶ Κύριον, ῥυσάσθω αὐτόν· σωσάτω αὐτόν, ὅτι θέλει αὐτόν»**, λέγει η προφητεία. **«Ἦλπισε εις τον Κύριον. Ας τον γλυτώσει, ας τον σώσει. Εάν τον θέλει»**. Λέει η προφητεία. **Εκπλήσσει, αγαπητοί μου, η κατά λέξη εκφορά των Γραμματέων και των Φαρισαίων**. Να τι λέγει ο Ματθαίος:

«ἄλλους ἔσωσε, ἑαυτὸν οὐ δύναται σῶσαι». «Πέποιθεν»– «ἤλπισεν» λέει η προφητεία, *«πέποιθεν»* λέει η ιστορία- *«ἐπὶ τὸν Θεόν»* - η προφητεία: *«ἤλπισεν ἐπὶ τὸν Κύριον, ῥυσάσθω νῦν αὐτόν»*. Τι λέει η προφητεία; *«Ῥυσάσθω αὐτόν»*. Τι λέει η ιστορία; *«Ῥυσάσθω νῦν αὐτόν, εἰ θέλει αὐτόν»*. «Εάν τον θέλει ο Θεός». Τι λέει η προφητεία; *«ὅτι θέλει αὐτόν»*. *«Εἶπε γὰρ ὅτι Θεοῦ εἰμι υἱός...»*. Είναι συγκλονιστικό! Είναι συγκλονιστικό... Βαίνουν όλα στην εκπλήρωση των προφητειών.

Ο 13^{ος} στίχος: *«Περιεκύκλωσάν με μόσχοι πολλοί, ταῦροι πίονες περιέσχον με»*. Ἦθελα να σας ἔλεγα κάτι που χθες λέγαμε, ὅτι θέλομε να δείξουμε ὅτι δηλαδή ο Μεσσίας, ἢ καλύτερα, ο Ιησοῦς ἐπὶ του Σταυροῦ εἶναι ο Μεσσίας, γιατί; Γιατί προεφητεύθη. Κι ἔτσι, ἔχομε ἀπὸ τη μία την προφητεία και ἀπὸ την ἄλλη την ιστορία. Και ὅταν ταυτίζεται η ιστορία με την προφητεία, τότε το πρόσωπο περὶ του οποίου ο λόγος εἶναι αὐτό, εἶναι γνήσιον.

Λέγει ο 13^{ος} στίχος του Ψαλμοῦ: *«Περιεκύκλωσάν με μόσχοι πολλοί, ταῦροι πίονες περιέσχον με»*. *«Με κύκλωσαν πολλοί μόσχοι, ταῦροι γεροδεμένοι και παχείς, ἦρθαν γύρω μου, “περιέσχον με”»*. Μια εικόνα σκληρῶν εχθρῶν που ονομάζονται ἐδῶ *«ταῦροι»* και *«μόσχοι»*. Πρόκειται περὶ των ἀρχιερέων, των Γραμματέων και των Φαρισαίων. Λέγει ο Θεοδώρητος: *«οἱ (:οι οἱοί) ταύρων θρασύτητα και λεόντων μανίαν μιμούμενοι περιεστοίχιζον τὸν δεσπότην Χριστόν»*. *«Οι οἱοί»*, λέγει, *«με τη θρασύτητα των ταύρων και τη μανία των λεόντων που μιμούντο, περιεστοίχιζαν τὸν Δεσπότην Χριστόν»*. Να εἶσαι κληρικός και να ἔχεις την προσωνομίαν *«ταῦρος»*... Και εἶναι *«ταῦροι πίονες»*, που θα πει *«καλοθρεμμένοι»*. Συνεπῶς, ξέρετε οἱ ταῦροι ὅταν τους προβάλλεις το κόκκινο πανί μανιάζουν- και για τους Εβραίους, καλύτερα για τους ἀρχιερεῖς κ.λπ. ο Ιησοῦς ἦταν το κόκκινο πανί. Γιατί ἔβλεπαν στο πρόσωπό Του, ἔβλεπαν να χάνουν τα προνόμιά τους. Προσέξτε, ποια προνόμια; Ὁχι ἀπέναντι στον λαό. Ἀλλά ἐναντι των Ρωμαίων. Προδότηι πραγματικοί ἀπὸ πλευράς ἐθνικῆς ἦσαν οἱ ἄνθρωποι αὐτοί. Και ἔτσι γίνονται ζῶα ἀτίθασα, *«ταῦροι πίονες»* και καλοθρεμμένοι που ἔχουν δύναμη ἐπιθετική. Συνηθίζουν τα ἀγρία ζῶα προκειμένου να ἐπιτεθῶν κατὰ ἀνθρώπου ἢ ζῶου, να σχηματίζουν ἕναν κύκλο γύρω ἀπὸ αὐτό, το θῦμα τους· ὅπως οἱ λύκοι ἐπὶ παραδείγματι. Αὐτό σημαίνει το *«Περιεκύκλωσάν με και περιέσχον με»*: *«ἦρθαν γύρω γύρω μου, σαν λεία τους, σαν θῦμα τους, να μην*

τους ξεφύγω». Και δείχνει, ακόμη, **μίαν αγρίαν χαράν για την εξασφαλισμένη επιτυχία που θα είχαν οι άνθρωποι αυτοί πάνω στο θύμα τους.**

Ο 14^{ος} στίχος του Ψαλμού: **«Ἦνοιξαν ἐπ’ ἐμέ τὸ στόμα αὐτῶν ὡς λέων ἀρπάζων καὶ ὠρυόμενος».** «Ἄνοιξαν εναντίον μου το στόμα τους, σαν λιοντάρι που αρπάζει και ωρύεται». Ακόμη μια εικόνα εδώ αναφέρει ο Ψαλμωδός από τον ζωικό κόσμο, που δείχνει την **ωμή κτηνωδία** των εχθρών του Χριστού. Αυτό το **«ἤνοιξαν ἐπ’ ἐμέ τὸ στόμα αὐτῶν»** δείχνει την **κακότητα** των αρχόντων κατά του Ιησού. **Ό,τι εξεστόμισαν κατά του Ιησού αποτελεί ὕβριν και βλασφημίαν, όσο ποτέ δεν ηκούσθη μεταξύ των ανθρώπων όλων των αιώνων και όλων των εποχών.** Γιατί; **Διότι είχαν μπροστά τους τον Κτίστην και Δημιουργόν.** Όλες οι άλλες βλασφημίες που είπαν οι άνθρωποι **ωχριούν** μπροστά σ’ αυτές των αρχόντων, των αρχιερέων κ.λπ. Όσες άλλες ειπώθηκαν μετά Χριστόν, βλασφημίες κατά του Ιησού Χριστού δεν ήταν τίποτε άλλο, παρά επανάληψις-όπως ο Πορφύριος και άλλοι πολλοί, ειδωλολάτραι αυτοί, ο Κέλσος κ.λπ. Όλοι αυτοί ό,τι είπαν εναντίον του Ιησού Χριστού και ό,τι εχάλκευσαν συκοφαντικό δεν ήτο τίποτε άλλο παρά **επανάληψις των ὕβρεων και των βλασφημιών** που εξέφεραν οι άρχοντες μπροστά στον Χριστόν. Πάντως θα πω άλλη μία φορά, **σαν επωδό θα ήθελα να το επαναλαμβάνω, μας εκπλήσσει η ταύτισις ιστορίας και προφητείας.** Γιατί αυτό με ενδιαφέρει να κατανοήσουμε.

Οι στίχοι 15^{ος} και 16^{ος} : **«Ὡσεὶ ὕδωρ ἐξεχύθη, καὶ διεσκορπίσθη πάντα τὰ ὀστά μου, ἐγενήθη ἡ καρδιά μου ὡσεὶ κηρὸς τηκόμενος ἐν μέσῳ τῆς κοιλίας μου· ἐξηράνθη ὡσεὶ ὄστρακον ἡ ἰσχὺς μου, καὶ ἡ γλῶσσά μου κεκόλληται τῷ λάρυγγί μου, καὶ εἰς χοῦν θανάτου κατήγαγές με».** Δηλαδή: **«Σαν το νερό έρρευσα και σκορπίστηκαν όλα τα κόκαλά μου· έγινε η καρδιά μου σαν το κερί που λιώνει μέσα στα σπλάχνα μου· ξεράθηκε σαν όστρακο η ισχύς μου και η γλώσσα μου κόλλησε στον ουρανίσκο μου –διότι “λάρυγξ” είναι, κατά την εβραϊκή φιλολογία, είναι όχι ο λάρυγγας ο γνωστός μας, είναι ο ουρανίσκος – και εἰς χοῦν θανάτου κατήγαγές με (: και με οδήγησες, με κατέβασες στο χώμα του θανάτου)».**

Όταν ο άνθρωπος μπορεί, αγαπητοί μου, να ρέει, να χύνεται σαν νερό, δείχνει αυτήν την **τελείαν εξάντλησιν** που είχε ο Μεσσίας επί του Σταυρού. Και φυσικά προηγήθησαν και άλλα περιστατικά που μπορούσαν να φέρουν αυτήν την βιολογικήν εξάντλησιν από τον Κήπο της Γεσθημανή –θυμηθείτε, προσευχόμενος εν αγωνία, **«ό**

ιδρώς αὐτοῦ» κατήρχετο τόσο πηκτός, μας λέει ο ιερός Ευαγγελιστής, *«ὡσεὶ θρόμβοι αἵματος»*, σαν σταγόνες αίματος, πηκτές σταγόνες ιδρώτος- **έως το κορύφωμα που είναι ο Σταυρός**. Τι ταλαιπωρία από τον κήπο της Γεσθημανή έως τον Σταυρόν; Τι ραπίσματα; Τι μαστιγώσεις; Τι ταπεινώσεις;

Λέγει ο Θεοδώρητος, ένας ερμηνευτής. Γιατί λέει: *«σκορπίστηκαν τα οστά μου»*- αλλά ξέρουμε ότι τα οστά του Κυρίου δεν σκορπίστηκαν. Άλλη προφητεία λέγει: *«ὄστον οὐ συντριβήσεται αὐτοῦ»*. Και λέγει εδώ ο Θεοδώρητος, ευστοχότατα: *«Ὅστᾶ καλεῖ τοὺς Ἀποστόλους, ἐπεὶ (:επειδὴ) σῶμα καλεῖ τὴν Ἐκκλησίαν - ἡ Ἐκκλησία εἶναι τὸ Σῶμα τοῦ Χριστοῦ- ἐσκορπίσθησαν οἱ ἀπόστολοι κατὰ τὸν τοῦ Πάθους καιρὸν (:σκόρπισαν οἱ Ἀπόστολοι τὸν καιρὸ τοῦ Πάθους) δίκην ὕδατος (:ὅπως σκορπάει τὸ νερό) τῆδε κάκεισε διαιρεθέντες»*. Συνεπώς, **«τα οστά μου»**, εννοεῖ **εδώ ο προφήτης τους Αποστόλους**. Ωραία έκφρασις που δείχνει πώς η καρδιά ακόμη, **«ἡ καρδιά μου ὡσεὶ κηρὸς τηκόμενος»**, ωραία έκφρασις που δείχνει πώς λιώνει η καρδιά μέσα στα σωθικά, μέσα στα σπλάχνα. Αν αισθανόμαστε, εγώ πιστεύω ότι το έχετε νιώσει, αυτό το αίσθημα της διαλύσεως των σπλάχνων. Είναι εκείνο το οποίο θα πούμε: *«Διαλύθηκα»* όταν με πιάνει φερειπείν μια τρομάρα. Και βλέπετε έναν άνθρωπο να πέφτει από τον πέμπτο ὄροφο και να είναι δικός σας άνθρωπος! Ἡ να βρίσκεται ξαφνικά στους τροχούς ενός αυτοκινήτου! Τι παθαίνετε; Τι παθαίνομε; Μία διάλυση! Διαλυόμεθα, κυριολεκτικά διαλυόμεθα. **Εάν αγαπητοί μου, αισθανόμεθα αυτήν την διάλυση των σπλάχνων μας από μια ισχυρή συγκίνηση πόσο περισσότερο ο σταυρωμένος Μεσσίας;**

Ακόμη εἶπε: *«Κόλλησε ἡ γλῶσσα μου στὸν λάρυγγά μου»*: δηλαδή *«στον ουρανίσκο μου»*. **Ἡ δίψα, σε τέτοιες περιπτώσεις είναι έντονη και βασανιστική**. Όταν υπάρχει αυτό το κάρφωμα και φεύγει το αίμα κ.λπ. κ.λπ. υπάρχει πυρετός, πολύ υψηλός πυρετός και ακατάσχετη δίψα. Γι'αυτό ἔδιναν από φιλανθρωπία πολλές φορές, αντί νερού ἔδιναν ξύδι. Ο Κύριος εἶπε ἐπὶ τοῦ Σταυροῦ: *«Διψῶ»*. *«Κόλλησε»*, λέγει, *«ἡ γλῶσσα μου στὸν λάρυγγά μου»* ἡ προφητεία. Ἡ ιστορία: *«Διψῶ»*. Προφητικά ακόμη εκφράζεται: *«Ἐξηράνθη ὡσεὶ ὄστρακον ἢ ἰσχὺς μου»*. *«Ξεράθηκε»*, λέγει, *«σαν τὸ ὄστρακο ἡ ἰσχὺς μου»*. Το «ὄστρακον» τι εἶναι; Είναι ο ψημένος πηλός. Ὅπως και τὸ σταμνί και τὸ τσουκάλι λέγονται «ὄστρακα». Είναι ο ψημένος πηλός. *«Σαν τὸν ψημένο πηλό»*, λέει, *«ξεράθηκε ἡ δύναμις μου»*. Δηλαδή

«στέγνωσα μένοντας άκαμπτος». Έτσι βλέπουμε μία ταλαιπωρία άνευ προηγουμένου εις το πρόσωπον του Μεσσίου. Ψυχική και σωματική.

«Καί εις χούν θανάτου κατήγαγές με». «Και στο χώμα του θανάτου με κατέβασες». Τώρα πού αποτείνεται; Δεν αποτείνεται στους σταυρωτάς τους μέλλοντας, αλλά αποτείνεται προς τον Πατέρα. Τι λέγει; «Και στο χώμα του θανάτου με κατήγαγες, με κατέβασες» δηλαδή στον τάφο. Τι σημαίνει εδώ; Αποτεινόμενος προς τον Πατέρα, ο Οποίος επιτρέπει εις τους εχθρούς του Μεσσίου να Τον θανατώσουν. Διότι **θα 'ταν αδύνατον οι εχθροί του Μεσσίου να ακουμπήσουν το χέρι τους επάνω εις τον Ιησούν, εάν δεν επέτρεπε ο Πατήρ.**

Και μάλιστα ο ίδιος ο Κύριος το λέγει: **«Έγώ τίθημι την ψυχήν μου –θέτω την ζωή μου, «ψυχή» θα πει ζωή-, ίνα πάλιν λάβω αὐτήν».** «Εγώ την θέτω». **«Οὐδεις αἴρει αὐτήν ἀπ' έμοῦ(:** Κανείς δεν μπορεί να μου αφαιρέσει την ζωή μου), **ἀλλ' έγώ τίθημι αὐτήν ἀπ' έμαυτοῦ».** Είδατε με σαφήνεια: **« Εγώ την καταθέτω την ζωή μου, κανείς δεν μου την παίρνει, κανείς δεν μπορεί να μου την πάρει την ζωή μου».** **«Έξουσίαν έχω θεΐναι αὐτήν (: έχω την εξουσία να την καταθέσω), και έξουσίαν έχω πάλιν λαβεῖν αὐτήν (: και εξουσία πάλι να την ξαναπάρω πίσω)».** Και στον Πιλάτο τι είπε; **«Σε μένα δεν μιλάς; Δεν ξέρεις ότι έχω την εξουσία να σε ελευθερώσω ή θανατώσω;».** Κι ο Κύριος τού είπε: **«Οὐκ εἶχες έξουσίαν οὐδεμίαν κατ' έμοῦ, εἰ μὴ ἦν σοι δεδομένον ἄνωθεν (:αν δεν σου είχε δοθεί από πάνω)».** Από ποιον; Από τον Πατέρα.

Συνεπώς, τι κάνει εδώ ο Πατήρ; **Επιτρέπει, αφήνει.** Προσέξτε, **δεν παραδίδει στον θάνατον, επιτρέπει να επέμβουν εκείνοι που θα εκακοποιούν τον Μεσσία,** γι'αυτό λέγει: **«με κατήγαγες εις χούν θανάτου».**

Ο 17^{ος} στίχος. Λέγει- του 21^{ου} πάντα Ψαλμού: **«ὅτι ἐκύκλωσάν με κύνες πολλοί, συναγωγή πονηρευομένων περιέσχον με, ὠρυξαν χειράς μου και πόδας».** Αγαπητοί μου, καθ' όλο το μήκος της ευαγγελικής διηγήσεως μέχρι του συνεδρίου, μετά την ανάστασιν του Λαζάρου και μέχρι το συνέδριο που αποφασίζει τον θάνατο του Ιησού, που Τον καταδικάζει, όλοι αυτοί είναι μία συναγωγή πονηρευομένων ανθρώπων, που ζητούν θεμιτά και αθέμιτα να καταδικάσουν τον Ιησούν. Επειδή θέλουν να Τον καταδικάσουν, πληρώνουν προδότην. Θαυμάστε δικαστήριον...! Πληρώνουν οι δικασταί προδότην! Κάτι άλλο: **Βγάζουν την απόφασιν προ της δίκης.**

«ὤρουξαν χεῖράς μου καὶ πόδας». Εκπληκτικό αυτό! Το πιο εκπληκτικό απ' όλα! Εκπληκτική προφητεία! Δεν λέγει: «Με ελιθοβόλησαν»· που ήταν ο εβραϊκός τρόπος θανατικής εκτελέσεως. 1000 χρόνια προ Χριστού! Αλλά υπαινίσσεται εδώ τον ρωμαϊκό τρόπον που είναι η σταύρωσις. Τι θα πει «ὤρουξαν»; Προσέξτε, «ορύσσω, σκάπτω, ανοίγω κοίλωμα, διατρυπώ, σκάθω», τι; «Χεῖράς μου καὶ πόδας μου». Μα είναι καταπληκτικό! Τα σημάδια αυτά, τα σκαψίματα, τα ορύγματα, στα χέρια και τα πόδια του Μεσσίου, θα μείνουν στους αιώνας των αιώνων ως τα διάσημα της αγάπης του Μεσσίου προς τον άνθρωπο, αλλά και της υπακοῆς Του προς τον Πατέρα. Αλλά και πειστήρια του Πάθους Του. Αλλά και πειστήρια της ταυτότητός Του όταν θα ξαναέρθει να κρίνει τους σταυρωτάς Του: «Ὁψονται (: θα ἴδουν) εἰς ὃν ἐξεκέντησαν».

18^{ος} στίχος: **«Ἐξηρίθμησαν πάντα τὰ ὀστά μου, αὐτοὶ δὲ κατενόησαν καὶ ἐπειδὸν με».** Με τις μαστιγώσεις και τους βασανισμούς του σώματος, αγαπητοί, πράγματι μπορούσαν να μετρώνται τα πλευρά- πώς μετρώνται τα πλευρά ενός ανθρώπου κακοπαθημένου και αδυνατισμένου; Τα παΐδια του μετράμε. Τα πιάνουμε και τα μετράμε. Ακόμη λέγει ο Θεοδώρητος: **«Ὅτῳ μὲ διέτεινον προσηλοῦντες ὥστε ῥάδιον εἶναι καὶ τὸν ἀριθμὸν τῶν ὀστέων διαγνῶναι».** «Ἐτσι με τέντωσαν επάνω εις τον σταυρόν, ὥστε θα ἦτο εύκολο σε εκείνον που θα ἤθελε να μου μετρήσει τα πλευρά». Και οι εχθροί Του τον ἐβλεπαν με χαιρεκακία. Αυτό θα πει: **«Αὐτοὶ δὲ κατενόουν καὶ ἐπειδὸν με».** «Με ἐβλεπαν με χαιρεκακία». Και διασκέδαζαν, πειράζοντας ο ένας τον άλλον! Να τι λέει η ιστορία, ο Ματθαῖος: **«Καὶ οἱ ἀρχιερεῖς ἐμπαίζοντες πρὸς ἀλλήλους μετὰ τῶν γραμματέων ἔλεγον»** κ.τ.λ. Εχαίροντο...!

19^{ος} στίχος: **«Διεμερίσαντο τὰ ἱμάτιά μου ἑαυτοῖς καὶ ἐπὶ τὸν ἱματισμὸν μου ἔβαλον κλῆρον».** Αυτὴν την προφητεία, αγαπητοί μου, την καταπληκτική, την κατά γράμμα προφητεία, την αναφέρουν και οι τέσσερις ευαγγελισταί. Και λέγει ωραιότατα ο Ζηγαβηνός: **«Ἰμάτια μὲν λέγει τα ἔρραμμένα (:τα ρούχα που ἦσαν ραμμένα), ἃ καὶ διείλοντο ἑαυτοῖς οἱ στρατιῶται (:που μοίρασαν μεταξύ τους οι στρατιῶτες – “Εσύ θα πάρεις αυτό, εσύ θα πάρεις εκείνο”). Τέσσερις στρατιῶται ἦσαν - ἱματισμὸν δέ, τὸν ἄρραφον χιτῶνα».** Είδατε τι λέει η προφητεία; **«Διεμερίσαντο τὰ ἱμάτιά μου».** Και μετά τι λέει; **«Καὶ ἐπὶ τὸν ἱματισμὸν μου ἔβαλον**

κλήρον». Εδώ κάνει αντιδιαστολή. Κάτι που μοιράζουν και κάτι που βάζουσε κλήρο. Έτσι ακριβώς έγινε! Τα άλλα ρούχα τα μοίρασαν, αλλά τον χιτώνα, που ήταν άρραφος από πάνω έως κάτω, *εκεί έβαλον κλήρον, «τὸν ἐκ τῶν ἄνωθεν ὑφαντόν, ὑπὲρ οὗ ἔβαλον κλήρον»*, λέγει ο Ζηγαβηνός. Και σημειώνει ο Ιωάννης- η ιστορία τώρα: **«Οἱ οὖν στρατιῶται ὅτε ἐσταύρωσαν τὸν Ἰησοῦν, ἔλαβον τὰ ἱμάτια αὐτοῦ καὶ ἐποίησαν τέσσαρα μέρη, ἐκάστῳ στρατιώτῃ μέρος, καὶ τὸν χιτῶνα ἦν δὲ ὁ χιτῶν ἄρραφος, ἐκ τῶν ἄνωθεν ὑφαντὸς δι' ὅλου. Εἶπον οὖν πρὸς ἀλλήλους· μὴ σχίσωμεν αὐτόν, ἀλλὰ λάχωμεν περὶ αὐτοῦ τίνος ἔσται»** –το «λάχωμεν» του ρήματος «λαγχάνω», που υπονοεῖ λαχείο, δηλαδή «να παίξομε στα ζάρια»...

Αγαπητοί μου! Εκπληκτικά όλα αυτά. Και το σπουδαιότερο ξέρετε ποιο είναι; Ότι οι θεματοφύλακες των προφητειῶν είναι αυτοί οι εχθροί του Ιησού, οι Εβραίοι. Δεν είναι βιβλία παρ' ἡμῖν, που θα μπορούσαμε να τα διορθώσουμε, να τα φτιάξουμε, να τα στολίσουμε, να τα κάνουμε κατά τρόπον που να ταιριάζουν στην ιστορία. Οι προφητείες είναι ως παρακαταθήκη εις τα χέρια των εχθρῶν του Ιησού! Τα έγγραφα, θα λέγαμε, της μαρτυρίας είναι στα χέρια των εχθρῶν του Ιησού! Αυτό είναι το πιο καταπληκτικό απ' όλα! Θαύμα πραγματικό! Βλέποντες εμεῖς την ταυτότητα προφητείας και ιστορίας, εμεῖς, που πιστέψαμε, **ας πιστέψομε πιο πολύ και πιο πολύ, ολόψυχα εις τον Κύριόν μας τον Ιησοῦν Χριστόν, ως τον ένα και μοναδικό Σωτήρα μας.**

ΠΗΓΗ:

https://www.arnion.gr/mp3/omilies/p_athanasios/megalh_ebdomada/megalh_ebdomada_033.mp3

ΟΡΘΟΣ ΜΕΓΑΛΗΣ ΠΕΜΠΤΗΣ[:Λουκά 22,1-39]

«ΠΡΟΔΟΤΕΣ ΚΑΙ ΠΡΟΔΟΣΙΑ»

[εκφωνήθηκε στην Ιερά Μονή Κομνηνείου Λαρίσης στις 26-4-1989]

Τέσσερα θέματα, αγαπητοί μου, επισημαίνονται από τον Συναξαριστήν στον Όρθρο της Μεγάλης Πέμπτης. Ο ιερός Νιπτήρ, ο Μυστικός Δείπνος, η υπερφυής προσευχή του Κυρίου και η προδοσία του Ιούδα. Στην προδοσία καταχωρούνται οι στίχοι: **«Τί δεῖ μαχαιρῶν, τί ξύλων, λαοπλάνοι, πρὸς τὸν θανεῖν πρόθυμον εἰς κόσμου λύτρον;»**. Δηλαδή: *«Ὡς προς τι, λαοπλάνοι ἄρχοντες, χρησιμοποιεῖτε μαχαίρια και ξύλα γι' Αυτόν που εἶναι πρόθυμος για την λύτρωση του κόσμου να πεθάνει;»*.

Θα μείνουμε για λίγο, αγαπητοί μου, στο **φαινόμενο της προδοσίας**, που επετέλεσε - περιέργως- ένας μαθητής του Κυρίου, ο Ιούδας. Οι ιεροί ευαγγελισταί μάς καταγράφουν αρκετά για **την σκοτεινή μορφή** του Ιούδα και αφήνουν **σημεία ερμηνείας** αυτής του της συμπεριφοράς. Γράφει ο ευαγγελιστής Λουκάς: **«Εἰσήλθε δὲ ὁ σατανᾶς εἰς Ἰούδαν τὸν ἐπικαλούμενον Ἰσκαριώτην, ὄντα ἐκ τοῦ ἀριθμοῦ τῶν δώδεκα, καὶ ἀπελθὼν συνελάλησε τοῖς ἀρχιερεῦσι καὶ γραμματεῦσι καὶ στρατηγοῖς τὸ πῶς αὐτὸν παραδῶ αὐτοῖς. Καὶ ἐχάρησαν, καὶ συνέθεντο αὐτῷ ἀργύρια δοῦναι (:συνεφώνησαν να του δώσουν χρήματα)* καὶ ἐξωμολόγησε (:και υπεσχέθη), καὶ ἐζήτηε εὐκαιρίαν τοῦ παραδοῦναι αὐτὸν αὐτοῖς ἄτερ ὄχλου (:και ζητούσε ευκαιρία να τους Τον παραδώσει τον Ιησοῦν χωρίς την παρουσία ὄχλου)»**.

Αγαπητοί μου, η **προδοσία του Ιούδα μένει όχι μόνο ένα στίγμα, αλλά και ένα μυστήριο δυσερμήνευτον**. Είναι το μυστήριο των βαθέων του σατανά και το μυστήριο των βαθέων του ανθρώπου. Όπως η χάρις του Θεού μένει ένα μυστήριο σε σχέση με την προαίρεση του ανθρώπου, έτσι και το κακό μένει μυστήριο σε σχέση με την προαίρεση, πάλι, του ανθρώπου. Ωστόσο, **μένει εκπληκτικό πώς ένας μαθητής κοντά στον Κύριο και Διδάσκαλο, στον μοναδικό Διδάσκαλο μπορούσε να χαθεί**. Είναι εκπληκτικόν πραγματικά.

Δηλαδή θυμίζει κάτι περίπου παλιά εκεί όταν οι δύο ἄγγελοι, τα δύο πρόσωπα της Αγίας Τριάδος, κατέβηκαν εις τα Σόδομα να σώσουν την οικογένεια του Λωτ. Περίεργο. **Οι δύο ἄγγελοι κρατούσαν τον Λωτ, την γυναίκα του και τις κόρες με τα χέρια τους**. Πόσο πιο κοντύτερα μπορούσε να βρεθεί κανείς κοντά στον Θεό; **Κι όμως, αγαπητοί μου, η γυναίκα του Λωτ, κρατώντας τον Θεό χάθηκε! Γυρίζοντας το κεφάλι της πίσω... Να δει κανείς εδώ το βαθύ μυστήριο της ανθρωπίνης προαιρέσεως...**

Εντούτοις, παρά το μυστήριο αυτής της ανθρωπίνης ψυχής, **σχετικά με το θέμα του Ιούδα έρχεται αυτή η Αγία Γραφή να μας υπογραμμίσει κάποιες αιτίες αυτής**

της συμπεριφοράς του περιέργου, αυτού, μαθητού. Η πρώτη αιτία που μας υπογραμμίζει η Γραφή είναι η απιστία. Ο Ιούδας, κάποια στιγμή, ενώ κλήθηκε για μαθητής του Κυρίου από τον ίδιο τον Κύριον- το λέγει ο Ίδιος ο Κύριος: «*Εγώ δεν σας εξέλεξα; Δεν με εξελέξατε εσείς, Εγώ εξέλεξα εσάς. Και σας λέω ότι ανάμεσά σας είναι ένας προδότης*». **Ο Ιούδας, λοιπόν, κάποια στιγμή έπαψε να πιστεύει στον Διδάσκαλον.** Πότε συνέβη αυτό; **Ήδη πρέπει να συνέβη μετά τον χορτασμόν των πεντακισχιλίων.** Όταν ο Κύριος είδε ότι δεν κατενόησαν την διδασκαλία Του και την παρουσία Του οι Καπερναΐται και τους είπε ότι «*Αν δεν φάτε τη σάρκα του Υιού του ανθρώπου και δεν πιείτε το Αίμα Του, δεν έχετε ζωή*» και εκείνοι εθεώρησαν «*σκληρόν*» τον λόγον «*καὶ ἀπῆλθον καὶ οὐκέτι μετ' αὐτοῦ περιεπάτουν*», τότε στρέφεται ο Κύριος και λέγει στους μαθητάς Του, που έμειναν μόνοι αυτοί: «*Μήπως κι εσείς θέλετε να πάτε μαζί τους;*». Και τότε ο απόστολος Πέτρος λέγει και εξ ονόματος, εννοείται, και των άλλων μαθητών: «*Κύριε, πρὸς τίνα ἀπελευσόμεθα (:Σε ποιον πίσω να πάμε;); Εσύ έχεις ρήματα ζωῆς αἰωνίου*».

Αλλά σ' αυτήν την διαβεβαίωση που έδινε ο απόστολος Πέτρος και εξ ονόματος των συμμαθητών του, ο Ιούδας δεν συνεφώνησε. **Από μέσα του δεν συμφωνούσε.** Το περίεργο μ' αυτόν είναι ότι ήτο κρυψίνους. Έκρυπτε μέσα του εκείνα που εσκέπτετο. Και ο Κύριος απήντησε: «*Ἄλλ' εἰσὶν ἐξ ὑμῶν τινες* - μίλησε σε πληθυντικό αριθμό, «*είναι μερικοί από σας*», ακριβώς για να θολώσει τον εντοπισμόν, να σκορπίσει τον εντοπισμόν, δεν είπε «*κάποιος*», αλλά «*κάποιοι*»- οἱ (:οι οποίοι) οὐ πιστεύουσιν (:που δεν πιστεύουν)». Και σημειώνει ο ευαγγελιστής Ιωάννης: «*Ἦδει γὰρ ἐξ ἀρχῆς ὁ Ἰησοῦς τίνες εἰσὶν οἱ μὴ πιστεύοντες καὶ τίς ἐστὶν ὁ παραδώσων αὐτόν*». Εγνώριζε ποιοι είναι εκείνοι που δεν πίστευαν –ουσιαστικά ένας δεν πίστευε, ο Ιούδας· απόδειξις, ότι όταν ο Κύριος έπλυνε τα πόδια των μαθητών, όπως ακούσαμε σήμερα στον Νιπτήρα και που ηρνείτο ο απόστολος Πέτρος από μια ταπεινοφροσύνη, ας το πούμε, ο Κύριος τούς είπε: «*Εκείνοι που είναι καθαροί δεν έχουν ανάγκη να πλυθούν, γιατί είναι καθαροί*». **Αλλά ποιος από τους δώδεκα δεν στάθηκε καθαρός; Μόνος ο Ιούδας.**

Βλέπουμε, λοιπόν, ότι, ενώ εχρησιμοποιείτο πληθυντικός, μένει μόνος ένας. Ένας δεν πίστευε, ένας δεν ήτο καθαρός. **Ο Ιούδας είχε χάσει την πίστη του. Την είχε χάσει. Προσέξτε: Δεν εκλονίσθη. Την έχασε την πίστη του.** Οι μαθηταί εκλονίσθησαν εις την πίστιν εκείνο το βράδυ που ο Κύριος συνελήφθη. Το είπε ο Κύριος, το

προφήτευσε. Κι ανέφερε παλαιά προφητεία και είπε: «Είναι γραμμένο ότι “πατάξω τον ποιμένα” - δηλαδή θα χτυπήσω τον ποιμένα - και τα πρόβατα θα σκορπιστούν». Ο μαθητής, ο Θωμάς επί παραδείγματι, έφυγε, πήγε, ποιος ξέρει πού πήγε, στο σπίτι του. **Κλονίστηκαν. Αλλά δεν έχασαν την πίστη τους.** Ο Ιούδας απώλεσε, έχασε την πίστη του. **Δεν μπόρεσε να ταυτίσει τον Ιησούν με τον Γιαχβέ, με τον Κύριον.** Όταν, μάλιστα, είδε τον Ιησούν να αρνείται να γίνει βασιλιάς εκεί εις την έρημον, που έγινε ο χορτασμός των πεντακισχιλίων, και που το πρότειναν αυτό οι Καπερναΐται, ο Ιούδας μέσα του απέρριψε τον Ιησούν ότι είναι ο Μεσσίας. Όπως Τον απέρριψαν και οι άρχοντες του λαού. **Ο Ιούδας δεν αντελήφθη ότι το κριτήριο του Ισραήλ ήταν ο αποκαλυφθείς Υιός του Θεού.**

Το λάθος αυτό, όμως, του Ιούδα συνεχίζεται. Όχι μόνο στον λαό του Θεού, στον παλαιόν Ισραήλ, αλλά ανάμεσα και στον λαό της χάριτος, δηλαδή στον νέο Ισραήλ. **Ανάμεσα στους Χριστιανούς, το ίδιο λάθος, αυτό το λάθος, του Ιούδα, διότι πολλοί Χριστιανοί δεν αντελήφθησαν ότι το κριτήριο της Ιστορίας είναι ο Ιησούς Χριστός και συνεπώς μια στάση πίστεως ή απιστίας απέναντί Του έχει αιώνιες επιπτώσεις.**

Υπάρχει ακόμη και μια δευτέρα αιτία που μας υπογραμμίζει η Γραφή για τη συμπεριφορά του Ιούδα. Είναι η **φιλαργυρία** του Ιούδα. Είναι αυτή η **παθολογική φιλαργυρία** του Ιούδα. Εάν ερωτήσουμε, όμως, ποιο εκ των δύο εγέννησε το άλλο, δηλαδή, απιστία - φιλαργυρία, ανεπιφύλακτα θα λέγαμε, αγαπητοί μου, **ότι η φιλαργυρία εγέννησε την απιστία.** Η **φιλαργυρία** εγέννησε την απιστίαν. Η πίστις, ξέρομε, είναι γεννήτρα όλων των αρετών. Όπως της αγάπης και της ελπίδος. Δεν είναι τυχαίο που ο Απόστολος Παύλος λέγει **«πίστις -έλπίς -αγάπη».** Διότι πράγματι η πίστις γεννάει την ελπίδα και την αγάπη. Όπως και **η απιστία είναι γεννήτρα όλων των κακών και όλων των παθών - και του ολέθρου.** Όμως και αντίστροφα: **Η αγαθή συνείδησις δέχεται την πίστη. Τα πάθη αρνούνται την πίστη.** Συνεπώς, **ο Ιούδας, έχοντας το πάθος της φιλαργυρίας, αρνήθηκε την πίστη.**

Αυτό φαίνεται κατά τρόπον έκδηλον σε μια θαυμαστή ανάλυση, ψυχολογίας ανάλυση, που κάνει Αυτό το Πνεύμα του Θεού μέσα στην Αγία Γραφή. Σημειώνει ο ευαγγελιστής Ιωάννης, στο τρίτο του κεφάλαιο: **«Ηγάπησαν οί άνθρωποι μάλλον τὸ σκότος ἢ τὸ φῶς».** Γιατί αγάπησαν το σκοτάδι παρά το φως οι άνθρωποι; Πώς εξηγείται λογικώς; Λογική εξήγησις δεν υπάρχει. Αν κλείσουμε τα φώτα, θα σας πω τι προτιμάτε; Το σκοτάδι; Δεν υπάρχει, προσέξτε, υπογραμμίζω, **δεν υπάρχει λογική**

εξήγησις. «*Ἦν γὰρ πονηρὰ τὰ ἔργα αὐτῶν*». «Γι'αυτό αγάπησαν το σκοτάδι, επειδή ήσαν πονηρά τα έργα των». Αλλά το Φως είναι ο Χριστός. Συνεπώς **τα πονηρά των έργα δεν τους άφησαν να πλησιάσουν τον Χριστόν**. Και αιτιολογεί: «*Πᾶς γὰρ ὁ φαῦλα πράσων μισεῖ τὸ φῶς καὶ οὐκ ἔρχεται πρὸς τὸ φῶς*» -ώστε, λοιπόν, η απιστία έχει αίτιό της την αμαρτία. Φανερό- *ἵνα μὴ ἐλεγχθῆ τὰ ἔργα αὐτοῦ. Ὁ δὲ ποιῶν τὴν ἀλήθειαν* (:αυτός που κάνει την αλήθεια, κάνει, δηλαδή είναι αγαθός άνθρωπος), *δεν έχει λόγους να αρνηθεί το φως, έρχεται προς το φως*». Αυτή είναι η ψυχολογία του πράγματος. Το συμπέρασμα είναι –και να μην το ξεχάσουμε ποτέ, **τα πάθη γεννούν την απιστία**.

Και συνεπώς και η φιλαργυρία του Ιούδα τον οδήγησε στην απιστία. **Η απιστία, αγαπητοί μου, και η φιλαργυρία έρχονται τώρα να γεννήσουν ένα ακόμη ζευγάρι κακιών: την κλοπή και την προδοσία**. Σημειώνει ο ευαγγελιστής Ιωάννης για τον συμμαθητή του, τον Ιούδα: «*Ἦν κλέπτης*». Ήτο κλέπτης! Αν ερωτήσετε γιατί ήτο κλέπτης, **απλούστατα για να ικανοποιήσει το πάθος της φιλαργυρίας**. Οι φιλάργυροι είναι κλέπται. Γιατί θέλουν να χορτάσουν αυτό το αχόρταστο πάθος της φιλαργυρίας. Όταν, όμως, επειδή το πάθος αυτό είναι ακόρεστον, αχόρταστον, δεν μπορούν να το ικανοποιήσουν, **δεν διστάζουν να προχωρήσουν και πάρα πέρα από την κλοπή** που είναι η προδοσία. Αυτό έπαθε ο Ιούδας. Ήταν κλέπτης. Ήθελε **πιο πολλά** λεφτά. Και έφτασε εις την προδοσία. **Όλα αυτά, όμως, κάνουν τον άνθρωπον ακάθαρτον**. Σημειώνει ο Κύριος, όπως σας είπα και προηγουμένως: «*Ὑμεῖς καθαροὶ ἐστε, ἀλλ' οὐχὶ πάντες* (:είσαστε καθαροί, αλλά όχι όλοι). *Ἦδει γὰρ τὸν παραδιδόντα αὐτόν· διὰ τοῦτο εἶπεν· οὐχὶ πάντες καθαροὶ ἐστε* (:διότι εγνώριζε τον προδότην, γι'αυτό ο Κύριος είπε ότι "δεν είσατε όλοι καθαροί")».

Από τον φιλάργυρον και τον άπιστον, αγαπητοί μου, αποσύρεται η χάρις του Θεού και τότε υπεισέρχεται ο διάβολος. Μπαίνει μες στην καρδιά του. Και όπως σημειώνει ο ευαγγελιστής Ιωάννης, «*καὶ μετὰ τὸ ψωμίον* -που του 'δωσε ο Κύριος κατά το δείπνον- *τότε εἰσῆλθεν εἰς ἐκεῖνον ὁ σατανᾶς*». Αν έπρεπε να αναλύσουμε εκείνο το «*τότε εἰσῆλθεν ὁ σατανᾶς*», θα τρομάζαμε, αγαπητοί μου. Αλλά παρατρέχουμε το θέμα.

Το αποτέλεσμα; Η αυτοχειρία. Έφτασε να αυτοκτονήσει αυτός ο άνθρωπος. **Η αιωνία Κόλασις...** Γι'αυτό είπε ο Κύριος: «*Καλὸν ἦν αὐτῷ εἰ οὐκ ἐγεννήθη ὁ*

άνθρωπος εκείνος». «Θα ήτανε καλό να μην είχε γεννηθεί εκείνος ο άνθρωπος». Δηλαδή ποιος; Ο Ιούδας. Είναι γνωστό ότι η σύλληψις και η γέννησις ενός ανθρώπου πάντοτε είναι ένα χαρούμενο γεγονός. Α, εγκυμονεί μια γυναίκα. Χαίρεται. Γέννησε μια γυναίκα! Χαίρονται όλοι μέσα στο σπίτι! Ένας άνθρωπος έρχεται καινούριος στον κόσμο. Ένα υποψήφιο μέλος της Βασιλείας του Θεού. Αν όμως γίνει μέλος της Κολάσεως; Αυτός ο καινούριος άνθρωπος; Τότε δεν θα ήτο προτιμότερον να μην υπήρχε, να ήτο ανύπαρκτος; Με αυτήν την έννοια τώρα ο Κύριος είπε: **«Καλό θα ήταν αυτός ο άνθρωπος να μην είχε γεννηθεί».** **Δηλαδή να ήταν στην ανυπαρξία, παρά να είναι στην κόλαση.** Και ο Ιούδας, συνεπώς, αγαπητοί μου, **στάθηκε το πιο τραγικόν πρόσωπον μέσα στην Ιστορία. Όλοι οι άλλοι προδότης μέσα στην Ιστορίαν, άνθρωποι ανθρώπους πρόδωσαν. Εδώ, όμως, ο Ιούδας επρόδωσε τον Θεάνθρωπον.** Γι' αυτό σας είπα, είναι το πιο τραγικόν πρόσωπον της Ιστορίας.

Η προδοσία, όμως, επεκτείνεται δυστυχώς σε όλους τους τομείς της ζωής. Επεκτείνεται η προδοσία στην πατρίδα. Επεκτείνεται στην οικογένεια η προδοσία. Όταν ο ένας εκ των δύο συζύγων προδίδουν την συζυγικήν πίστιν. Ακόμη, στην εργασία υπάρχει η προδοσία, στη φιλία.

Ακόμα η προδοσία, εκτός από την απιστία και την φιλαργυρία, **κρύβει μέσα της την υποκρισία, την α-φιλία, το μυωπικόν συμφέρον και την κενοδοξία.** Η Ιστορία δυστυχώς είναι γεμάτη από προδότες, από Εφιάλτες, που δεν λείπουν ποτέ. Είναι η ιστορία του Ιούδα **επαναλαμβανομένη.** Οι εχθροί πάντοτε χρειάζονται την προδοσία. **Κανείς, όμως, δεν αγαπά τον προδότην.** Σε ένα έργο του Σαίξπηρ-ας μου επιτραπεί να το πω γιατί είναι πολύ ενδιαφέρουσα η περίπτωση, που λέγεται «Ριχάρδος Γ΄», αναφέρεται ότι για λογαριασμό κάποιου σφετεριστού του θρόνου του Ριχάρδου του Γ΄, ένας προδότης προσέφερε τις «καλές» του υπηρεσίες σ' αυτόν τον σφετεριστήν του θρόνου και κατάφερε να δολοφονήσει αυτόν τον Ριχάρδον τον Γ΄. Και τότε λέγει εις τον σφετεριστήν, αφού έφερε μέσα σε ένα φέρετρο νεκρό τον Ριχάρδο τον Γ΄, και του λέγει: **«Αφέντη μου, σε τούτο το ξύλινο κουτί κείται νεκρός ο φόβος σου».** Κι εκείνος με οργή, ο σφετεριστής του θρόνου, με οργή τού απαντάει: **«Φύγε! Της κατάρας παιδί! Του Κάιν γέννημα! Αυτόν που βρίσκεται νεκρός, τον αγαπώ. Εσένα σε μισώ. Φύγε, φύγε, της κατάρας γέννημα!».** **Το φαρμάκι της προδοσίας πολλοί το χρειάζονται, μα τον προδότη κανείς δεν αγαπά. Είναι φοβερό.**

Οι τρόποι, αγαπητοί μου, μιας προδοσίας είναι πολλοί. Αλλά η προδοσία σαν γεγονός πάντοτε μένει η ίδια. Ο Ιούδας πρόδωσε με ένα φίλημα. Άλλος προδίδει με τη φιλαργυρία του. Άλλος με την αμέλειά του. Άλλος με τη δειλία του. Άλλος με τη σαρκικότητά του. Η αμαρτία, ωστόσο, είναι η μεγάλη προδοσία του Χριστού. Όποιος αμαρτάνει, προδίδει τον Χριστόν. Γι'αυτό στην ακολουθία της Θείας Μεταλήψεως λέμε: **«Τοῦ Δείπνου σου τοῦ μυστικοῦ, σήμερα, Γιᾶ Θεοῦ, κοινωνόν με παράλαβε (:πάρε με κοινωνόν Σου, μέτοχόν Σου)· οὐ μὴ γὰρ τοῖς ἐχθροῖς σου τὸ Μυστήριον εἶπω, οὐ φίλημά σοι δώσω, καθάπερ ὁ Ἰούδας (:να μη σου δώσω φίλημα ὅπως ο Ιούδας)· ἀλλ' ὡς ὁ Ληστής ὁμολογῶ σοι· Μνήσθητί μου, Κύριε, ἐν τῇ Βασιλείᾳ σου».**

Μην το ξεχνάμε: **Το αμάρτημα είναι η προδοσία του Ιησού Χριστού.** Όποιος αμαρτάνει, τον Ιησούν Χριστόν προδίδει. Αγαπητοί μου. Δανειζόμενοι μερικούς στίχους από την ιερή υμνογραφία της ημέρας, θυμίζουμε τα εξής: **«Ἰούδας, ὁ δοῦλος καὶ δόλιος, μαθητῆς καὶ ἐχθρός, φίλος καὶ διάβολος.** Από τα έργα του κρίθηκε, γιατί τον Διδάσκαλο ακολουθούσε και από μέσα του μελετούσε την προδοσία. Ἐλεγε: "Θα τον παραδώσω και θα κερδίσω τα χρήματα που θα συνάξω". Και Τον πρόδωσε με ασπασμό». Πωπω, φιλαργυρία του προδότου... Και Τον πουλά **φτηνά. Τον παζαρεύει,** ὅπως οι αγορασταί του Τον θέλουν. Δεν ακριβολογεί την τιμή. **Τον πουλά όσο όσο, σαν δούλο δραπέτη.** Συνήθεια είναι στους ιερόσυλους να ποδοπατούν τα τίμια. **Ἐρριψε τον Ατίμητο στα πόδια των σκυλιών. Η λύσσα της φιλαργυρίας τον έκανε να μαίνεται κατά του Ἰδίου του Κυρίου.** Μια πείρα φοβερή... Ας φύγομε όσο γρήγορα μπορούμε...». Αυτό είναι από ένα τροπάριον των αποστίχων, απόψε το είπαμε.

Και από το τροπάριον **«Ὅτε οἱ ἔνδοξοι μαθηταί» :** «Πρόσεχε, ψυχή μου, που ερωτεύτηκες τα χρήματα, βλέπε πού ἔφτασε ο Ιούδας. Η κρεμάλα τον δέχτηκε. Απόφευγε, ψυχή μου, το πάθος της απληστίας, που απετόλμησε τέτοια και τέτοια στον Κύριο και Διδάσκαλον Ιησούν Χριστόν. Συ, Κύριε, που είσαι αγαθός ακόμη και στους κακούς, δόξα Σοι».

ΠΗΓΗ:

https://www.arnion.gr/mp3/omilies/p_athanasios/megalh_ebdomada/megalh_ebdomada_023.mp3

ΠΡΟΣ ΔΟΞΑΝ ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΤΡΙΑΔΙΚΟΥ ΘΕΟΥ

**και με απροσμέτρητη ευγνωμοσύνη στον πνευματικό μας
καθοδηγητή**

μακαριστό γέροντα Αθανάσιο Μυτιληναίο,

απομαγνητοφώνηση και επιμέλεια της ομιλίας: :

Ελένη Λιναρδάκη, φιλόλογο